

فہرست اساتذہ کرام و اصفیاء کبریٰ بن قنوی حسین و تقی و شہزادہ اند

اسامی	سکونت	اسامی	سکونت
امام الغفران ملا تقی جامع الطرق ساجد ہا	سجادہ نشین	مولوی محمد تقی و علی صاحب	شہنشاہ محل پوری
مفتی باریہ العالیہ مولانا ابوالکلام آزاد	پہلواری	مولوی سید محمد الدین صاحب	کمرہ کتبہ ضلع عظیم آباد
جناب مولوی لال محمد صاحب	قصبہ پھلواری	مولوی سید شمیم الدین احمد صاحب	کریا ضلع ایفنا
جناب مولوی شاہ و صدیق صاحب فقیر جانی	ایضاً	مولوی محمد منیر صاحب	قصبہ پھلواری
مدرس الحقیقین امام القیوم فتح الدین حافظ	ایضاً	مولوی حکیم محمد مراد علی صاحب	قصبہ کتبہ ضلع عظیم آباد
المرشد الامام مولانا مولانا شاہ ولی اللہ صاحب	ایضاً	مولوی بشارت حسین صاحب	قصبہ کتبہ ضلع ایفنا
مولوی سید محمد دہیہ صاحب	ایضاً	مولوی محمد فیضیال حسین صاحب	دہنوت محل پوری
مولوی بدر الدین صاحب	ایضاً	مولوی حکیم حیات حسین صاحب	قصبہ پھلواری
مولوی صدیق احمد صاحب	قصبہ پھلواری	مولوی عبد العالی صاحب ولایتی	بقایا پورہ
مولوی محمد عبدالرحمن صاحب	قصبہ پھلواری	مولوی سید صاحب	پشاور
مولوی ظہور محمد الدین صاحب	ایضاً	مولوی محمد عظیم صاحب بنجانی	مدرس عظیم آباد
مولوی سید محمد تقی حسن صاحب	ایضاً	مولوی محمد کمال صاحب	ایضاً
مولوی رضی الدین احمد صاحب	ایضاً	مولوی عبد العالی صاحب	جائیں میں تامل اسکول پورہ
مولوی محمد شرف الدین صاحب	ایضاً	مولوی حکیم سید محمد حسین صاحب	قصبہ کتبہ
مولوی محمد حسن شکر صاحب	ایضاً	مولوی اسد اللہ صاحب	عالم گنج منجرات
مولوی محمد نعمت مجیب صاحب	ایضاً	مولوی محمد گل صاحب ولایتی	جلال آباد
مولوی صفت اللہ صاحب	ایضاً	مولوی امیر الدین صاحب	کنڈہ ضلع گجرات
مولوی محمد عیسیٰ صاحب	ایضاً	مولوی محمد عیسیٰ حافظ و محدث	مدرس عظیم آباد
مولوی احمد کبر صاحب	ایضاً	مولوی سید شہزاد حسین صاحب	شہزادہ محل پوری
مولوی شہزاد الدین احمد صاحب	شہنشاہ محل پوری	مولوی حکیم غایت احمد صاحب	ایضاً

۱۲۰

مولوی محمد عیسیٰ حافظ و محدث

اسامی	سکونت	اسامی	سکونت
مولوی قاضی عبد الباری صاحب	بلکہ کلکتہ	مولوی وحید الحق صاحب	بارہ رس قصبہ آگرہ
مولوی محمد الدواد صاحب	در مس سہ کلکتہ	مولوی حکیم محمدنا علی صاحب	قصبہ آگرہ
مولوی محمد عبد الحی صاحب	خیر آباد سکونت	شاہ تقی الدین صاحب	سجادین قصبہ آگرہ
مولوی ذوالفقار علی صاحب	کلکتہ	مولوی نور الحسن صاحب	قصبہ آگرہ
مولوی سید غلام حسین صاحب	قصبہ مونگیر	مولوی حکیم محمد عبد السلام صاحب	مطب و مقامہ
مولوی محمد طیب صاحب	کلکتہ	مولوی محمد عادل صاحب	شہر کانپور
مولوی غلام حسین صاحب	ایضاً	مولوی شام عبد الحق صاحب	ایضاً
مولوی رحمت علی صاحب	ایضاً	مولوی محمد لطیف الد صاحب	ایضاً کانپور
مولوی عنایت الد صاحب	ایضاً	مولوی عبد الغنی صاحب	ایضاً
مولوی عبد الباری صاحب	کلکتہ	مولوی احمد علی صاحب	سہارنپور
مولوی فضل علی صاحب	ایضاً	مولوی عبد الحق صاحب	ایضاً قصبہ آگرہ
مولوی صوفی فتح علی صاحب	ایضاً	مولوی حافظ قاری عبد الرحمن صاحب	شہر پانی پت
مولوی محمد شاہ صاحب	مقامی کلکتہ	مولوی محمد محفوظ الد صاحب	سہارنپور
مولوی محمد عبد الرحمن صاحب	کلکتہ	مولوی رحیم شاہ صاحب	پانی پت
مولوی حافظ جمال الدین صاحب	مقیم کلکتہ	مولوی عبد السلام صاحب	ایضاً
مولوی عبد الرحیم صاحب	کلکتہ	مولوی عالم علی صاحب	مراد آباد
مولوی ابو القاسم عبد الحکیم صاحب	ایضاً	مولوی سید محمد نعیم حسین صاحب	پدرہ و حلی
مولوی شام الدین محمد صاحب	سہارنپور	مولوی محمد مسعود صاحب	ایضاً
مولوی محمد ہاشم صاحب	سہارنپور	مولوی کریم الد صاحب	ایضاً
مولوی سجاد حسین صاحب	سہارنپور	مولوی محمد رشاد صاحب	ایضاً

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

ار اقا د اخبر مني عن حضرت مولانا سيّد اعظم قادري پهلوان و رساله تفصيل شيخ رضين موسي

A black and white reproduction of a manuscript page. The central element is a large, vertically oriented oval medallion containing intricate Arabic calligraphy in a stylized script. The medallion is set against a background of dense, repeating floral and foliate patterns that form a border around it. The overall style is characteristic of Islamic or Persian manuscript illumination.

هشتم امید دار گشت ایزدمنان محمد عبدالرحمن علی محمد عثمانی و امیر کبیر و امیر کبیر و امیر کبیر

مطبع ۱۲۹۲ قمری
دری نظاوی کانیو مطبوع

۳۰۳۵

ب
۵
۳

۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوال

چو میفرمایند علماء شریعت و طریقت ما اهل السنه و الجماعه در حق کسیکه خود را
 از اهل سنت و جماعت و انما ید و در عقیده خود تفضیل حضرت علی رضی الله
 عنه بر اصحاب ثلاثه اغنی حضرت ابو بکر صدیق و حضرت عمر و حضرت عثمان رضی
 الله عنهم و بگوید که تفضیل حضرات اصحاب ثلاثه بترتیب خلافت صرف در امور
 سیاست مدنی است نه تفضیل از جهت دیگر فضائل و نه در امور باطنی است
 یا گوید که در ولایت باطنی اصحاب ثلاثه را دخل نیست یا گوید که این اصحاب

التماس
 بحدیث تاثرین
 این فتوای است
 که وقت خلافت
 این فتوای
 و اما در این
 که بسیار
 از اولاد و فرزندان
 و در این
 سن است
 یافته است
 بنده غفلت
 عالی شان
 منتهی

[illegible]

رضی اللہ عنہم اکل الاولیا واعرف العرفا بلکہ قطب الاقطاب
 در زمان خود مایه بودند چنانکه از فتوحات مکیه و شرح آداب الیوم
 و احیاء العلوم و غیره نقل میکنیم و باید دانست که ماخذ مشکبیین و
 فقها و صوفیه و تمامه اهل اسلام کتاب اللہ و سنت رسول اللہ
 است صلی اللہ علیہ وسلم پس در قرآن شریف بسیار آیات مشعر
 بر رضای خداوند تعالی از اصحاب و مخبر بفضائل و افضلیت ایشان
 اند که بعضی از آنها در ضمن اقوال اولیای کرام می آید و اما احادیث
 پس بسیار از بسیار است از جمله دو حدیث شریف از صحیح بخاری که
 اصح الکتاب بعد کتاب اللہ است و مبنی از اتفاق و اجماع اصحاب
 رضی اللہ عنہم بر سابقیت و افضلیت ایشان علی ترتیب اخلافت
 است نقل کنم عن ابن عمر قال کفانی زمن النبی صلی اللہ علیہ
 وسلم لا تعدل بابی بکما حدَّثنا عمر ثم عثمان ثم فترک
 اصحاب النبی صلی اللہ علیہ وسلم لا تفاضل بینهم

[illegible]

رواه البخاری ترجمه از ابن عمر رض است گفت بودیم مادر زمانه بنی
 صلی الله علیه وسلم که برابر نمی کردیم با ابی بکر رض کسی را پس با عمر رض
 پس با عثمان رض پس میگذاشتیم اصحاب بنی صلی الله علیه وسلم را
 که تفضیل نمیدادیم در میان آنها روایت کرد این حدیث را بخار
 انتهى وفي سنن ابی داود قال كنا نقول ورسول الله
 صلی الله علیه وسلم حي افضل امة النبي صلی الله علیه وسلم
 بعده ابو بكر ثم عمر ثم عثمان رضي الله عنهم هذا ما في
 المشكوة الشريفة ترجمه ودر سنن ابی داود است گفتیم
 در مالیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم زنده بود که فاضلترین است
 بنی صلی الله علیه وسلم بعد از وی ابو بکر است پس عمر پس عثمان
 رضي الله عنهم این چیز است که در مشکوة شریف است انتهى و صاحب
 سنن ابی داود و ابی در تفضیل اصحاب رضي الله عنهم منعقد کرده
 وقال باب في التفضيل ترجمه وگفت این باب در تفضیل است

انتهى حد ثنا عثمان بن شعبة حد ثنا اسود بن عامر
 حد ثنا عبد العزيز بن ابی سلمة عن عبید الله عن نافع
 عن ابن عمر قال كنا نقول فی زمن النبی صلی الله علیه وسلم
 لا تعدل بابی بکرا حد اثم عمر ثم عثمان ثم نزل
 اصحاب النبی صلی الله علیه وسلم لا تفاضل بینهم ترجمه
 حدیث کردار عثمان بن شعبة حدیث کردار اسود بن عامر حدیث
 کردار عبد العزیز بن ابی سلمه از عبید الله از نافع از ابن عمر گفت که سبقتیم
 در زمان نبی صلی الله علیه وسلم که برابر نمیکنیم با ابی بکر و کسی را پس با عمر
 پس با عثمان پس میگذاریم اصحاب نبی صلی الله علیه وسلم که فضل
 نمیداریم در میان آنها انتهى حد ثنا احمد بن صالح حد ثنا
 عبدة حد ثنا یونس عن ابن شهاب قال قال سالم بن عبد الله عن ابن عمر
 قال كنا نقول ورسول الله صلی الله علیه وسلم افضل امة النبی صلی الله
 علیه وسلم بعده ابوبکر ثم عمر ثم عثمان رضى الله عنهم

حدیث کردار عثمان بن شعبة حدیث کردار اسود بن عامر حدیث کردار عبد العزیز بن ابی سلمه از عبید الله از نافع از ابن عمر گفت که سبقتیم

ترجمه حدیث کرد ما را احمد بن صالح حدیث کرد ما را عنبسه حدیث کرد ما را
 یونس از ابن شهاب گفت گفت سالم بن عبد الله از ابن عمر گفت
 می گفتیم در حال رسول الله صلی الله علیه و سلم که فاضل ترین است بنا
 صلی الله علیه و سلم بعد از ان ابو بکر است پس عمر پس عثمان رضی الله
 عنهم انتهى حد ثنا محمد بن مسکین حد ثنا محمد بن یحیی
 الفریابی قال سمعت سفیان یقول من زعم ان علیاً رضی الله
 عنه کان احق بالولاية منهما فقد خطأ ابابکر و عمر و
 المهاجرین و الانصار و ما اراه ان یرتفع له مع هذا عمل
 الی اسماء ترجمه حدیث کرد ما را محمد بن مسکین حدیث کرد
 ما را محمد یعنی الفریابی گفت شنیدم سفیان را که میگفت هر که گمان کرد
 علی رضی الله عنه اولی و مستحق تر بولایت بود از ان هر دو یعنی شیخین پس
 بدرستی که بخطا منسوب کرد ابو بکر و عمر و مهاجرین و انصار را و نمی بینم آن
 کس را که برداشته شود برای او با این عقیده کدامی عمل بسوی آسمان

این مقام کامل
 نبوت و ولایت است
 که حضرت سفیان
 ثوری سرطانی
 او را و از کبار
 تابعین در تفصیل
 حضرت علی رضی
 الله عنه و ابوبکر
 و عمر و مهاجرین
 و انصار را می
 گویند و این
 منتهی است

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰

و امثال این احادیث ناطق بصراحت فضل کلی اصحاب ثلاثه بر غیر آنها در
 عین زمان حضرت نبوت صلی الله علیه و سلم و هم حدیث عبد الرحمن بن
 عوف رضی الله عنه وقت بیعت با عثمان رضی الله عنه که صاحب صحیح بخاری
 روایت فرمود صراحتاً ناطق با فضیلت حضرت عثمان رضی الله عنه است حدیث ثانی
 عبد الله بن محمد بن اسماء حدیث ثانی جویریة عن مالك عن
 الزهري عن حميد بن عبد الرحمن اخبره ان المسور بن مخرمة
 اخبره ان الرهط الذين ولاهم العر اجتمعوا فتشاوروا قال
 لهم عبد الرحمن لست بالذي انا فكم على هذا الامر ولكنكم
 ان شئتم اخترت لكم منكم فاجعلوا ذلك الى عبد الرحمن فلما اولوا
 عبد الرحمن امرهم فمال الناس على عبد الرحمن حتى ما ادى احد
 من الناس يتبع اولئك الرهط ولا يطأ عقبه ومال الناس على
 عبد الرحمن يشاورونه تلك الليالي حتى اذا كانت الليلة التي
 اصبحنا منها فبايعنا عثمان قال المسور طرقتني عبد الرحمن بعد

و امثال این احادیث ناطق بصراحت فضل کلی اصحاب ثلاثه بر غیر آنها در
 عین زمان حضرت نبوت صلی الله علیه و سلم و هم حدیث عبد الرحمن بن
 عوف رضی الله عنه وقت بیعت با عثمان رضی الله عنه که صاحب صحیح بخاری
 روایت فرمود صراحتاً ناطق با فضیلت حضرت عثمان رضی الله عنه است حدیث ثانی
 عبد الله بن محمد بن اسماء حدیث ثانی جویریة عن مالك عن
 الزهري عن حميد بن عبد الرحمن اخبره ان المسور بن مخرمة
 اخبره ان الرهط الذين ولاهم العر اجتمعوا فتشاوروا قال
 لهم عبد الرحمن لست بالذي انا فكم على هذا الامر ولكنكم
 ان شئتم اخترت لكم منكم فاجعلوا ذلك الى عبد الرحمن فلما اولوا
 عبد الرحمن امرهم فمال الناس على عبد الرحمن حتى ما ادى احد
 من الناس يتبع اولئك الرهط ولا يطأ عقبه ومال الناس على
 عبد الرحمن يشاورونه تلك الليالي حتى اذا كانت الليلة التي
 اصبحنا منها فبايعنا عثمان قال المسور طرقتني عبد الرحمن بعد

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰

بن عبد الرحمن خبر داد و او را تحقیق رسوبن تحریر خبر داد و او را تحقیق کردی که والی گردانیده بود و شاز
عمره جمع شدند پس با هم مشورت کردند گفت آنها را حضرت عبد الرحمن ^{نفسه} ^{نفسه}
که هم نفسی و رغبت کنم شمارا برین امر ولیکن شما اگر خواهید پس مذکرده دهم ^{شما}
از شما پس حواله کردند این امر را عبد الرحمن پس چون والی گردانید عبد الرحمن
در امر خود واپس مائل شدند مردمان جانب عبد الرحمن تا آنکه ندیدیم کسی را از
مردمان که پیروی کند آن قوم را و نمیرفت پس وی و رغبت کردند مردمان
عبد الرحمن که مشورت میکردند با و درین شبها تا که آمد آن شب که صبحش
بیعت کردیم با عثمان رضه گفت رسول آمد نزد من عبد الرحمن بعد گذشتن پاره
از شب پس زد دست در باب تا آنکه بیدار شدم پس فرمود عبد الرحمن که
می بینم ترا خفته و الله سیر خفته ام درین شبهای ثلاثه برو پس بطلب زیر
سعد را پس طلبیدم هر دو را نزد او پس مشورت کرد بان هر دو پس از آن طلبید
ما پس گفت عبد الرحمن بطلب علی رضه را پس طلبیدم او را پس خفیه سخن کرد
عبد الرحمن با علی تا آنکه گذشت نیم از شب پس خواست علی از نزد عبد الرحمن در حالیکه علی

طمع داشت و ابو عبد الرحمن که می ترسید از علی فریضی پس گفت عبد الرحمن بطلب عثمان را
 پس خضیه سخن کرد عبد الرحمن با عثمان تا آنکه تفریق کرد در میان هر کس مؤذن صبح پس
 هرگاه نماز صبح خواندند مردمان و جمع شدند آن گروه نزد منبر پس فرستاد
 عبد الرحمن طرف حاضرین مهاجرین و انصار و امرای اجناد و بودند
 که گذارده بودند این حج را با عمر رضی پس چون جمع شدند همها خطبه خواند
 عبد الرحمن بعد از آن گفت اما بعد که امی علی رضی خوب نظر کردم در شان
 مردمان پس ندیدم آنها را که برابر دانند کسی را با عثمان رضی پس گردان
 برای نفس خود سبیلی پس گفت عبد الرحمن بیعت میکنم با تو ای عثمان رضی
 برست خدا و رسول او و بر دو خلیفه او پس از آن بیعت کرد عبد الرحمن و
 جمیع مهاجرین و انصار و امرای اجناد و جمله مسلمانان انتهى و الی هذا
 اشار صاحب شرح العقائد بقوله على هذا وجدنا السلف اثنى و هكذا قال
 صاحب المواقف و شارح المواقف لكننا وجدنا السلف قالوا بان الفضل
 ابو بكر ثم عمر ثم عثمان ثم علي و حسن ظننا بهم يقتضي بانهم

لو لم يعرفوا ذلك لما اطبقوا عليه فوجب علينا اتباعهم في
 ذلك القول ترجمه و بسوی همین معنی شاه کرد صاحب شرح عقاید
 بقول خود که بر همین یافتیم سلف را آنجا همچنین گفت صاحب مواقف
 و شارح مواقف که لیکن ما یافتیم سلف را که می گفتند که فاضلتر ابو بکر
 است پیستر عمر رض پیستر عثمان پیستر علی رض و حسن ظن ما بان اصحاب رض و
 سلف مقتضی است که آنها اگر نشناختند این امر را بر آمینه اتفاق نگردند
 برومی پس واجب شد بر ما اتباع آنها درین قول انتهى پس بر امریکه
 اصحاب رضی الله عنهم از مهاجرین و انصار اتفاق کردند و جمهور بدل
 السیة و الجماعة و هر چهار امان مذیب بران اعتقاد دارند از ان
 و انکار نباید و افراط و تفریط شاید در مشکوٰۃ بروایت امام احمد بن حنبل
 رحمه الله آورده **عن** **علي** قال قال لي رسول الله صلى الله
 عليه وسلم فيك مثل من عيسى ابغضته اليهود حتى جهنوا له
 واحبته النصارى حتى ازلوه بالمنزلة التي ليست له ثم

از سید در فضیلت
 احادیث صحیح
 و دیگر آیات
 صدق بکر و
 لا فضیلت
 جزئی که صاف
 الدیوثی مرکه
 سجدت
 این و آن
 صحت

قال يهلك في رجلان يحب مفراط يقطف بماليس
 مبعوض يحمله شناني على ان يبهتني ترجمه از علی رستم
 گفت فرمودم از رسول خدا صلی الله علیه وسلم که در تو ای علی رضی
 از عیسی است که بغض داشتند از وی یهود تا آنکه بختان بستند برادر
 و دوست داشتند او را نصاری تا آنکه در آوردند او را بمنزلی که
 نیست برای او پس گفت علی رضی هلاک میشود بسبب من دومر و یکی
 محب مفراط که ستایش کند مرا با آنکه نیست در من و دیگر بغض دارند
 که را نگیخته میکند او را دشمنی من برای آنکه بختان بندد بر من انتهی و آیات
 و احادیث و استشهادات کثیره برین عقیده اهل السنه و اجماع موجود
 که در محل خود مذکور اند و از امثال این احادیث و از روایات آتیه
 اجماع بر فضیلت آنها و سابقیت در فضل و از جهت افضلیت
 خلیفه شدن آنها یکی بعد دیگری منعقد گشت باقیما از اطلاق تفضیلیه
 و خاملی و مخالفه اجماع بر تفضیل دهند حضرت علی مرتضی رضی

رضی الله عنهما قال
 سمعت رسول الله
 صلی الله علیه وسلم
 يقول لقد هممت
 ان ابغض الى الاقارب
 رجلا يعطوني السنه
 و الفرائض
 كما يعطون علي بن
 ابي طالب
 له فانك انت
 و عهده قال انه لا
 غنای منهما انهما
 من الدين كما لم يجر
 رواه الحاكم و ثبت
 بيزان و حديث
 و حديث و حديث
 و حديث و حديث

این و آن
 از سید در فضیلت
 احادیث صحیح
 و دیگر آیات
 صدق بکر و
 لا فضیلت
 جزئی که صاف
 الدیوثی مرکه
 سجدت
 این و آن
 صحت

باید دانست که اطلاق تفضیلیه را که می پرسد اطلاق شیعه و افاضی و قیاسی
 و مرکب کبیره در کتب کلام و فقه و غنیه الطالبین و غیره آمده در
 تمهید ابو شکور سالمی است و بعض کلام مهربدعه و
 لا یكون کفراً وهو قولهم بان علیاً رضي الله عنه كان
 افضل من ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم الا ان
 خلافتهم جوزت بالاجماع و منهم من قال ان علیاً
 رضي الله عنه كان اعلم من ابی بکر و عمر و عثمان
 رضي الله عنهم و منهم من قال بان حب علی و اهل
 البيت رضي الله عنهم اولی و احق ترجمه و بعض کلام
 روافض بدعت است و کفر نمیشود و آن قول ایشان است که علی
 رضي الله عنه بود افضل از ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم مگر اینکه خلافت
 ایشان جائز شد باجماع و بعض از آنها آنکس است که میگوید علی
 رضي الله عنه بود عالم تر از ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم و بعض

این کتاب در بیان فضیلت علی و اهل بیت است و در رد کلام روافض و قیاسی و فقهی است که علیه السلام را در کتب کلام و فقه و غنیه الطالبین و غیره آمده در تمهید ابو شکور سالمی است و بعض کلام مهربدعه و لا یكون کفراً وهو قولهم بان علیاً رضي الله عنه كان افضل من ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم الا ان خلافتهم جوزت بالاجماع و منهم من قال ان علیاً رضي الله عنه كان اعلم من ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم و منهم من قال بان حب علی و اهل البيت رضي الله عنهم اولی و احق ترجمه و بعض کلام روافض بدعت است و کفر نمیشود و آن قول ایشان است که علی رضي الله عنه بود افضل از ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم مگر اینکه خلافت ایشان جائز شد باجماع و بعض از آنها آنکس است که میگوید علی رضي الله عنه بود عالم تر از ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم و بعض

این کتاب در بیان فضیلت علی و اهل بیت است و در رد کلام روافض و قیاسی و فقهی است که علیه السلام را در کتب کلام و فقه و غنیه الطالبین و غیره آمده در تمهید ابو شکور سالمی است و بعض کلام مهربدعه و لا یكون کفراً وهو قولهم بان علیاً رضي الله عنه كان افضل من ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم الا ان خلافتهم جوزت بالاجماع و منهم من قال ان علیاً رضي الله عنه كان اعلم من ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم و منهم من قال بان حب علی و اهل البيت رضي الله عنهم اولی و احق ترجمه و بعض کلام روافض بدعت است و کفر نمیشود و آن قول ایشان است که علی رضي الله عنه بود افضل از ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم مگر اینکه خلافت ایشان جائز شد باجماع و بعض از آنها آنکس است که میگوید علی رضي الله عنه بود عالم تر از ابی بکر و عمر و عثمان رضي الله عنهم و بعض

سلام
 قاضی ابن زکریا
 از شیعه و معتزله
 فرموده و همچنین
 مدعیان کتب معتزله
 از قوم است
 منته مدالیه
 قاضی غلام

از آنها آنند که میگویند بدرستی که محبت علی و اهل بیت رضی الله عنهم
 اولی و سزاوارتر است انتهی در شرح واقف گفته افضل الناس
 بعد رسول الله صلی الله علیه و سلم عندنا و اکثر قد ماء
 المعتزلة ابو بکر رضا و عند الشيعة و اکثر متأخری المعتزلة
 علی رضي الله عنه ترجمه فاضلترین خلق الله بعد رسول الله
 صلی الله علیه و سلم نزد ما اهل سنت و جماعت و نزد اکثر از قدما و متأخرین
 ابو بکر است رضي الله عنه و نزد شیعه و نزد اکثر از متأخرین معتزله علی رضي الله
 عنه است انتهی قال خاتمة المحققین سند العلماء و المتكلمین
 مولانا شاهی عبد العزیز رحمه الله فی التحفة
 دوم فرقه شیعه تفضیلیه که جناب مرتضوی را بر جمیع صحابه تفضیل میدادند
 و این فرقه از ادعای ثلاثه آن لعین شدند و شمه از وسوسه قبول کردند
 و جناب مرتضوی در حق اینها تمهید فرمود که اگر کسی را خواهیم شنید که مرا
 بر شیخین تفضیل میداد و را اجد افترا که هشتاد و یک است خواهی شنید

بعده می فرماید و اما تفضیلیه پس با نجات که از دو طرف برانده در وسط
 مانده بودند سبیه و تبرائیة ایشانرا از خود نمی شمردند و در اعدا و شیعه
 علی نمی آوردند که داد محبت اهل بیت که بر نعم شان منحصر درست و
 تبرای صحابه و از واج است نمیدهند و جماعه مخلصین آنها را بخیر و
 جناب مرتضوی ندانسته و مورد وعید انجناب انگاشته تحقیر و تذلیل
 میکردند لافی العیر و لافی النقییر در حق ایشان راست آمد و بعده
 میفرماید پس غلاة سبیه را نواصب دانند و سبیه تفضیلیه را و
 تفضیلیه شیعه اولی را و خوش حال شیعه اولی که مورد طعن و ملا^{ست}
 جمیع فرق ضاله از شیعه و نواصب گردیده اند و بایر همه آنها مخا^{لف}
 گزیده گویند ایشانرا بمرثه جناب مرتضوی مجابده گبری و غربت
 عطی نصیب شده و ان الدین بد اغریاً وسیعاً و غرباً
 فطوبی للغریاء مصداق حال ایشان و کشف مال او شان آمد
 قال صاحب الاشباه والنظائر فی فتاوی الزینیه
 پس بشارت باد برای غریبا ۱۲

بعد از این
 بیعت

تفضیلیه
 از طرف

میفرماید

این است

معتمد
 الشریع

را

علم

بر آنکس که سوای ایشان بودند از صحابه و بنود خلافت به تیغ و زبردستی و
 غلبه و نبود بگرفتن از ان کس که او فاضلتر بود از ان و گفت در فصل آخر
 اما شیعه پس آنها را نامهاست و نیست جز اینکه گفته شد آنها را شیعه برای
 اینکه ایشان پیروی کرده اند علی رضا و تفضیل داده اند او را بر همه یاران
 و گفت در ان فصل نیز گفته شده است که شیعه کسی است که تفضیل ندهد عثمان
 را بر علی رضی الله عنهما و بدرستی که رافضی کسی است که تفضیل کند علی رضا بر عثمان
 و گفت رضی الله عنه در فصلهای آخر و جز این نیست که آوردم من بیان
 سخنها می ایشان تنها از دلائل از جهت گریختن از این پناه وید مرا خدای
 تعالی دشمن را از بدی این مذپیها و از بدی اهل ایشان و میراند مرا بدین
 اسلام و طریقه مصطفویه و دیگر وی که نجات یابنده است بر حمت او پس
 سابقیت در فضل اصحاب اربعه را رضی الله عنهم و بان وجه تحقق خلافت
 باجماع اصحاب و اهل السنة و الجماعة که ائمه اربعه و مذاهب اربعه در ان
 داخلند ثابت و نیز منکرش که تفضیلیه است مصداق تفضیلیه مخالف

الاجماع وشيعة ورافضي از فتوای پیشوای اولیا و سر حلقه اصفیاء رضی الله عنه
 گردید و اگر ازین زیاده صراحت کمال و تفضیل خلفای ثلاثه رضی الله عنهم
 در باطن میجویی پس بعد یادداشتن عبارت غنیة الطالبین از حجة الاسلام
 مستند اولیای کرام حضرت امام محمد غزالی رح باید شنید در احیاء العلوم
 در جلد اول کتاب العلم فی الباب الثانی فی القسم الثانی وما فضل
 ابو بکر رضی الله عنه الناس بکثرة صیام ولا بکثرة صلوة
 ولا بکثرة سواية ولا فتوى ولا كلام ولكن بشيخ وقس في صدق
 كما شهد له سيد المرسلين صلى الله عليه وسلم انتهى ترجمه
 و فاضل نشد ابو بکر رضی الله عنه از مردمان بسبب کثرت روز نماز و
 کثرت نماز و نه بسبب کثرت روایت و نه بسبب فتوی و نه بکلام و لیکن
 بسبب چیزیکه گران شد در سینه وی رفیع چنانکه گواهی داد برای وی رضی
 سید المرسلین صلی الله علیه وسلم انتهى و الاضافیه در همان قسم فاعلم
 ان ما ينال به الفضل عند الله شيء مما ينال به الشهرة

۴
 هذا تفضيل
 من جهة الكتاب
 والاعمال
 الصديق تفضيل
 بل من جهة
 الحديث و التفسير
 انما هو في
 نسخة بخط
 صدره من سنة
 ۱۲۱۰

عند الناس شیء آخر فلقد كان شهرة ابي بكر الصديق
رضي الله عنه بالخلافة وكان فضله بالسر الذي وقر في قلبه
وكان شهرة عمر رضي الله عنه بالسياسة وكان فضله بالعلم
بالله الذي مات تسعة اعشارة بموته وبقصد القرب
كما قال ابن مسعود رضي الله عنه ^{انه سئل}
الى الله عز وجل في ولايته وعدله وشفقته على خلقه
وهو اباطن في سره انتهى ترجمه پس بدانکه بدرستی که آنچه که
میرسد بسبب او فضل را نزد الله تعالی چیز نیست و آنچه که برسد بسبب
او شهرت را نزد مردمان چیز نیست دیگر پس بدرستی که بود شهرت ابو بکر
صديق رضي الله عنه بخلافت و حال آنکه بود فضل او بسبب سترگی
ترا آن شده بود در دل وی و بود شهرت عمر رضي الله عنه ب سیاست
و حال آنکه بود فضل او بسبب علم بالله یعنی معرفت که فوت شد ^{حصه}
از ده حصه علم بوفات او رضا و بود فضل او بقصد او تقرب را بسو
خدای عز وجل در ولایت و عدل خود و شفقت خود بر خلق او تعالی

فَقَالَ كَانَ فَضْلُهُ بِالْعِلْمِ وَالْعَمَلِ وَفَقَالَ مَا بَالُكَ بِمَنْزِلِ خَوَاصِّ خَوَاصِّ الْعَالَمِينَ فَقَالَ لَيْسَ بِي مِنْهُمْ وَأَنَا كَذَلِكَ فَزَادَ مَسَامِحَةً عَلَيْهِ وَوَسَّاهُ لِمَا كَرِهَ

۲۲

[illegible][illegible]

[illegible]

وَأَنَّ أَمْرَ بَابِنِ سِتِّ دَرْ سِتِّ رَوَانْتَهِي وَإِيضًا فِيهِ فِ كِتَابِ قَوَاعِدِ الْعُقُودِ

في الفصل الاول في معنى الكلمة الثانية وان يعتقد فصل الصحابة

رضي الله تعالى عنهم وترتيبهم وان افضل الناس بعد النبي

صلی اللہ علیہ وسلم ابوبکر ثم عمر ثم عثمان ثم علی رضی

الله تعالى عنهم وان يحسن الظن بجميع الصحابة ويشئ عليهم

كما أثنى الله تعالى ورسوله صلى الله عليه وسلم عليهم أجمعين

وكل ذلك ما وردت به الاخبار وشهدت به الاشارة

فمن اعتقد جميع ذلك موثقاً به كان من اهل الحق و

عصاة السنة وفارق رهن الضلال وحزب

البدعة فنسال الله تعالى كمال اليقين والثبات في الدين

سنا و لکافۃ المسلمین انه ارحم الراحمین ترجمہ فی نور احیاء العلوم

در کتاب قواعد در فصل اول در معنی حکمتی و اینک عفا

فصل صحابه و ترتیب ایشان را رضی اللہ تعالیٰ عنہم و اینده افضل
آن چون از خواب بیدارم بر خیزم من برگریه بود اسمی موصلاً ۱۶ منه عرق فلیضه

و السلام گفت بسیار است و در این میان که از شما می آید

وایں وقت غزالی نے فرمود کہ ایسا

1947

بعد نبی صلی اللہ علیہ وسلم ابو بکر پس عمر پس عثمان پس علی رضی اللہ
 تعالیٰ عنہم و اینکه نیک گمان برد با جمیع صحابه و ثنا کند بر آنها چنانکه ثنا
 کرده است اللہ تعالیٰ در رسول او صلی اللہ علیہ وسلم بر جمیع اصحاب
 و اینهمه از انجمله است که وارد شد به آن اخبار و شاید بروی آثار
 پس هر که اعتقاد کند اینهمه را در مالیکه یقین کننده باشد بران باشد
 آنکس از اہل حق و عصابت سنت و مفارقت کرد آن شخص گرو و ضلالت
 و گروہ بدعت را پس میخواہیم از خدای تعالیٰ کمان یقین را وثبات را در
 دین برای خود و برای جمیع مسلمین بدرستی کہ او تعالیٰ ارحم الراحمین است
 انتمی و ایضاً فیہ در همان کتاب در فضل ثالث ان فضل الصحابة علی
 حسب ترتیبهم ترجمہ بدرستی کہ فضیلت صحابه بر حسب
 ترتیب آنهاست انتمی و ایضاً فیہ در همان کتاب در رکن رابع در اصل
 ثامن ان فضل الصحابة رضی اللہ عنہم علی حسب ترتیبهم
 فی الخلافة اذ حقیقة الفضل ما هو فضل عند الله

عز وجل وذلك لا يظلم عليه الا رسول الله صلى الله عليه
 وسلم وقد ورد في الثناء على جميعها آيات واخبار
 كثيرة وانما يدرك دقائق الفضل والترتيب فيها مشاهد^ن
 للوحى والتذليل بقرائن الاحوال ودقائق التفضيل فلو لا
 فهمهم ذلك لما سرتبوا الامر كذلك اذ كان لا تأخذهم
 في الله لومة لائم ولا يصرفهم عن الحق صارف
 ترجمه بدرستی که فضیلت صحابه رضی الله عنهم بحسب ترتیب آنهاست
 در خلافت چه حقیقت فضل همان است که او فضل نزدیک خدا
 عز وجل باشد و مطلع نیست بروی بجز رسول خدا صلی الله علیه و سلم
 و بدرستی که وارد شده است در شما بر جمیع آنها آیات و احادیث
 بسیار و جزین نیست که می یابند دقائق فضل و ترتیب را در فضل
 آنها که مشاهده کرده اند و وحی و تنزیل را بقریبهای احوال و دقیقاً
 تفضیل پس اگر نبودی فهم آنها اینچنین بر آئینه ترتیب نمیدادند این

امر را همچنین چرا که بود که میگردفت او شان را در راه خدا نکو بش
 نکو بندگان و برگشته میگرد آنها را از امر حق که امی برگشته کنند
 انتهی آنچه این امام حجة الاسلام درین مقام استدلال بادرک
 اصحاب رضی الله عنهم بوجه مشایده وحی و تنزیل و بقرائن احوال
 فرموده در دیگر مقامات نیز از جهت قوت و حقیقت این مسلک
 بهمین منوال دلیل آورده قال فی الاحیاء فی بیان العلم
 الذي هو فرض الكفاية من الباب الثاني في العلم
 المحمود والمذموم وكذا الاثر فانه ايضا يدل على
 السنة لان الصحابة رضي الله عنهم قد شاهدوا الوحي
 والتنزيل وادركوا بقرائن الاحوال ما غاب عن غيرهم
 عيانه وربما لا تحيط العبارات بما ادرك بالقرائن
 فمن هذا الوجه رأي العلماء الاقتداء بهم والتمسك
 بأثارهم ترجمه گفت در احیاء العلوم در بیان علمیکه

آن فرض کفایه است از باب ثانی در علم محمود و مذموم و همچنین
 اثر صحابه پس بدرستیکه آن هم دلالت دارد بر سنت چرا که صحابه
 رضی الله عنهم بدرستیکه مشاهده میکردند وحی و تنزیل را و دریافت
 میکردند بقرآن احوال آنچه را که غائب شد از غیر آنها دیدن او و
 گاهی احاطه کردن نتواند عبارات آنچه را که دریافت شد بقرینها
 پس ازین سبب پسندیدند علمای اقتدای را باصحاب و تمسک را
 بآثار اصحاب اتمی و ایضا فیه قال فی الفصل الثانی فی وجه
 التدریج الی الارشاد و ترتیب درجات الاعتقاد
 و علی هذا استمر الصحابة رضی الله عنهم فالزيادة علی الاستیاء
 طغیان و ظلم و هو الاستاذون و القدوة و نحن الاتباع
 و التلامذة ترجمه و نیز در آن کتاب گفت در فصل ثانی در
 تدریج بسوی ارشاد و ترتیب درجات اعتقاد و بر همین گذشتند
 صحابه رضی الله عنهم پس زیادت بر استاذ طغیان و ظلم است

حالانکه آن صحابه استاذان اند و پیشوایان و مایان تابعان و شاگردان
 انتهی و ایضا قال بعیداً هذا قال صلى الله عليه وسلم ما
 فضلكم ابو بکر بکثرة صیام ولا صلوة ولكن بسیر و قر
 فی صیلة ربه رضي الله عنه ولا شك في ان ذلك السر
 كان متعلقاً بقواعد الدین غیر خارج منها ترجمه
 و نیگفت تیب بن فرمود صلى الله عليه وسلم فاضل نشد
 بر شما ابو بکر رض بسبب کثرت روزه ها و نه بسبب نماز و لیکن بسبب
 سر تکبیر گران شد در سینه وی رضي الله عنه و شک نیست در اینکه
 این سر بود متعلق بقواعد دین نه خارج از قواعد دین انتهی ملاحظه
 فرمایند که اعتقاد افضلیت خلفای اربعه رض بترتیب خلافت چه
 ضروری در دین نزد این اولیاء الله است که این اعتقاد را از جمله
 اعتقاد معنی کلمه ثانیه قرار داده و معتقدش را از اهل حق و عصای سنت
 فرموده و منکرش را از اهل ضلال و اهل بدعت شمرده و دعای تقبیح

وثبات برین عقائد برای خود و جمیع مسلمانین نموده رضی الله عنهم و نیز
 گفت در جلد رابع فی بیان ان وجوب التوبة عام في الاشخاص
 تیس از بیان توبه حضرت عیسی علیه السلام از توشه حج و تیس از بیان
 توبه شفیع المذنبین خاتم النبیین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و
 آله و اصحابه اجمعین از توبه که در ان علم بود و از شرک نوین
 با عاده شرک گفته افتد ان الصديق رضي الله عنه بعد ان
 شرب اللبن و علم انه على غير وجهه ادخل اصبعه في حلقه
 لينخرجه حتى كاد يخرج معه روحه ما علم من الفقه هذا
 القدر و هو ان ما اكله عن جهل فهو غير اثم به ولا يجب
 في فتوى الفقه اخراجه فلم تاب عن شربه بالتدارك
 على حسب امكانه بتخلية المعدة عنه و هل كان ذلك
 الا لسر و قر في صدره عرفه ذلك السر ان فتوى العامة
 حديث اخر و ان خطر طريق الاخرة لا يعرفه الا

الصلّ یقون فتأمل احوال هؤلاء الذین هم اعرف
 خلق الله بالله وبطریق الله وبمکر الله وبمکام من الغرور
 بالله الخ ترجمه آیاس دیدی تو صدیق را رضی الله عنه بعد از آنکه
 نوشید شیر و دانست که آن شیر بر غیر وجه اوست داخل کرد گشت
 خود را در خلق خود تا که خارج نماید و را تا آنکه قریب بود که بر آمدی
 با او روح او آید دانسته بود از فقه این قدر مسأله که بدستیک
 هر چه بخورد مردم نباشد انگلی پس او گنگنا گشت و واجب نیست
 در فتوای فقه بیرون انداختن آنخیز را پس چرا توبه کرد صدیق رض
 از نوشیدن آن شیر تدارک حتی الامکان خود بخالی کردن معده را
 از شیر و نبود این امر مگر بسبب سرنگیه بزرگ شد در سینه وی که شناسا
 کرد او را این سر بر دستیک فتوای عامه امر دیگرست و خطر راه آخرت را
 کسی نشناسد بجز صدیقان پس تأمل کن در احوال اینهمه که آنها عارفین
 اند از جمله خلق الله بخدای تعالی و براه او تعالی و بمکر او تعالی و

ص ۳۰
 حضرت صدیق
 رضی الله عنه
 را احوال خود
 فرموده است
 بنظر محقق

بی امده ۱۲ صنفه مد ظله

بجای پنهانی غور و با خدا می توانی و نیز در همین جلد در بیان
ان المستحق للعبه هو الله وحده اما صفة التزّه قال
سید الانبیاء صلوات الله علیه وعلیهم اجمعین لا احصي
ثناء علیک انت کما اثبت علی نفسک و قال سید
الصدیقین رضی الله تعالی عنه العجز عن ذکرک اذ دا
ادراک سبحان من لم یجعل للخلق طریقاً الی معرفته الا
بالعجز عن معرفته ترجمه فرمود سرور انبیاء علیه وعلیهم الصلوات
که شمردن نتوانم ثنا را بر تو چنانکه تو خود ثنا کردی بر نفس خود و گفت در
صدیقان رضی الله تعالی عنه که عجز از دریافت ادراک ادراک است چه
پاک است آنکه نگردانید برای خلق کدامی راه بسوی معرفت خود سوا
عجز از معرفت خود انتمی ازین عبارات و از لفظ اعرف خلق الله
و از لفظ سید الصدیقین و از تلوی احوال صدیق اکبر رضی الله تعالی
در مقامات علیا و از سیاق و سباق تحریرات که بخوف اطالت

بجای پنهانی غور و با خدا می توانی و نیز در همین جلد در بیان
ان المستحق للعبه هو الله وحده اما صفة التزّه قال
سید الانبیاء صلوات الله علیه وعلیهم اجمعین لا احصي
ثناء علیک انت کما اثبت علی نفسک و قال سید
الصدیقین رضی الله تعالی عنه العجز عن ذکرک اذ دا
ادراک سبحان من لم یجعل للخلق طریقاً الی معرفته الا
بالعجز عن معرفته ترجمه فرمود سرور انبیاء علیه وعلیهم الصلوات
که شمردن نتوانم ثنا را بر تو چنانکه تو خود ثنا کردی بر نفس خود و گفت در
صدیقان رضی الله تعالی عنه که عجز از دریافت ادراک ادراک است چه
پاک است آنکه نگردانید برای خلق کدامی راه بسوی معرفت خود سوا
عجز از معرفت خود انتمی ازین عبارات و از لفظ اعرف خلق الله
و از لفظ سید الصدیقین و از تلوی احوال صدیق اکبر رضی الله تعالی
در مقامات علیا و از سیاق و سباق تحریرات که بخوف اطالت

بجای پنهانی غور و با خدا می توانی و نیز در همین جلد در بیان
ان المستحق للعبه هو الله وحده اما صفة التزّه قال
سید الانبیاء صلوات الله علیه وعلیهم اجمعین لا احصي
ثناء علیک انت کما اثبت علی نفسک و قال سید
الصدیقین رضی الله تعالی عنه العجز عن ذکرک اذ دا
ادراک سبحان من لم یجعل للخلق طریقاً الی معرفته الا
بالعجز عن معرفته ترجمه فرمود سرور انبیاء علیه وعلیهم الصلوات
که شمردن نتوانم ثنا را بر تو چنانکه تو خود ثنا کردی بر نفس خود و گفت در
صدیقان رضی الله تعالی عنه که عجز از دریافت ادراک ادراک است چه
پاک است آنکه نگردانید برای خلق کدامی راه بسوی معرفت خود سوا
عجز از معرفت خود انتمی ازین عبارات و از لفظ اعرف خلق الله
و از لفظ سید الصدیقین و از تلوی احوال صدیق اکبر رضی الله تعالی
در مقامات علیا و از سیاق و سباق تحریرات که بخوف اطالت

شيخنا محمد بن
 يوسف بن الحاج
 الباقية ابن
 آية الله العظمى
 حضرت ميرزا
 الكبريتي
 عند آية الله
 يكسب بيت
 ٢٢
 شيخنا محمد بن
 يوسف بن
 نقی
 بزرگوار
 وفضلش
 که اولی
 و از اول
 انهم
 فضیله

بقدر ضرورت نقل کرده ام پی با فضیلت حضرت صدیق اکبر رضی
 امر باطن و ولایت بردن میتوانند و نیز در بسیاری جا علاوه امقا
 منقوله بیان سارف و محامد اصحاب ثلاثه رضی الله عنهم نموده است
 كما لا يخفى على من طالع احياء العلوم و از انجمله است در جلد اول
 فی الباب الخامس فی آداب المتعلم والمعلم فی الوظيفة السادسة
 و از انجمله است در همین جلد فی کتاب قواعد العقائد فی الفصل الثانی
 فی وجه التدریج الی الارشاد و از انجمله است در همین کتاب
 و فصل فی القسم الاول و از انجمله است در همین جلد فی کتاب
 اسرار الزکوة فی بیان دقائق الآداب الباطنة فی الزکوة
 فی الوظيفة الاولى و از انجمله است در جلد دوم فی کتاب
 الاخوة والصحة فی الباب الاول فی القسم الرابع
 و از انجمله است در همین مقام بعد یک صفحه که در ان نزول آیه
 وَلَا يَأْتِلْ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعْيُ نَحْرُورُ

نوشته است و هم در انجا افاده فرموده **كلها اتفقوا على اظهرها**
البعض للظلة والمبتدعة الخ ترجمه جميع فقهاء اتفا
 کرده اند بر اظهار بعض نظامان و بدعتيان و از انجمله است در
 همین جلد در باب ثالث في حق المسلم والرحو والجو اسر و از انجمله
 است در جلد چهارم في كتاب الفقر والنهد في الحالة الخ
 و از انجمله است در همین جلد في كتاب التوحيد في بيان حقيقة
 التوحيد الذي هو اصل التوكل و برينقدر انحصار نيست
 كه ما و را مي اين مستندات و نشانهها مستندات ديگر نيز در ان كتاب
 مستطابست و حضرت شيخ اكبر خاتم الولاية المحمديه صاحب
 الفصوص و الفتوحات المكيه شيخ محي الدين بن عربي در فتوحات
 مكيه مي فرمايد في الفصل الاول من الباب الثاني في معرفة الحروف
 و الحركات من العالم الخ نوادي عليه السلام في ليلة
 اسرائه في استيحا شه بلغة ابي بكر قف ان ربك يصلي

۲
 در انجا افاده فرموده
 جميع فقهاء اتفقا
 برينقدر انحصار نيست
 مستطابست و حضرت
 شيخ اكبر خاتم الولاية
 المحمديه صاحب
 الفصوص و الفتوحات
 المكيه شيخ محي الدين
 بن عربي در فتوحات
 مكيه مي فرمايد
 في الفصل الاول
 من الباب الثاني
 في معرفة الحروف
 و الحركات من
 العالم الخ نوادي
 عليه السلام في
 ليلة اسرائه
 في استيحا شه
 بلغة ابي بكر
 قف ان ربك
 يصلي

فانس بصوت ابی بکر خلق رسول الله صلى الله عليه وسلم

وابو بکر من طينة واحدة الخ ترجمہ در فصل اول از باب ثانی

در معرفت حروف و حرکات از عالم تا آخر ندا کرده شد آنحضرت علیہ

السلام در شب معراج بوقت استیجاش او صلعم بلغت ابی بکر رضہ کہ

توقف فرمای محمد بتحقیق پروردگار تو نماز میگزارد پس انس گرفت

او صلعم با و از ابی بکر رضہ کہ پیدا کرده شد رسول خدا صلی اللہ علیہ

وسلم و صدیق اکبر رضہ از طینت واحدہ همچنین گفت شیخ عبدالحق

۳۳

محدث دہلوی در مدارج النبوة جلد اول در واقعات معراج و اما

شنوایندن من ترا آواز یار ترا کہ ابی بکر است رضی اللہ عنہ برای آنست

کہ انس گیری تو و بحال خود بیائی درین مقام پرستیت یا محمد چون

خواستیم ما کہ کلام کنیم برادر ترا موسی پس گرفت او را یحییٰ عظیم پس

پرسیدم او را و ما تِلْكَ بِمِثْلِكَ يَكُونُ پس حاصل شد او را انس

بکر رضا و بحال خود آمد همچنین تو ای محمد خواستم کہ انس گیری با و از یار تو

که پیدا کرده شده تو و وی از یک طینت و وی انیس تست در دنیا و
 آخرت پس پیدا کردم فرشته را بر صورت وی که ندا کند ترا بلفت و
 تازا مل گردد از تو استیجاش الخ و ایضاً فی الفتوحات
 فی الباب الثالث فی تنزیه الحق تعالی عما فی طی الکلمات
 و ترتیب النقطتین و لما لم یصح اجتماع صادقین معاً لذلك
 لم یقم ابو بکر فی حال النبی صلی الله علیه وسلم وثبت مع
 صدقه فلو فقد النبی صلی الله علیه وسلم فی ذلک الموضع
 و حضرة ابو بکر لقام فی ذلک المقام الذی اقبل فیہ رسول
 صلی الله علیه وسلم لانه لیس ثم اعلی منه یحبه عن
 ذلک فهو صادق ذلک الوقت و حلیه و ما سواه تحت حمله
 ترجمه و ہم در فتوحات مکی در باب ثالث در پاکی حق تعالی از آنچه در
 طی کلمات و ترتیب دو نقطه و هرگاه صحیح نیست اجتماع دو صادق با هم
 بدین سبب نه قائم شد ابو بکر در حال نبی صلی الله علیه وسلم و ثابت ماند

با صدق خود پس اگر بودی بنی صلی اللہ علیہ وسلم درین مقام و حاضر
 بودی ابو بکر رضی اللہ عنہ قائم شدی در مقامیکہ قائم کرده شد بودی در
 مقام رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم زیرا چہ نبود کسی را بخارج از صدیق اکبر
 کہ محبوب کند اورا ازین مرتبہ پس او صادق این وقت است و حکیم اوست
 و دیگران زیر حکم او هستند و در باب ثالث و ثلثین فی اقطاب
 النبیات و اسرارهم و هذه الطائفة فی الرجال قليلون فانه
 مقام ضیق جدا یحتاج صاحبہ الی حضور مدائن و اکثر
 من کان فیہ ابو بکر الصديق رضي الله عنه و لهذا قال
 عمر بن الخطاب رضي الله عنه ترجمه و این طائفہ در مردان خدا قلیل اند
 پس بد رستیکہ این مقام تنگ است یقینا محتاج میگردد صاحب این مقام
 بسوی حضور دائمی و یکسکزیافه ترددان مقام ماند صدیق اکبر بود رضی اللہ عنہ و این
 گفت عمر بن الخطاب رضي الله عنه و در جلد ثانی در باب ثالث و سبعون
 فی معرفة عدد ما تحصل من الاسرار للمشاهد الخ لکن

الذي هو مقام القرية وهو لا فراد وهو دون نبوة الشريعة
 في المنزلة عند الله وفوق الصديقية في المنزلة عند الله وهو
 المشار اليه بالسر الذي وقر في صدر ابي بكر ففضل به
 الصديقين اذا حصل له في قلبه ما ليس في شرط الصديقية
 ولا من لوازمها فليس بين ابي بكر وبين رسول الله صلى
 الله عليه وسلم رجل لانه صاحب صديقية وصاحب
 سر ترجمه و اين مقاميت كه ثابت كردم آنرا در ميان صديقت
 و نبوت تشريعي كنام آن مقام قربت است و او ثابت است براي افراد
 و آن كتر از نبوت تشريعي است در منزلت نزد خداي تعالي و بالاس
 صديقت است در منزلت نزد خداوند تعالي و آن همان است كه اشاره
 كرده شده است بسوي وي بسري كه بزرگ شد در سينه بوبكر پس فاضل
 شد بسبب آن مقام از جمله صديقان هرگاه كه حاصل شد او را و قلب او
 چيزي كه نيست در شرط صديقت و نه از لوازم آن پس نيست در ميان

ابو بكر ودر میان رسول خدا صلی الله علیه وسلم کسی شخص چرا که اورض حنا
 صدیقیت است و صاحب سرست انتحی و فی الباب الحادی و
 الستین ومائة فی معرفة المقام بین الصدیق و النبوة
 ومن هذا المقام حصل لابی بکر الصدیق السر الذي
 وقر فی نفسه وظهرت قوّة ذلك السر مع وقته وقول
 عائشة رضی الله عن رسول الله صلی الله علیه وسلم فی مرضه
 حين امره ان یصل بالناس انه رجل اسيف ورسول الله
 صلی الله علیه وسلم یعرف منه بالسر الذي حصل عنده
 ما لا تعرفه الجماعة فما بقی احد یوم مات رسول الله
 صلی الله علیه وسلم الا وهل فی ذلك الیوم وخولط فی
 عقله وتكلم بما لیس الامر علیه الا ابو بكر الصدیق
 فما طرأ علیه فی ذلك الاصر بل رقی المنبر وخطب للناس
 وذكر موت النبی صلی الله علیه وسلم فقال من كان منكم

۲
 اسيف ورسول

ابو بكر الصديق
 في معرفة المقام بين الصديق والنبوة
 من هذا المقام حصل لابي بكر الصديق السر الذي
 وقر في نفسه وظهرت قوة ذلك السر مع وقته وقول
 عائشة رضي الله عن رسول الله صلى الله عليه وسلم في مرضه

۳۹
 انما قاله برآمدن
 از بابی بر سر
 یقال طرأ علیه
 اذا اتاهم من
 ارضه جبر علیهم
 منه فجاءه
 عندهم اللاب

یعبده محمدًا فانَّ محمدًا اقد مات و من کان یعبده الله فان الله
 حی لا یموت ثم تلا اِنَّكَ مَيِّتٌ وَّ اَنتُمْ مَیِّتُونَ و مَا مُحَمَّدٌ اِلَّا
 رَسُوْلٌ لِّهٖ فَسَكَنَ جَاشِ النَّاسِ حَتّٰی قَالَ عَمْرٍو رَضِیَ اللهُ عَنْهُ
 و الله مَا کَانِی سَمِعْتُ هَذِهِ الْاٰیَةَ اِلَّا فِیْ ذٰلِكَ الْیَوْمِ رَحِمَهُ
 و از همین مقام حاصل شد مرابی بکر صدیق رضی الله عنیه عظیم شد
 نفس وی و طاهر شد قوت این سرور وقت او و گفتن عایشه رضی
 الله عنیه از رسول الله صلی الله علیه و سلم در مرض او صلی الله علیه و سلم گفت که
 امر فرمود او را برای نماز گزاردن بامردمان که او مرد است رفیق اهل قلب
 و حال آنکه رسول الله صلی الله علیه و سلم می شناخت انجام آن از او
 بسبب سرکیه حاصل شده بودند و او صلعم صدیق را انچه شناخته
 بودند جماعت پس باقی نماند کسی بر روز وفات رسول خدا صلی الله
 علیه و سلم مگر آنکه سهو و غلط کرد درین روز و اختلاط در عقل و
 شد و سخن کرد برخلاف مقصود بجز حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنیه

جاشی ران
 دل از اضطراب
 و ترس بخت
 فراتر از باطن
 بجاشی ران
 دل از غم
 ۳۰

احتمالات اختلاطیه بروی رض درین امر بلکه برآمد بر منبر و خطبه خواند
 مردمان را و بیان کرد وفات نبی صلی اللہ علیہ وسلم را پس گفت رض
 کسیکه از شمامی پرستند محمد صلعم را پس بتحقیق محمد صلعم وفات فرمود
 و هر که می پرستند خدای تعالی را پس بدرستی که خدا زنده است که
 هرگز نمی میرد پس بخواند این آیه را که بدرستی که تو ای محمد سیت هستی
 و آنها هم سیت هستند و نیست محمد صلعم مگر رسول اللہ پس تسکین یافت
 اضطراب عظیم دلہای مردمان تا آنکہ گفت عمر رضی اللہ عنہ کہ واللہ گویا
 نشنیده بودم این آیت را سوای امروز انتہی و ایضاً فی الجلد الثانی
 فی الباب المو فی سبعین و مائتین فی معرفة منزل القطب
 و الامامین محمد صلی اللہ علیہ وسلم عبد الجامع و ما من
 قطب الا وله اسم یخصه نرائد علی الاسماء العام الذي
 هو عبد الله سواء كان القطب نبیاً فی زمان النبوة
 المقطوعة او ولیاً فی زمان شریعة محمد صلی اللہ علیہ وسلم

وكذلك الامامان لكل واحد منهما اسم مخصوص ينادى
 به كل امام في وقته هناك والامام الايسر عبد الملك و
 الامام الايمن عبد سربه وهما اللقطب الوزيران فكان ابوبكر
 رضي الله عنه عبد الملك وعمر رضي الله عنه عبد سربه
 في زمان رسول الله صلى الله عليه وسلم الى ان مات
 صلى الله عليه وسلم فسمي ابوبكر عبد الله وسمي عمر
 عبد الملك وسمي الامام الذي ورث مقام عمر عبد سربه
 ولا يزال الامر على ذلك الى يوم القيمة الخ ترجمه
 محمد صلى الله عليه وسلم عبد جامع بود و قطبي نيست مگر اينکه مراورايي
 خاص باشد زانکه بر اسم عام که او عبد الله است برابرست که باشد
 آن قطب نبی در زمان نبوت مقطوعه يا ولي در زمان شریعت محمد
 صلى الله عليه وسلم و همچنین دو امام اند که برای هر یک از ایشان اسم است
 مخصوص که ندانده میشوند بآن اسم هر امام در وقت خود اشخاص و امام

عبد الملك و امام راست عبد الرب و آن هر دو امام برای قطب دو وزیر
 باشند پس بود ابو بکر رضی الله عنه عبد الملك و بود عمر رضی الله عنه
 عبد الرب در زمان رسول خدا صلی الله علیه و سلم تا آنکه وفات فرمود
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس نام نهاده شد ابو بکر رضی الله عنه
 مسمی شد عمر رضی الله عنه عبد الملك و موسوم شد امامیکه وارث شده بود در
 مقام عمر عبد الرب و همیشه باشد این امر برین انتظام تا روز قیامت
 فقال بحر العلوم ملك العلماء سند الفضلاء اعرف
 العرفاء من لا نعبد العلى رحمة الله عليه في
 حاشيته على حاشية السيد الزاهد المعلقة على
 رسالة التصور والتصديق وذكر في كتاب التجليات
 من لقي منهم خليفة رسول الله صلى الله عليه وسلم
 أمير المؤمنين ابا بكر الصديق رضي و أمير المؤمنين
 عمر رضي و أمير المؤمنين علياً رضي الله عنه و ذكر

۳۳

له

اس

صاحب

القصص
في الثمان

۱۲

حكايات لطيفة وذكر ان امير المؤمنين علياً رضي الله عنه
 قال انت اخي قلت نعم فواخيتته قلت اين ابوبكر قال اما
 قلت اسريد اللحاق به حتى اسأله ما سألتك قال انظر
 في النور الابيض خلف سرادق الغيب فتركته وانصرفت
 ودخلت في النور الابيض خلف سرادق الغيب
 فالتقيت ابا بكر بن ابي قحافة رضي الله عنه على راس الدرجة
 مستنداً ناظراً الى الغرب عليه حلة من الذهب
 الابهي له شعاع يأخذ الابصار قد اكتنفه النور
 ضارباً بآباده نحو مقعد له ساكتاً لا يتكلم ولا يتردد
 كانه الميهوت فناديته بمرتبين ليعرفني فاذا انت
 اعرف بي مني بنفسي فرفع رأسه الي قلت كيف الامر
 قال هوذا ينظر في قلبي قلت له ان علياً قال كذا وكذا قال
 صدق علي وصدقت انا وصدقت انت قلت فما افعل

له
 عارفاً
 بذنوبه
 نحو مقعده
 يقال ضرب
 من يديه
 من يديه
 من يديه

قال ما قال لك رسول الله صلى الله عليه وسلم قلت هو ممقأ

قال هو مقامه صلى الله عليه وسلم قلت قد وهبه لك

قال فقد هبته لك قلت هو بيدك قال خذ فخذ هبته

لك اني ترجمه و ذکر کرد شیخ اکبر رضی در کتاب تجلیات آن کسانرا

که ملاقات کرد از آنها که خلیفه رسول الله صلى الله عليه وسلم اند یعنی
امیر المومنین ابوبکر صدیق رضی و امیر المومنین عمر رضی و امیر المومنین علی رضی

و بیان کرد حکایات لطیف و ذکر کرد که امیر المومنین علی رضی الله عنه فرمود

که تو برادر منی گفتم علی پس مواخات کردم از وی رضی پرسیدم کجاست ابوبکر

گفت پیش ازین است گفتم که میخواهم لحوق را با وی تا که پرسم از وی آنچه

پرسیدم از تو گفت علی رضی که بین در نور ابیض پس پردای غیب پس

گذاشتم علی رضی را و برگشتم و داخل شدم در نور ابیض پس پردای

غیب پس دیدار کردم با بکر صدیق رضی برابر علی درجه در حالیکه تکیه زده

بیننده بود بجانب مغرب بروی مکه بود از زیر پیش بها فاخره که اورا شکار

بود که خیره میکرد چشمان را بدرستی که محیط شد و او را راضی نور در حالیکه ترسان
و ساکت بود که کلام نمیفرمود و در حرکت مینمود گویا که او راضی در مقام تحیر است
پس ندانم او را راضی دوبار تاباشناسد مرا پس دفعه ظاهر شد که تحقیق او
راضی شناسا تر است ما را از ما بنفس ما پس برداشت سر خود را سوی من عرض کردم
که حال چیست فرمود که آن خداوند تعالی که اینست می بیند در من گفتم
از وی بدرستی که علی رضی فرمود چنین چنین فرمود رضی راست گفت علی رضی راست
گفتم من و راست گفتی تو پرسیدم پس چه کنم من فرمود آنچه فرمود ترا رسول الله
صلی الله علیه وسلم گفتم که آن مقام خاص تست فرمود آن مقام آنحضرت
صلی الله علیه وسلم است گفتم که تحقیق عطا فرموده است آن مقام را بر
خاص تو فرمود که حالیا تحقیق بخشیدم ترا گفتم آن مقام با اختیار تست فرمود
بگیر آنرا پس بیشک بخشیدم من او را بتو و از امام اهل شیخ
ابو نجیب سهروردی راجع در آداب المریدین در
مقام عقائد متصوفین بشنوا فضل البشر بعدد ابو بکر راجع و شرح آن

این شیخ ابوبکر
سهروردی
حضرت شیخ
شهاب الدین
سهروردی
حضرت شیخ
الکدین کبری
سهروردی
استاد صاحب
مطلب
الکدین
حضرت
شیخ
الکدین
حضرت
شیخ
الکدین

سید محمد بن علی بن ابی طالب
 امام حسن بن علی بن ابی طالب
 امام حسین بن علی بن ابی طالب
 امام زین العابدین بن علی بن ابی طالب
 امام محمد باقر بن علی بن ابی طالب
 امام جعفر صادق بن علی بن ابی طالب
 امام موسی کاظم بن علی بن ابی طالب
 امام رضا بن علی بن ابی طالب
 امام محمد تقی بن علی بن ابی طالب
 امام علی اکبر بن علی بن ابی طالب
 امام مهدی بن علی بن ابی طالب

فضل باقتضای ظاهر
و باطن این تقریر
پیداست این منته
م فنیقه

فصل اول در علوم و دیگر
فضائل حضرت
صدیق اکبر رضی الله عنه

از حضرت علی رضی الله عنه
در فضائل حضرت
صدیق اکبر

ان شاء الله تعالی
در فضائل حضرت
صدیق اکبر

در فضائل حضرت
صدیق اکبر

در فضائل حضرت
صدیق اکبر

تنها او را بدینند که این سنت و سیت پس از نبی هر آینه فضل بر همه
بعد از انبیا و رسل علیهم السلام او را بود بر حمله است انتمی از نبی فضل
بجمیع الوجوه مرصیق رضی الله عنه مستنبط میشود چه ثواب هر قسم فضائل
که دیگر از او بود جمله مجموعۀ صدیق اکبر رضی الله عنه را تنها بود و علاوه است از آن
فضائل ذاتیه مخصوصه که بآنها حضرت صدیق رضی الله عنه ممتاز و متمیز است
و ایضا اقول هذا كما قال صاحب الاشباه والنظائر
في فضائل الامام الاعظم ابي حنيفة رحمه الله
وهو كالصديق رضي الله عنه وله اجرة واجر من دون
الفقه والفقهاء و فرع احكامه على اصوله الى يوم القيامة
فقط ترجمه و نیز میگویم این چنانست که گفت صاحب اشباه
و نظائر در فضائل امام اعظم ابو حنیفه رحمه الله که او رحمه الله تعالی
مثل صدیق اکبر است رضی الله عنه و برای او اجر است و اجر آن
کس که تدوین کرد فقہ را و تالیف کرد او را و بر آورد احکام فقہ را بر اصول

در فضائل حضرت
صدیق اکبر

در فضائل حضرت
صدیق اکبر

در فضائل حضرت
صدیق اکبر

در فضائل حضرت
صدیق اکبر

تار و زحمت انتهی بر همین نسق حضرت شیخ الاسلام شیخ فرید گنج شکر
 در راحت القلوب در مجلس سیزدهم ماه ذیحجه شش
 صد و پنجاه و پنج هجریه سیزه ما یک که مردم را یباید که درین چهار مذ
 بیع شک نیارد تا مسلمان سنی باشد اما بالقطع و یقین بدانند و بدان
 اعتقاد کنند که مذیب امام اعظم ابو حنیفه کوفی روح برحق و از همه فاضلتر
 و دیگران پس رو مذیب او نیز زیرا چه اول مذیبیکه در عالم بنا کرد
 امام اعظم روح بود و الفضل للمتقدمین عند الله تعالی و مذیبیکه
 ما داریم مذیب ابو حنیفه کوفی است رحمة الله علیه اقول مذیب امام
 ابو حنیفه روح و اعتقادش در فقه اکبر که تصنیف اوست رضی الله
 عنیه نیست افضل الناس بعد رسول الله صلی الله علیه و سلم
 ابوبکر الصدیق ثم عمر بن الخطاب ثم عثمان بن عفان
 ثم علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنهم اجمعین و
 افضلترین مردمان بعد رسول الله صلی الله علیه و سلم ابوبکر صدیق است

سلسله عالیّه اوتا بحضرت علی مرتضیٰ رضی میرسد صاف افاده فرمود که عیسیٰ
 بهتر از علی رضی بود و همچنین حضرت غوث الثقلین و حضرت شیخ المشایخ
 سلطان الاولیا نظام الدین اولیا و دیگر ائمه طریقت که سلسله علیّه
 این اولیای کبار بحضرت امام المتقین علی مرتضیٰ رضی منتهی است همه حق
 بین و حقا و حق پسند و متفق درین عقیده اند باز حضرت منی و الملک
 در همان شرح آداب المریدین میفرماید بر کسی ازین بی دیگر محال
 بود که ظاهری باطن نفاق بود و باطن بی ظاهری مذکور بود و ظاهر شرعیست
 بی باطن نقص و باطن بی ظاهر بیوس انتمی تیس چگونه انکار از مراتب
 باطنی و اقرار از مراتب ظاهری صرف در اصحاب کبار رضی از مسلمانان
 بوقوع آید نیست این مگر تجویز نفاق بر اصحاب کبار رضی معاذ الله من
 ذلک باز حضرت مخدوم جهان در همان شرح میفرماید بی
 ذکر آداب صحفی حال البدایه قوله قال علیه السلام لو
 ایمان ابی بکم مع ایمان امتی اهل الارض لو حج و قال علیه السلام

ما فاق ابو بکر بکثرة الصلوة والصيام لکن بشیء وقع فی قلبه
 خدمت شیخ رحمۃ اللہ علیہ دلیل می آرد این خبر را بدانکہ عمل بحركات دل
 برترست از اعمال بحركات جوارح زیرا کہ حضرت رسالت صلی اللہ علیہ
 وسلم فرمودہ است اگر وزن کردہ شود ایمان ابی بکر با ایمان اہل رو
 زمین بر آئینہ ایمان ابی بکر بر ایمان ہمہ راجع آید و دلیل دیگر می آرد
 پیغمبر علیہ السلام گفتہ است برتر شد ابو بکر بہ بسیاری نماز و روزہ و
 لیکن برتر شد بچیزیکہ آن بزرگ شدہ است و گران گشتہ است در دل
 ہوی پس ثابت شد کہ عمل بحركات قلوب برترست از عمل بحركات جوارح
 و اگر نہ در عمل جوارح ہمہ اصحاب پیغمبر علیہ السلام برابر بودہ اند چنانکہ
 ابو بکر را بود دیگران را بچنان بود و قولہ و لہذا اظہر من حالہ بعد
 وفات رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ما لو یظہر من حال
 غیرہ حین صعد المنبر فحمد اللہ واثنی علیہ ثم قال من کان منکم
 یعبد محمدًا فان محمدًا قد مات ومن کان یعبد رب محمد فآن

کہ قدر و خطر خلق باضافت قدر حق ہمہ خودست در تحقیق اقوال حضرت
 مولانا روم قدس سرہ در مثنوی شریف در دفتر ششم
 در معنی حدیث موتوا قبل ان تموتوا سے فرماید
 مصطفیٰ زین گفت کای اسرار جو + مرده را نخواهی کہ بینی زنده تو +
 میرود چون زندگان برخاکدان + مرده و جانش شدہ بر آسمان +
 ہر کہ خواهد کہ بہ بیند ہرزمین + مرده را کہ میرود ظاہرین +
 مرا بوی بکر ضحکہ را کہ بہ بین + شد ز صدیقی امیر الصادقین +
 اندرین نشأتہ نگہ صدیق را + تا بمشرفیون کنی تصدیق را +
 ایضا در دفتر ایضاً در قصہ بلال رضی فرماید + پنجہ اندم از لب صدیق
 جست + گر گویم کم کنی تو پاودست + آن نیامع الحکم همچون فرات +
 از دمان اوروان از جہات + ہمو از سنگی کہ آبی شد روان + نے
 ز پہلو مایہ دارد نوسیان + اسیر خود کردہ حق آن سنگ را + بر کشادہ
 آب مینازگ را + ہچنان کہ چشمہ چشمہ تو نور + اوروان کردست بی گناہ تو +

از بیجا افضل
 والا و لیسہ
 بل افضل
 ۵۴
 جامعہ اسلامیہ
 مدرسہ اسلامیہ
 جامعہ اسلامیہ

در اینجا از حضرت صدیق اکبر علیه السلام روایت شده است که در روزی که در مسجد کوفه بود و از او پرسیدند که ای صدیق ما را از این حدیثی که از رسول خدا روایت کرده است خبر ده که ما بدانیم که در این حدیث چه است

فی زپیة آن مایه دارد فی زپیست * روی پوشی کرده در ایجاد دوست
 باز حضرت محمد و م جهان در همان شرح میفرماید قوله
 و قاتل اهل الردة حتى حفظ الاسلام و کارزار کرد ابو بکر
 صدیق رضی با اهل ردّت تا نگاه داشت بدان کارزار کردن اسلام
 و این دیگر تأیید است که خدمت شیخ رحمة الله علیه آورده است که از
 امیر المؤمنین ابو بکر صدیق رضی عنهما هر شد و آن حرب کردن بود
 با اهل روت بعد از نقل پیغمبر علیه السلام در خبر است که روز
 صدیق اکبر رضی در مسجد درآمد سید عالم علیه السلام گفت پیشتر
 پیشتر آمدیم چنین چند بار گفت پیشتر آمی او پیشتر آمد تا از آن
 صدیق باز آمی سید عالم علیه السلام برابر شد اعرابی برخاست
 و گفت یا رسول الله صدیق رضی این همه منزلت بدان آمد که چهل تن
 و بنابر پنهان دارد و چهل هزار آشکارا داد اگر ما نیز بنشیند و بنابر بدیم
 بدین محل رسید عالم علیه السلام گفت نه اعرابی گفت که اگر

۵۵
 در اینجا از حضرت صدیق اکبر علیه السلام روایت شده است که در روزی که در مسجد کوفه بود و از او پرسیدند که ای صدیق ما را از این حدیثی که از رسول خدا روایت کرده است خبر ده که ما بدانیم که در این حدیث چه است
 در اینجا از حضرت صدیق اکبر علیه السلام روایت شده است که در روزی که در مسجد کوفه بود و از او پرسیدند که ای صدیق ما را از این حدیثی که از رسول خدا روایت کرده است خبر ده که ما بدانیم که در این حدیث چه است
 در اینجا از حضرت صدیق اکبر علیه السلام روایت شده است که در روزی که در مسجد کوفه بود و از او پرسیدند که ای صدیق ما را از این حدیثی که از رسول خدا روایت کرده است خبر ده که ما بدانیم که در این حدیث چه است

دو هشتاد و دهمیم رسید عالم علیه السلام گفت نه اگر ده هشتاد و نهمیم
باین محل نرسید اعرابی گفت چرا و منوچل او که بزرگ است نه بران
ایشان مال است بلکه محل او پخته است و قوفی قلعه و آن غلظت و حلال
خداوند است که در سترویی پدید آمده است معلوم شد که او را محل
خاص بود که دیگران را نبود رضی الله عنه انتهی باز همین شیخ الاسلام
مخدوم جهان در مکتوبات است و هشت که در خاص
حل مشکلات و معاملات حضرت مخدوم مظفر بلخی است و اظهار آن
بکاتب را منع فرمود که موجب افشای سرربوبیت است این حدیث
نوشته در مکتوب دهمیم لم یفضل ابوبکر بکثرة صلوٰة و کثرة
صوم انما فضل بشیء و قری فی صدقة سرچه ابوبکر رضی الله عنه
بود و بعده در اینجا میفرماید آنکه نوشته بود در باب شأن سرچه که در مکتوب
باید خواند همه در شأن فرو خواندم گوی این شأن در پیش دل من
چیزی بیان میکند نشانیهای مخدوم آنچه نشانیها بمن میرسد

افضل سلقه
نصو صيت كاذبه
و ٩٩ حضرت صديقي
اكرهه زارات شدا
منه در ظاهر العالم
از عايشه دو صديق
حضرت في ذل و المالك
سيف بن زهير
رضي الله عنه
افضل
بعلا اوليك
الصلافي
تجلى خاص
تجلى خاص
افضل
الافضل

الانبياء الوصية
الاولى كبريائي العظمى
وروسكم وبنوكم
ازد و صديق
حکیم و زانیا
فاضل و کامر
مختار و صديق
القدر و العز
مستطير و العز
نظامی

نبشتن چه حاجت نزدیک است اینمعی بدانکه ما صلب الله شیدا
 فی صدری الا وقد صبیته فی صدرای بکفره و این صب
 از دل بدل بود زبان را خبرنی چون مرید را بادل پیر مقابله افتد
 بر قدر مقابله از ان دل برین دل صب شود اگر نبشتن و زبان
 نبود چه زبان و این استعداد مرید بغایت عزیزست انتهی و نیز همین مخدوم
 جهان قلب عارفان در مکتوبات صدمی در مکتوب بست هفتم
 میفرماید و هم از اینمعی است که خواجه کونین فرمود ان الله یجعل للخلاق
 عامة ولا یبیکر خاصه یعنی معرفت صدیق رضا که بوسی جلد سوخته
 او به شام ساکنان قدس رسیدی کاملتر بود پس لذت او از دوست
 بیشتر بود انتهی اینجا هم افضلیت بجمیع وجوه فضائل آشکار است که
 هر کسی را بر قدر که فضائل خواهد بود مقصود از ان همان ثواب عذراست
 و نیز ان شناخت ثواب جهان تجلی درویت حق است و در تجلی و معرفت و
 لذت حضرت صدیق اکبر رضا اکثر و افضل برآمد از جمله عالم و هم همین

فیضه مننه

از اینجا قدر استعداد
 حضرت صدیق اکبر
 رضی الله عنه و آید
 و قبول آن باب و صبر
 منتهی فیض
 این صبر است
 احباب علم و
 سبب پیگیری
 از زبان
 است و برین امکان
 حضرت و فیض انان
 گنج گنجی و فیض
 در مکتوب قدس سر
 میفرماید که فیض
 بهر کسی که از انبیا و اولیا
 برینا و آخرت و بر
 یونان عام در
 آخرت و فیض

سلطان احمد چارم پویش بهار می قدس سره نیز بهین است کما صافی هذه الفتوی کوئید اما عندي

بلند رفت که دست هیچ ولی از ابتدای عالم تا انتها گرد و امن اعلای
 نگشت صورت او بصورت محمد صلعم در صحرای دل پدید گشت که
 شیء و قسری قلبه اشارت بدانست لو گشت متخذ اخلیلاً
 لا تختل ابابکر خلیلاً بیان آنست که وی از صورت خود
 در گذشته بود بصورت پیر خود را نموده بود و با پیر خود یکی گشته
 محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم در قاف قوسین او ادا نه
 و او با وی بیک صورت و بیک معنی لاجرم اتخاذ قلت بصورت حاتم
 نیامد که در معنی هر دو بیک معنی آمد فکفی خلة الله لمحمد صلی الله
 علیه وسلم و ابوبکر هو لا هو الا هو فهو هو فذلک المعنى
 الفناء فی الشیخ و البقاء به ای برادر این دولت بکمال سعادت
 ربط قلب با شیخ بود که هر چند خود را بجوید شیخ را بیا بد تا بجایی رسد
 که خود را طلبد خدا یرایا بد الخ و در مکتوب خود و سوم میفرماید هر چه
 از حق تعالی آید و در فرق جمال ایشان کردند که ما صلب الله شیاناً

این سخن شیخ ابو جعفر
 محمد بن موسی
 رسول الله صلی الله علیه وسلم
 در وصف او را در کتب
 ادب و اخلاق
 علیه وسلم و ابوبکر
 از صفات حق تعالی
 نقل کردند
 میفرماید
 هر چه خود را بجوید
 شیخ را بیا بد تا بجایی
 رسد که خود را طلبد
 خدا یرایا بد الخ
 و در مکتوب خود و سوم
 میفرماید هر چه از حق
 تعالی آید و در فرق
 جمال ایشان کردند که
 ما صلب الله شیاناً

فی صدری الا وقد صیبتہ فی صدری بکمال الخ و در مکتوب
 صد و پنجم میفرماید حضرت صدیق اکبر رضی قدم بکمال رسانید و در
 غار یار غار شد و گفت من خدای تعالی را در حبان محمد مصطفی
 صلی اللہ علیہ وسلم دیدم سبحان اللہ قدر پیران مریدان چه دانند که گفته
 پس که ایشانرا شناخت خدای تعالی را یافت و هر که خدای تعالی را
 یافت ایشانرا شناخت الخ و نیز در همین مکتوب میفرماید فقرای
 اہل صفہ را معلوم است کہ چسان بر ایشان فقر بود و ابو بکر و علی
 رضی اللہ عنہما را بر فقر داشتہ و عثمان و عبد الرحمن بن عوف را
 بر غنا و یسگر داشتہ چون بفرمان پیروی هیچ زیان نداشت و هیچ نقصان
 نمی یافت بلکہ ہمہ کمال بر کمال بود و ہمہ جمال بر جمال و افزود الخ
 و نیز در همین مکتوب میفرماید غیر صحابی اگر چه در مرتبہ رفیع رسد و صاحب
 ولایت و صاحب تصرف و عطا گردد و بر تہ صحابہ کرام رضی اللہ عنہم
 نرسد کہ فضل صحبت فضل کلی است و آن فضل جزئی و فضل جزئی

بافضل کلی برابر نبود از اینجا است که صدیق اکبر رضا بر جمله اولیای عالم
فضل آمد که از ابتدای آنها فضل صحبت یافت ما صلی الله علیه و آله
فی صدری الا وقد صببت فی صدری بکرم شافیه الخ
و در مکتوب صدوسی و چهارم میفرماید مع ذلک تنزه از
ضلالت و اعتقاد آن شرط راه مردان خدا و اهل حق است و من
علامة السنة و الجماعة فضل الشيخین و حب الختین فمن
فضل علی الشیخین قرشیان کان او عرشیاً ولیاً کان او علیاً
فهو من اهل الضلالة و الخارج من اهل الهدایة و اصدار
العصیان یورث سلب الایمان و العیاذ بالله من ذلک
فاین المقام و الحال الخ و در مکتوب صد و شصت و سوم
میفرماید و علی را بر جمله اصحاب فضل دید و آن را رفضه است
و تسبیح بر بوزه جائز ندارد و برای مسیح کذب و آن شیعه است الخ
در فتاوی برشته نیز از تمسید گفته علمای سنت و جماعت گفته اند

که افضل خلق است بعد از انبیا و رسل امیر المؤمنین ابوبکر صدیق
 رضی الله تعالی عنه و فی الحدیث لم یفضلکم ابوبکر بکثرة صلوٰة
 ولا بکثرة صوم واما هو بشیء وقر فی قلبه ونگویم که علی شجاع تر
 از او بود بلکه علی شجاع بود و او شجاع تر کمانی اسبجو اسیرانچ تفضیل
 در امر باطن نیز توضیح تمام با عقدا و اولیای کرام رح برآوده و حضرت
 فرید الدین عطار رح تبرجته این حدیث در منطق الطیر
 میفرماید صدر دین صدیق اکبر قطب حق + در همه چیز از همه بزرگ
 سبق + انچه حق از بارگاه کبریا + ریخت در صدر شریف مصطفی +
 آن همه در سینه صدیق ریخت + لاجرم تابود زو و تحقیق ریخت + و
 حضرت شیخ سعدی شیرازی علیه الرحمہ میفرماید ای
 یار غار سید و صدیق نامور + بمجموعه فضائل و گنجینه صفات
 و سلطان الاولیا شیخ المشایخ حضرت نظام الدین اولیا رح
 در افضل القوائد که جمع کرده سرگروه عشاق عالم و عارف

از شاگردان
 علامه حاج
 آقا میرزا محمد باقر
 در تبریز
 در محراب
 در کتبخانه
 در شهر
 در سال
 در روز

نظام تعلیمات از
 فتوحان یکم
 کرده ام
 خطه العاصم
 فیض الایمان
 که در احوال
 الله عن منشی
 بود آن همه
 و فتوحان
 در حدیث

منتهی فیض
 المیزان
 از نظام الدین
 در تبریز
 در سال
 در روز

حضرت امیر خسرو علیه الرحمه است میفرماید در بیان آنکه امیر المؤمنین
 ابوبکر صدیق رضی الله عنه از کجا گوید بلفظ مبارک اند که فاضلترین جمله یا
 پیغمبر ما بود و نیز چون رسول علیه السلام از معراج بازگشت هر چه فرمود
 تصدیق نمود و استوار داشت و نیز صدق او بسیار بود و بعد از آن
 فرمود که چون رسول علیه السلام بدولت رسالت مشرف گشت
 اول کسی که بکیش آمد ابوبکر رضی الله عنه بود که برسالت رسول صلی الله علیه
 وسلم تصدیق آورد و بیک سخن ایمان آورد و گفتگو نیفتاد و نام
 امیر المؤمنین ابوبکر صدیق رضی الله عنه بر قرص آفتاب نبشته اند از زمانیکه
 آفتاب بر بام کعب میرسد از آنجا میگذرد چنانچه فرشتگان بنا
 امیر المؤمنین ابوبکر صدیق رضی الله عنه گویند میدهند آنگاه آفتاب از آنجا میگذرد
 انتهى ملخصاً و در فوائده الفوائد همین سلطان الاولیاء میفرماید
 در مجلس روز یکشنبه بستم یکم ذیحجه ششم هفتصد و هشت و هشتاد
 جبرئیل علیه السلام بحضرت رسالت آمد صلی الله علیه وسلم کلیم پوشید

و سنجی بران زده رسول علیه السلام و التیحه پرسید که این چه لباس است
 جبریل علیه السلام گفت یا رسول الله امروز جمله ملائکه را فرمان شده است
 که بر موافقت ابوبکر صدیق رضه گلیم بپوشند و سنجی بران زنذاستی در
 رشحات که ملفوظ حضرت خواجه محمد اللہ احمر است قدس سره
 سره در مقصد دوم در فصل اول ششم پیچیدیم موجود که در معنی حدیث
 الیوم تسد کل فرجة الخ میفرمودند مسجدیکه حضرت نبی صلی اللہ
 علیه وسلم در آن نماز میگزاردند چندین در داشت آنحضرت صلی اللہ
 علیه وسلم در مرض اخیر فرمودند تا اکثر فرجها را بستند و آن در که برخانه
 حضرت صدیق اکبر رضه بود باز گذاشتند پس فرمودند الیوم تسد
 کل فرجة الا فرجة ابی بکر رضه آری باب تحقیق درین باب
 سنخه دارند و آن اینست که حضرت صدیق رضه را کمال نسبتی حبه
 بحضرت رسول صلی اللہ علیه وسلم ثابت بود آنحضرت صلی اللہ علیه
 وسلم درین حدیث اشارت بآن معنی کردند که همه نسبتها و طریقها در

نسبت جمعی مسدود است و آنکه موصل بموصل مقصود است جز این
نسبت جمعی نیست و رابطه عبارت از این نسبت جمعی است بصاحب دوت
که اعتقاد و مسلکی را لائق باشد و طریقۀ خواجگان قدس التذروا^{لهم}
که بحضرت صدیق اکبر^{رضه} منسوب است از حقیقت این نسبت جمعی است
و طریق عزیزان بحقیقت نگاہ داشت این نسبت حقیقی است و قشنگ
در بیان تحصیل این نسبت جمعی این ابیات خوانند که پیوست
این دریکچه سوی یوسف باز کن * و ز شگافش فرجه آغاز کن * الخ
پیت مولانا روم قدس سره^{۱۲} بحق محدث رح در مدارج النبوة در جلد
اول در وصل بیان وقار آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفته و در حدیث
دیگر آمده است که ابو بکر رضی الله عنه در پیش آنحضرت صلی الله علیه و سلم
سنگریزه در دهن گرفته می نشست تا دم نتواند زد و سخن کرد و نظر
بر جمال آنحضرت صلی الله علیه و سلم دوخته رابطه محبت را نگاه میداشت
و نیز در وقائع سال نهم از هجرت مثل این آورده در مقامات حضرت

مرزا جاجانان قدس سره در بیان استفاده حضرت ایشان از
حضرت شیخ محمد عابد رحمه الله علیه نوشته ضمنیت کبری که مقام
بس عالی و مخصوص بحضرت صدیق اکبر رضی الله عنه چنانچه این حدیث
شریف ما صلب الله فی صدری شیئا الا صلبته فی صدرای بکر
مشعرانیست الخ ایضا در مکتوب نوردهم در بیان خلفا بدانند که
لفظ خلافت اعم است از آنکه ظاهری باشد یا باطنی و خلفای آنحضرت
بیباید که جامع خلافتین باشند الخ در مثنوی شریف مولانا
جلال الدین رومی قدس الله سره هم چندین حکایات اصحاب
رضی الله عنهم مشتمل بر احوال و مقامات و قوت باطنی و شیخ ایشان دارد
که احصای آن دشوار اما چند اشعار از دفتر اول مقام تفسیر جناب
من جهاد الاصفی الی جهاد الاکبر از حکایت آمدن رسول

قیصر روم نژاد عمر رضی بر سالت بر چینم

معنی التکرار راحتہ گوش کن	بعد از ان جام بقاراف نوش کن
---------------------------	-----------------------------

درین فصل از اول تا آخر

۴۷
 حضرت مولانا ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ
 اول ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ
 علیہ السلام
 وایضاً از رسول ما
 یعنی خلافت کمال
 مستقیم باشند
 اہل سنت و جماعت
 بابیکہ برکت

عثمان بعد از آن حضرت
 حضرت علی
 راجی الله عنهم
 رسیده و عقاد
 کامل گشته
 افضلیت خلفا
 از لحاظ رتبه
 خلافت اعتقاد کند
 و حب اهل بیت را
 ایمان دهند

[illegible]

حضرت عمر فاروق
 الفاروقی بنی
 یمن علی بن
 ودر مقام دیگر
 یمن بنی
 الاویس بن
 قلوب فرموده
 ۶۸
 که در این
 کتاب
 از
 این
 کتاب
 منتهی
 است

قدر جعنا من جهاد الا صغیریم
 سهل شیری دان که صغیرا بشکند
 تا شود شیر خدا از عون او
 در بیان این شنو یک قصه
 بر عمر آمد ز قیصر یک رسول
 گفت کو قصر خلیفه اے چشم
 قوم گفتندش که او را قصر نیست
 گر چه از میری و را آوازه است
 ای برادر چون به بینی قصر او
 چشم و دل از موی علت پاک او
 چون رسول روم این الفاظ
 دیده را بر جستن عمر گذاشت
 هر طرف اندر سپی آن مرد کار

یابنی اندر جهاد اکبریم
 شیر است آنکه خود را بشکند
 و اربد از نفس و از فرعون او
 تا برسد از سه گفتم حصه
 در مدینه از سیابان بغول
 تا من اسب و رخت را انجام
 مر عمر را قصر جان روشن نیست
 به پیچود در و نشان مرا و را کاره است
 چون که در چشم دلت رستست هو
 و انگهان دیدار قصرش چشم دار
 در سماع آورده شد مشتاق تر
 رخت را و اسب را ضائع گذاشت
 میشدی پیرسان او دیوانه و

کا پچنین مردے بود اندر جهان
 دید اعرابے زنی اور اذخیل
 زیر خرمائین ز خلقان او جدا
 آمد آنجا و از دور ایستاد
 بیستے زان خفته آمد بر رسول
 بی صلح این مرد خفته بر زمین
 بیست حق است این از خلق نیست
 هر که ترسید از حق و تقوی گزید
 اندرین فکر بجزمت دست
 کرد خدمت مرعرا و سلام
 پس علیکش گفت و او را پیش نهاد
 خاطر ویرانش را آباد کرد
 بعد از ان گفتش سخنهای دقیق

وز جهان مانند جان باشد نهان
 گفت عمر تنگ بریر آن نخیل
 زیر سایه خفته بین سایه خدا
 مرعرا دید و در لرزه افتاد
 حالتی خوش کرده بر جانش نزول
 من بهفت اندام لرزان چست
 بهیت آن مرد صاحب دلق نیست
 ترسید از وی جن و انس و هر که دید
 بعد یک ساعت عمر از جاے جست
 گفت پیغمبر سلام انگه کلام
 اینش کرد و بنزد خود نشاند
 آن دل باز جان رفته را و شاد کرد
 در صفات پاک حق نعم الرفیق

۴۹
 این سخن را از حضرت
 علی بن ابی طالب
 روایت کرده اند
 و در بعضی نسخ
 مرعرا را دید و در لرزه افتاد
 و در بعضی نسخ
 مرعرا را دید و در لرزه افتاد

۴۹
 حضرت فاطمه زهرا
 علیها السلام
 این قصه را از حضرت
 علی بن ابی طالب
 روایت کرده اند
 و در بعضی نسخ
 مرعرا را دید و در لرزه افتاد
 و در بعضی نسخ
 مرعرا را دید و در لرزه افتاد

این سخن را از حضرت
 علی بن ابی طالب
 روایت کرده اند
 و در بعضی نسخ
 مرعرا را دید و در لرزه افتاد

در وقت روز شنبه روز دوازدهم از زمان روز

وز نواز شہا سے حق ابدال ا
 ہست بسیار اہل حال از صفیان
 شیخ کامل بود و طالب مشتی
 دید آن مرشد کہ او ارشاد دشت

اشتی مخصوصاً ایضاً در قراول در قصه گفتن یافت با عمر در خواب که چندین زراعت الملائکین در مفرید

آن زمان حق بر عمر خوابی گماشت
در عجب افتاد کاین معهود نیست
سر نهاد و خواب بر دوش خواب دید

تا که خویش از خواب نتوانست داشت
این مرغی افتاد بی مقصود نیست
کلامش از حق نداد جانفش شنید

گردانیدن عمر را نظیر جنگ را از مقام کونی که منستی است بمقام استغراق

پس عمر گفتش که این زاری تو
بعد از ان اورا از ان حالت بلند
چونکه فاروق آئینه اسرار شد
همچو جان بی گریه ولی خنده شد

هستم آتار هشیارے تو
زاعذارش سوی استغراق خواند
جان پیر از اندوهن بیزار شد
جانش رفت و جان دیگر زنده شد

اوليا الله

محمد بن خلف بن خورشید بن علی بن ابی طالب

اولیاء اللہ
مومنین و مومنات
و بنو علی و بنو ابی طالب
و اهل بیت علیہ السلام
و اهل کربلا
و اهل مدینہ
و اهل یثرب
و اهل کوفہ
و اهل بغداد
و اهل تبریز
و اهل قم
و اهل شیراز
و اهل اصفہان
و اهل ہمدان
و اهل کرمان
و اهل سیستان
و اهل بلخ
و اهل بخارا
و اهل سمرقند
و اهل خوارزم
و اهل خراسان
و اهل ترکستان
و اهل چین
و اهل ہندوستان
و اهل فارس
و اهل روم
و اهل قسطنطنیہ
و اهل بغداد
و اهل تبریز
و اهل قم
و اهل شیراز
و اهل اصفہان
و اهل ہمدان
و اهل کرمان
و اهل سیستان
و اهل بلخ
و اهل بخارا
و اهل سمرقند
و اهل خوارزم
و اهل خراسان
و اهل ترکستان
و اهل چین
و اهل ہندوستان
و اهل فارس
و اهل روم
و اهل قسطنطنیہ

حال و قال از و رای مال و قال	غرق گشته در جمال ذوالجلال
غرق نه که خلاص باشدش	یا بجز دریا کس بشناشدش

الخ علاء ازین اسناد منقول بسیار اسناد دیگر درین مثنوی شریف
 و کتب و ملفوظات اولیاء اللہ تعالی موجود است کہ بخوف طوالت فتو
 و ملائت علما مندرج نکردم و هر قدر کہ نوشته شد برای تشنگان
 هدایت و سالکان طریقیہ اولیای سنت و جماعت کافی و وافی است
 و با اینمہ قاعدہ کلیہ کہ مشفق علیہ تمامتہ مشائخ و برای ہمگان عصا
 هدایت است از ملفوظات شیخ الاسلام حضرت فرید گنج شکر کہ جمع کردہ
 شیخ المشائخ حضرت نظام الدین اولیا قدس سرہا و مسے
 بہ راحت القلوب است و در مجلس نہم ماہ شعبان ۶۵۵
 شش صد و پنجاہ و پنج نوشتہ است مینویسم کہ فرمود ہر کہ از مرید
 و شیخ بر قانون مذہب اہل سنت و جماعت نباشد و حکایت او با حق
 کتاب اللہ و سنت رسول اللہ نباشد او در معنی یکے از راہزنان است

<p> یابرون آید ز مسجد آن زمان پیشده از نوریزدان صحن و امام کمر را زان تاب هم گریه فزود که بر آمد آفتاب بس منیر تابه بیند عین پرشید را از فرج گوید که من بینا شدم صد چنین و الله اعلم بالصواب شرح او کے کار بوسینا بود </p>	<p> دیر ہونی کس کہ گوید بین بخوان پیشہتی نشستہ بد بر خاصر عام ہر کہ بینا ناخدا آن نور بود ناز گریے فہم کردے آن ضرب لیک این گریے کشاید دیدہ را نور چون شد گرم از نور قدم این نصیب کور باشد ز آفتاب وانکہ او این نور را بینا بود </p>
---	--

حضرت شیخ محی الدین بن عربی در فتوحات مکی

در باب ثامن واربعون در معرفت مقام فراست می فرماید
 کما اتفق لعثمان رضي الله عنه وذلك انه دخل عليه رجل فعند
 ما وقعت عينه عليه قال يا سبحان الله ما بال رجال لا
 يفضون ايضاً رهم عن محارم الله وكان ذلك الرجل

[illegible]

قد ارسل نظره فيما لا يحل له اذ ما في نظره الى عورة
 انسان او نظره في تعري بيت مسكون وما اشبه ذلك
 فقال له الرجل اوحى بعد رسول الله صلى الله عليه
 وسلم فقال لا ولكنها فراسة اله تسع قول رسول الله صلى الله
 عليه وسلم اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله الخ
 ترجمه چنانچه اتفاق افتاد عثمان را رضی اللہ عنہ و این چنانست که آمد
 نزد او رضی مردی پس وقتی که افتاد نظر او بر آن شخص گفت عثمان یا سبحان
 اللہ چه حال است آن مردان را که پوشند چشمهای خود را از محارم خدای
 تعالی و بود این مرد که تحقیق نظر کرده بود در آن که حلال نبود او را یاد ر نظر
 کردنش بسوی ستر انسانی یاد دیدنش اندرون خانه مسکون کسی
 و آنچه مشابیه باشد این را پس گفت آن مرد عثمان را رضی آیا وحی کرده شد
 بعد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت عثمان رضی که نمی آید و لیکن
 این فرست است آیا نشنیده قول رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم می شنید

از فراست مومن که تحقیق می بیند مومن از نور خدا است
و حضرت مخدوم جهان در مکتوبات صد در مکتوب
بهفتاد و هشت سیفراید نقل است چون اهل بهشت در
بهشت فرود آیند بجزر و قصور و بشارت ظهور قرار گیرند ناگاه برقی
بتابد جمله اهل بهشت چنان منور گردند که همه در سجده افتند و گویند
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْلَعَ عَلَيْنَا خَدَاوند ما بر ما تجلی کرده است گویند هیات
نه چنین است که امیر المؤمنین عثمان از محجره بجزیره نقل فرموده است
گوشتی بردای او بود که بتافت انتهی احوال ولایت و قطبیت این جهان
تلاشه رزم و کرامات و خرق عادات ایشان بسیارست درین فتوی چگونه
در کتب و ملفوظات اولیاء الله و از الة الخفا عن خلافة الخلفاء
ملاحظه فرمایند وقت کاتب این اوراق از احصای آن قاصرست +
علی الخصوص درین علامت نقرس که اینقدر هم بدشواری سلخجام
یافت و از آنجا که مستفتی را از افضلیت باطن و ولایت این خلفاء

ثلاثة رخص استفسارست آنرا از تقریر فیض تخییر حضرت مولیاء اللہ تعالیٰ
 بیشتر سندا آورده شد و اللہ الہادی لے سواء السبیل و
 الصلوٰۃ والسلام علی حبیبہ الحسید الجمیل و علی آلہ و
 اصحابہ الافاضل العرفاء و علی اہلبیتہ و انزلوابعہ
 العظماء الاتقیاء فقط

کاتب ہذا الاوراق المفتقر علی الاطلاق
 الی اللہ الغنی العزیز الخلاق السید علی اعظم
 عفا عنہ اللہ الاکرم الحسینی الحنفی القادری
 النعمتی الفلواروی العظیم آبادی البہار مری

۴۹

صحیح الجواب از علمای پھلوارمی و نواح آن

مستلم و مکرم انجی مولوی سید علی اعظم صاحب دایم مجدکم
 از فقیر حقیر محمد علی حبیب بدست و تسلیم ملتزم آنکہ جواب استفتا
 دیدم ہمہ پسندیدم و موافق عقائد اہل سنت و الجماعہ فی امتداد و فی حقبا

محکمہ
عرب

الحاصل
منه ان
بجاءه
مما
الاصول

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

۲
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لہ
فصل في بيان ما ينبغي من التواضع
وما زال الشرفا
يفيض صحبة
ولقد اشتهت
منه عذرا

المحب مصيب والحوار صوب
سنة ١٢٥٥ هـ

الرجي بشفا عة النبي
محمد وصي احمد نعمتي فلوار
انعم الله بنعمته ٥٥ ١٢

وصي احمد نعمتي بهلوار
انعم الله بنعمته

عليه مشائخنا سيد محمد روجيه

رضوي فلوار

سيد
وجيه
الدين

الحوار صواب

محمد
بد الدين
مهلواروي

الحوار اجام الصيابة عليه السلام

صديق احمد قادر
غوث پوری پهلوار
عفا الله عنه

لرايت الفتوى فوجدت رواياتها

مطابقا بالكتاب وموافقا

لما ذهب اهل السنة والجماعة

وعقائد الصوفية رضوان الله

عليهم اجمعين وعليه اسلافنا

والسيد

سيد
محمد وجيه الحق
قادر

محمد وجيه الحق قادر

الحوار صواب وشهد بذلك السنة والكتاب

العبد الراعي الى رحمة ربه

السبحان السيد ابونعمان

محمد
عبد الرحمن
الفلواروي

منه من حفظه شاه محمد وجيه الحق قادر

عليه اجماع اهل السنة والجماعة

وיד الله على الجماعة من شأنه

شد في الناس

ما احسن هذا الجواب الموافق

للوحى والكتاب ومن انكر ذلك

فليتبوأ مقعد من النار يوم الحساب

محمد تقي حسن الحسيني

الغلواري عفا عنه الياي

فضيلت خلفاي راشدين على ترتيب

الخلافة حق واصل مذهب اهل سنت والجماعة

رضی الدین احمد نور پهلوارو عفا الله عنه

تفضيل الخلفاء الراشدين على

ترتيب الخلافة حق وعليه علماء

اهل السنة والجماعة ومن فضل

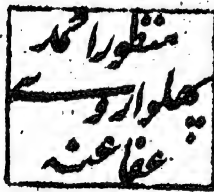
عليًا كرم الله وجهه عليهم

فهو البتة مبتدع كما قال في

الاشباه والنظائر

وَأَنْ فَضَّلَ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

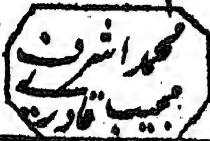
عليهما فمبتدع كذا في الخلاصة

هكذا اثبت بالكتاب السنة واجماع

الاصحاب والائمة ومن سلك على غير

اجماعهم فهو ضال ومضل المصيب

نظرت وامعنت في تقرير الجواب فوجدت كله على الحق
الصواب كما يشهد عليه السنة والكتاب لا بد لأهل
السنة والجماعة أن يعتقد بأفضلية الخلفاء الراشدين
على ترتيب الخلافة لأنه أستمر خير القرون على هذه

محمد حسن عسكروا عفا
الله عنه بجلوه

العقيدة فمخالفتها بدعة وضلالة

لله در الحبيب من اجاب فقد اصاب الحق يعلوه ولا يعلى

ابوالمحامد محمد صفة الله
قادر على كل شيء

لا ريب لأريب ان فضل الصحابة على ترتيب الخلافة

محمد نعمت
محبت

عند علماء أهل السنة والجماعة حق

نظرت ورايت السؤال والجواب فوجدت حق واكمل بالصواب

لا ريب في تفضيل الخلفاء الراشدين على سبيل الترتيب كما

واسم فقيه محمد
حسن قادري

الحنفی النمیسو الجملو اردو

والكتاب وما اوفق بقول

۱۲
له ماوه تا پيچ نايف اين فتوى ست

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل
الدين حجة على كل
عقل سليم

المشائخ والاقطاب فمن انخرق	من اجاب هذه المسألة فهو
عنه فقد خطأ بالاجماع و	اعلى واعظم علماً واكمل فهماً
الاصحاب وهم الذين دل	واقوى ديناً جوابه صحيح لا مجال
على فضلهم خير القرون قلمي	فيه لانكار ومن انكر ذلك
ثم الذين يلونهم ثم الذين	فهو ادنى واقل علماً وانقص فهماً
يلونهم بلا ترتيب فما	واضعف ديناً انكاره خطأ
انتسب اليهم انخطأ الا	لا قابل للاعتبار

المعتصم بالله الحميد
 قسم الدين حمد
 عفي عنه خفي كرميوي
 عظيم ابادي

بسوء الظن والبغض السب
 فمن بغضهم فببغضى بغضهم
 يقال عليه بالحق والصواب

الجواب كله حسن صواب
 بلا شك وارتياح وهو
 موافق للاحاديث والكتاب

العبد الضعيف المتمسك بالله
 الحمد للسيد حميد الدين احمد
 عفا عنه الله الاحد
 الخفي الخشي الكرميوي
 العظيم ابادي

ولم ينكره إلا المسي الكذاب^{١٢٩٨} المتفقة عليها فقد ذهب

ولم يخالفه إلا من لم يجد العلي^{١٢٨٨} إلى الضلالة والغواية فقط

محمد رار علي
عنه

والصواب^{١٢٨٨} فآمن عليه ياسميع

الدعوات إلى يوم الحساب

وهب للجبيل المدقق في^{١٢٨٨} قدر أيت جواب استأخذنا

الكونين أحسن ثواب^{١٢٨٨} العلامة بالاستيعاب فوجدت

اللهم أنت مالكي أنك اعلم^{١٢٨٨} بحسن الآداب أصوب

وعلمك أعم واليك المأب^{١٢٨٨} الجواب وظننت كاذباً لرؤس

حرره محمد منير عفا عنه^{١٢٨٨} الضالين أشد القيقاب

المسب
بشارت حسين عفا عنه
رب المغررين فقط

السلام الوهاب^{١٢٨٨}

هذا الجواب موافق لعقائد

أهل السنة والجماعة فمن خرب

إلى خلاف هذه العقائد^{١٢٨٨} لا اله إلا هو سبحانه عما

يشركون + يريدون ان يطفئوا نور الله بافواههم ويأبى الله
 الا ان يتم نوره ولو كره الكافرون + هو الذي ارسل
 رسوله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله
 ولو كره المشركون + والله اخراجكم من بطون امهاتكم
 لا تعلمون شيئا وجعل لكم السمع والابصار والافئدة لعلكم
 تشكرون + افيالباطل يؤمنون وبنعمة الله يكفرون +
 فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون + **فهذا الكتاب**
 انيق ونظم رشيق مبانيه يسيرة ومعانيه كثيرة قد
 احتوى على ما اجمع عليه ائمة اهل السنة والجماعة
 واستوفى اسانيد وثيقة لا المرية فيها ولا الشناعة
 ظهر امر الله بما اودع فيه لا الريبة تعتريه ولا الباطل
 يأتيه فيا من حرره وايد الدين القويم ويا من هو على
 بينة من رب السموات السبع ورب العرش العظيم +

قد هديت جماعهم عتلاً وزنيم وأتيت بقبيس لكل معتد
 أثيم وأنتك لتدعوهم الى صراط مستقيم ولكن ذلك فضل
 الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم فإن الذين
 لا يؤمنون بالآخرة عن الصراط لنا يكون بل نجوا في
 طغيانهم يعمهون والذين آمنوا وعملوا الصالحات طوبى
 لهم وحسن مآب هو ربي لا اله الا هو عليه توكلت و
 اليه متاب ممثلاً الفريقين كالاعمى والبصير وما يستوي
 الاعمى والبصير ولا الظلمات ولا النور ولا الظل ولا
 النور فمن اعتقد افضلية الخلفاء الاربعة على
 الترتيب المشهور بين اولي الاباب المذكور في الزبور
 والكتاب فقد اهتدى ومن اغرض عنه فانه صد عن
 السبيل واضل وضل وغوى افلا يتدبرون القرآن
 ام على قلوب اقفالها ما اسوأ نفساً لم تكن امنت

من قبل فبايها تعليكم يا اولي الابصار بكلمة حقة في
 هذا الكتاب فانها كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت
 وفرعها في السماء واياكم واقاويل الغاوين فانها كسر اب
 بقية يحسبه الظمان ماء حتى اذا جاءه لم يجده
 شيئا ولا تقف الذين يبتغون البليغ ويتبعون
 الا هو اء تلك الامثال ما يعقلها الا العالمون انما
 يخشى الله من عباده العلماء ومن يطع الله ورسوله
 يخشى الله ويتقه فاولئك هم الفائزون اللهم احشرنا مع
 العلماء والصديقين والشهداء والصالحين واجعل
 اخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمين ط

٨٩

كتبه السيد
 محمد فضيل حسين
 عفا عنه رب العالمين

انجیب هو المصیب شکر الله سعیمہ و اعاد الینا نفعهم
 علاوہ ازین از اقوال صوفیہ صافیہ و احادیث نبوی و آیات قرآن
 فضیلت شیخین مقبول کونین ثابت ست چنانچہ در جواب ہر محقق
 مولوی محمد باقر مد راسی رحمۃ اللہ علیہ در ایقاظ الغافلین از
 شیخ نجم الدین بن عربی قدس سرہ نقل مینماید کہ در طبقات صحابہ
 بعضی مروج باطن سیدانام بودند همچو خلفای راشدین و بعضی دیگر
 مروج ظاہر آن حضرت شدند همچو بقیہ آن مرہ عالی شان رضی اللہ عنہم
 خلاصہ آنکہ علوم طریقت و رموز حقیقت در اوائل یعنی صحابہ و تابعین
 و تبع تابعین کہ مصدوق و محکوم حدیث خیر القرونند بصفت کثرت
 و اولویت ثابت و مستحق بود اگرچہ اعلام ملقب تصوف مشہور بودند
 در او آخر قرن ثانی باین لقب ملقب گردیدند انتہی ملخصاً و بالا ترجیح
 ازین چہ خواهد شد کہ آن شیر خدا بالای منبر و منار نام آن شیخین یاد
 کردند و نقبت و فضیلت ایشان بترتیب بیان فرمودند چنانکہ فی

بستان المحدثين في الباب الخامس والعشرين روي
 عن علي بن ابي طالب كرم الله وجهه انه قال غل المنبر خير
 هذه الامة بعد نبينا ابوبكر وخيرها بعد ابي بكر عمر الخ
 وازايات قرآني ثاني اثنين اذ هما في الغار اذ يقول لصاحبه
 لا تحزن ان الله معنا فانزل الله سكينته عليه اجمع
 المسلمون على ان الصاحب المذكور ابوبكر وازا انجمله
 والليل اذ يغشى الى قوله ان سعيكم لشتى وازا انجمله ما لاحد
 عنده من نعمة تجزي الى اخر السورة في ابي بكر الصديق
 وازا انجمله ولمن خاف مقام ربه جنتان في ابي بكر وازا انجمله
 صالح المؤمنين في ابي بكر وعمر وازا انجمله ونزعنا ما في
 صدورهم من غل اخوانا على سرر متقابلين نزلت في ابي بكر
 وعمر وعلي وازا انجمله ووصينا الانسان بوالديه احسانا
 الى قوله وعد الصدق الذي كانوا يوعدون في ابي بكر

الصديق واز انجمله سيجبها الاتقى مراد در اینجا باجماع مفسرين بموجب
 تفسير عزیزی و تفسير کبير و ديگر تفاسير ابو بکر صدیق است که اين سورتها
 در شان ایشان نازل شده و اهل سنت و جماعت بهمين با تفضيل حضرت
 ابو بکر صدیق بعد از پيغمبر بر سائر امت تمسک جسته اند پس فضيلت
 ششمين از اين آيتها همچو شکل اول بدیهي الاناج است لان المراد منه
 ابو بکر افضل لان المراد من هذا الاتقى افضل الخلق
 لقوله تعالى اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰىكُمْ وَاَكْرَمُهُمْ
 اَلَا فَضْلُ فُكُلٍ مِّنْ كَانَ اَتَقٰى وَجِبَ اَنْ يَّكُونَ اَفْضَلُ فَيَنْتَجِ اَبُو بَكْرٍ
 اَفْضَلُ وَهُوَ الْمَدْعٰى بِسِ فَضِيلَتِ حَضْرَتِ اَبُو بَكْرٍ قَطْعِيٌّ وَانْجِبَ
 بَعْضُ طَائِفَةٍ وَخِلَافِ اَنْ نُّوْشِتَهُ اَنْدَرِ مَحْمَلِ خُودِ صَحِيْحٌ دَرَسْتُ تَفْصِيْلُش
 اَيْنَكِهْ نَظَرِ سَرِيَا اَيْشَانِ بَرِ خَيْرِ اَعَادَتِ وَخَيْرِ اَمَادِ مَفِيْذِ طَنْ سِتِ وَانْجِبَ
 دَرِ كَلَامِ اَلْمٰى كِهْ مَتَوَاتِرِ سِتِ وَاَقَعِ شَدِّ اَيْتِهَائِيْ مَذْكُورِهْ مَحْتَمَلِ التَّوَاتُلِ
 فَلَا يَفِيْدُ الْقَطْعَ اَمَّا چُونِ مُّجْمُوعِ اَنْهَارِ مِّنْ حَيْثُ الْمَجْمُوعُ مَلَا حِطَّةَ كَرْدِهْ شُود

مفید قطع میگردد و سیاست که هر دلیل که مفید ظن گردد مجموع دلائل
 مفید قطع کما فی المتواتر فان الاحاد لا یفید الا الظن و مجموعها
 اذا بلغت حد التواتر یفید القطع هکذا فی کتاب
 اسرار الاله الخفایا واقع شده که بعد از غور بران هیچ شبهه در قطعیت
 این مطلب نمیاندازد نیست مذرب اهل سنت و جماعت و هر که خلاف
 ایشان عقیدت و انما ید خارج از جاده اعتدال اهل سنت و جماعت
 اللهم وفقنا بحبة النبی المختار و اله الاطهار و صحبه
 الاخیار لا سیما صدیقه الصدیق الذی منیع العباد
 عن الغل و الاغلال و الفاروق ذی الجلال و ذی النورین
 النال و مولی الموال حرره حفاظت حسین صانه الله

۹۰

عن کل شین
 نطق حسین
 سیدنا
 حلیه حقا

و افضلیة الخلفاء الاربعة علی حسب ترتیبهم فی
 الخلافة مطلقاً کما هو المذکور فی کتب العقائد و الحدیث

والفقه ومن اعتقد خلاف

ذلك فهو ما حال حول الحق

بل هو في ضلال مبين +

الرافتم

عبد العلي
ولاسي

بلدة عظيم آباد وحواليه او

قد رآيت هذه الاوراق من لها

الى اخرها فوجدتها موافقة

لعقائد اهل السنة والجماعة

محمد عظيم

المؤلف من نجاب الحال عظيم آباد

91

هذا الجواب احق واوضح مما نقل المجيب من كتب الحديث

بالتسليم وهو مقبول كل من الشريف والفقه المنيع و

اني الله بقلب سليم والارتياب العقائد الفرائد والفوائد

فيه ليس الا من الشيطان الرجيم العائد واقوال المشايخ الكرام

والاولياء العظام والعلماء الهام

رضي الله عنهم ورضوا عنه

حق وهو عين مذ هب

العبد

مير صاحب
پشاور

اهل السنة والجماعة فمن كان
 من اهل السنة والجماعة
 فتلزم عليه هذه العقيدة
 ولا يفارق الجماعة فيها شيئاً
 فان من فارق الجماعة شيئاً
 فقد خلع ربة الاسلام
 عز عنقه كما رواه ابو ذر عن
 النبي صلى الله عليه وسلم
 ولا يكون شاذاً ولا قاصياً
 لا ناحياً ولا يأخذ الشيطان
 لان الشيطان ذئب الانسان
 كذئب الغنم يأخذ الشاذة و
 القاصية والناحية واياكم

الشعاب وعليكم بالجماعة
 والعامّة كما رواه معاذ بن جبل
 عن النبي صلى الله عليه وسلم

عنه
 محمد بن اسحاق

الجواب صواب

الكلزار
 ١٢٤٠

من اجاب فقد اصاب

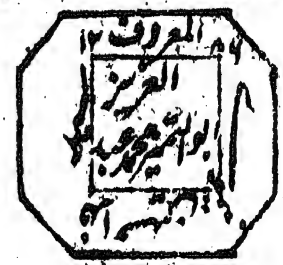
امين الله
 ١٢٤٠
 عني عنه

قد اصاب من اجاب والله اعلم
 بالصدق والصواب

المد

عبد المولى عفي عنه الجاني
 مدرس نازل اسكول عظيم آباد

الجواب حق وما هو الحق ١٢
 الاتباع فلا شك انه مطابق
 للكتاب والسنة والاجماع فمن
 انكره باغواء الشيطان فهي
 من الضالين خارج من اهل
 الاسلام والايمان والآيات
 والاحاديث الدالة على فضلهم
 رضوان الله عليهم من كل
 الوجوه ظاهرة وباطنة مصرحة
 لا يخفى على من تتبع فن خالف
 هذا فقد ضل سواء السبيل

لقد اصاب من اجاب وهو موافق
 للوحي والكتاب
 ما حرره المصنف ناقلًا من
 كتب الاحاديث والفقهاء و
 العقائد وكتب المشايخ الكرام
 عليهم افضل التحية والسلام
 حق وموافق لعقائد اهل السنة
 والجماعة وخلافه باطل و
 ضلال لمخالفة السنة والاجما

لله در المصنف ما احسن

بجوابه وافق كلامه بقوله تعالى

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا

الآية وسلك على المسلك

المشار إليه بقوله تعالى هذا

صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ

وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ

عَنْ سَبِيلِهِ وَلَنْ يَدْخُلَ الْخَالِفُ

فِي الْمَصْدَقِ عَلَيْهِ قَوْلُهُ تَعَالَى

وَمَنْ يَتَّبِعْ حُدُودَ اللَّهِ فَإِنَّكَ

هُمُ الظَّالِمُونَ وانحرافه عن المشار

بقوله تعالى هَذَا صِرَاطِي الْخ

سْتِ تَفَرَّقَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَغَرِقَ

فِي بَحْرِ الرِّفْضِ وَتَخَالَفَهُ لِقَوْلِهِ

عَظِيمٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِالسَّوَادِ الْأَعْيُنِ

كَأَنَّهُ شَذِي فِي الشَّارِدِ

الْجَوَابُ صَحِيحٌ لَا يَرْتَابُ فِيهِ

إِلَّا الرِّفْضُ وَالشَّيْعَةُ وَ

الْمُنَافِقُونَ

عَلَيْهِ وَجَدْنَا السَّلَفَ وَهُوَ الصَّوَابُ

وَدَلَّ عَلَيْهِ الْكِتَابُ

الْحَقُّ حَقٌّ إِنْ يَتَّبِعُ

غنايت احمد
عظيم آبادي

ذوالفقار علي
عفي عنه

بلدة كلكته وبنوكم

الجواب مطابق للكتاب

ذلك الكتاب لا ريب فيه

حسين
محمد غنايت

مكتبة
محمدي

فقير محمد غنايت حسين غنوي لمنهم القادر

۳۱
عبد الباق

۴۴
محمدي

لا ارتياب في صحت الجواب

النجيب مصيب

وهو مذهب جمهور اولي الالباب

علام حسين بگالي
صوبه بازار ي

محمد اله داد غفرله
يوم التصاد

قد اصاب من اجاب

۶۴
رحمت

الجواب صحيح

محمد عبد الحق
عفي عنه

جوابهای این رساله همه صحیح و راست

ما علیها هل الحق هو الحق بی کم و کاست موافق احاد و پیش

سید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم و با حیات العلوی ہذا ان

بحسب اجماع علمای راہنہین و الامام الحق بعد رسول اللہ

بر طبق اتفاق فضلائی کا طہریت فقط صلی اللہ علیہ وسلم ابو بکر

ماہو مرقوم ہو حکم الکتاب ثم عمر ثم عثمان ثم علی

رضی اللہ عنہم یجب علی کل غایت اللہ

برود و انے محرم بالی کورٹ کلمات اخواننا و حبیبننا المسلمین

الجواب صحیح مطابق مافی الکتاب الخنفیین ان یعتقدوا و

المعتبرة و مذهب علماء اہل السنة یشہدوا بهذا الترتیب و

والجماعة و موافق کما قال الترتیب فمن ذهب الی

الشیخ الامام الانام و حجت الاسلام خلافاً فهو لیس من الفرقة

و بدرا لاوراع و شمس الشرع المعالی الناجية ای السنة و الجماعة

محمد غزالی رحمة الله علیه

فی کتابہ المعروف بعلوم

تہ العبد
الضعیف الذلیل الی رحمة ربہ
القوی الیوحائی عبد الباری
غفر اللہ ذنوبہ و ستر عیوبہ

هَذَا هُوَ الْحَقُّ وَالْحَقُّ لَا تَبَاءُ حَقُّ

فَضْلٌ عَلَى عَفْوِ عَمَّةٍ

يَتَمَيَّنُ سِتْرُ مَرْبٍ حَقٍّ بِصِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

فَتَحْ عَلَى عَفْوِ عَمَّةٍ

جَوَابٌ بِاصْوَابٍ سِتْرٍ وَمُوَافِقٌ

اجْمَاعُ الْإِلِّ حَقٍّ

مَحْمُودٌ عَلَى عَفْوِ عَمَّةٍ

كَفَى بِجَوَابِ الْمُجِيدِينَ الْحَقَّ اقْتِلَاءً وَالَّذِينَ مَعَهُ الْآيَةُ كَفَى بِهِدَالِقَاءَ

فَتَحْ عَلَى عَفْوِ عَمَّةٍ

أَسْوَدَ حَسَنَةً

كَفَى بِالْعُلَمَاءِ الْمُجِيدِينَ حَمْدُ اللَّهِ

مَحْمُودٌ عَلَى عَفْوِ عَمَّةٍ

قَدْ وَفَّقَ وَجْهِي سَيِّدَ نَارِ أَوْبَادِكُمْ بِفَرْمِ الْخَقِّ أَنْ أَفْضَلَ الصَّحَابَةِ بَعْدَ

وَالْأَكْبَرِ بَيَانِ شَرْطِ نَظَرِ حَقٍّ لِقَبْلِ بَرْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ

بِاقْبِ مَيْقِيتِ صِدْقِي فَاضِي اللَّهِ تَعَالَى عَمْدُ اللَّهِ وَاهْلِيَّتُهُ وَاصْحَابُهُ

اللَّهُمَّ احْشُرْنَا مَعَهُ ثَابِتٌ قَلْبِي وَ

صِدْقِي قَرِيبٌ وَرَحْمَةُ مَلُوتٍ مِنْ

الْبَنِيِّينَ وَالصَّالِحِينَ الْآيَةُ

فَوْقَ وَرَبِّهِينَ بَعْدَ زَيْنِ بَوَكْرٍ زَيْدٍ

قَصْدٌ مُخْتَصِرٌ بِدَلِيلِ حَدِيثِ خَيْرِ الْإِنْسَانِ

وَأَيْتِ قُرْآنِي كُنْتُ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ

لِلنَّاسِ الْآيَةُ وَفَعَّلَكَ رَبُّكَ لِقَوْلِ اللَّهِ

وَالَّذِينَ مَعَهُ الْآيَةُ كَفَى بِهِدَالِقَاءَ

أَسْوَدَ حَسَنَةً

مَحْمُودٌ عَلَى عَفْوِ عَمَّةٍ

قَدْ وَفَّقَ وَجْهِي سَيِّدَ نَارِ أَوْبَادِكُمْ بِفَرْمِ الْخَقِّ أَنْ أَفْضَلَ الصَّحَابَةِ بَعْدَ

وَالْأَكْبَرِ بَيَانِ شَرْطِ نَظَرِ حَقٍّ لِقَبْلِ بَرْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ

بِاقْبِ مَيْقِيتِ صِدْقِي فَاضِي اللَّهِ تَعَالَى عَمْدُ اللَّهِ وَاهْلِيَّتُهُ وَاصْحَابُهُ

اجمعين ابوبكر الصديق ثم عمر
 الفاروق ثم عثمان ذو النورين
 ثم علي بن ابي طالب رضي الله
 تعالى عنهم اجمعين علي بن ابي طالب
 خلافتهم كما هو مصرح في
 الكتب المعتبرة من بلاد الاما
 رة وضوء المعاني تكميل الايمان
 بن ابي طالب قال قلت لابي
 شرح العقائد النسفي اي الناس خير بعد رسول الله
 وشرح العقائد لعبد الله عليه وسلم قال ابوبكر
 وغير ذلك قال السيوطي قلت ثم من قال عمر وخشيت
 جعل الله الجنة مثواه في تاريخ
 الخلفاء في ترجمة الصديق قال ما انا الا رجل من المسلمين
 اجمع اهل السنة ان افضل ومعنى الا فضلية اكثرية

الناس بعد رسول الله صلى
 عليه وسلم ابوبكر ثم عمر ثم
 عثمان ثم علي الى قوله هكذا
 علي الاجماع عليه ابو منصور
 البغدادي واخرج
 البخاري عن محمد بن علي
 بن ابي طالب قال قلت لابي
 اي الناس خير بعد رسول الله
 عليه وسلم قال ابوبكر
 قلت ثم من قال عمر وخشيت
 عثمان قلت ثم انت
 قال ما انا الا رجل من المسلمين
 ومعنى الا فضلية اكثرية

الثواب عند الله تعالى أثبتنا

أبو بكر الصديق ثم عمر بن الخطاب

أخيرهم هكذا حكم الكتاب والله

ثم عثمان بن عفان ثم علي بن

أعلم بالصواب

أبي طالب رضوان الله تعالى

المسألة صحيحة

عليهما أجمعين ويجب على

المتوسل إلى الله الكريم

سائر أخواننا الحنفيين أن

عبد الرحيم

يعتقدوا بهذا الترتيب فمن

قال سيدنا ومولانا أما منّا

كانت عقيدته بخلافه فهو

الإعظم أبو حنيفة

ليس منا وليس علينا أن نتكلم

نعمان بن ثابت الكوفي رضي الله

في شأنه بل نتركه ونخليه

تعالى عنه رضواناً تاماً كاملاً

مع أخوانه

في كتابه المسمى بالفقه الأكبر

كتبه العميد

مانعه وأفضل الناس بعد

الراجي إلى رحمة خالق الحليم

رسول الله صلى الله عليه وسلم

رضي عنه ربه الكريم

أبو القاسم عبد الحكيم

أبو القاسم عبد الحكيم

وقالت الشيعة علي وآلهم اهل اليقين من الانصار وكذلك
المسنة على ان افضلهم ابو بكر السابقون الاولون وهم من
ثم عمر قال جمهورهم ثم عثمان صل الى القبليتين في قول
ثم علي وقال بعض اهل السنة ابن المسيب وطائفة وفي قول
من اهل الكوفة يتقدم علي الشيعي اهل بيعة الرضوان وفي
علي عثمان والصحيح المشهور قول عطاء ومحمد بن كعب
تقدم عثمان قال يومئذ اهل بدر انتهى ثقله النوازل
البغداد ادى اصحابنا في شرح مسلم هذه
مجموعي ان علي ان افضلهم عقيدة اهل السنة فمن
الخلفاء الاربعة على الترتيب كان يؤمن بالله واليوم الآخر
المذكور ثم تمام العشرة ثم قيلت هذه الطريقة السنية
اهل بدر ثم احدث بيعة العلية التي لا يحوم حولها
الرضوان ومن له منزلة اهل باطل ويخرج من اختلاف

لا يجوز
 تركه
 ولا يجوز
 تركه
 ولا يجوز
 تركه
 ولا يجوز
 تركه

اهل البدع الذين في قلوبهم غش

سماوات مسمين غاشم مدرسه ومطبخ

ما في هذه الكراسية حق

حقيق وتحقيق رشيق من جنم

الى الا باطيل بالعدوان القى

في مواقف الخزي والخذلان

لاهل الاسلام ان يدحروا

نفوسهم من الضلالة ويحروا

مسالك السنة والجماعة

وجيد الحق البهار

قال الفقير نور الدين قاضي

تنزل الرحمة والقبولية على

هذا الجواب لانه مطابق

للسنة والكتاب وموافق لعقله

اهل الحق واولى الالباب ومن

اعتقد بخلافه فقد وقع في العصية

والعقاب لانه اختار خلاف

الصدق والصواب

شهرت على قاضي مجدي

قصبة آره

والنجم اذا هوى والشمس

الضحي وبالله ثم بالله العلي الاعلى

ان هذا جواب فتوى ام لب

ما في الزبلاولى بشير لى كان

على الهدى نذير لمن ضل غوى

كتاب قل ودل ولما كان شتيئا

في المطولات شمل كما ترى الفاظه فيه ما نطق عن الهوى كأنه
 درة يتيمة التي لا توجد لمثلها وحي يوحى علمه شديد القوى
 قيمة الأكباب على تلاوته يزيد كتاب كاف ولا سقام القلوب
 حلاوة والملازمة على عادته شات وبحجج اهل الحق واف
 يوجب محبة وطلاوة كما ولا باطيل اقوال اهل الغي و
 لا يخفى سطوها سابل النور انخذ لان ناف كانه كشول
 والايقان ام انها يجري فيها لا رباب النهى ولمن كان من ربه
 غير المعرفان وآي والله ما اعظم على الهدى فيه شفاء الغليل
 شأن السيد السند الجوهري وارواء الغليل وامامن كان
 الفرد اعظم العظماء اعلم في هذه اعمى فوفى الآخرة
 العلماء هادي السبل استاذ اعمى وفيه بحاث شريفة و
 الكل اللبيب السميع المبادر نكت لطيفة وتقريرات
 البحر المقام الجيب المكنون رائقة وتحريرات شائقة

بحيث تدلحت منه عقول ام كوكب حري ام في الليل لهم
 اهل النهى وهو حر حصين الطويل مصباح وبروح نسيمه
 كل ارمين لا تحوم حوى روح الروح فهو قوة القلوب
 تحقيقاته حاتم الشبهات الا طيل ام قوة العيون ام شفاء الصد
 جامة لاحكم العقائد حارة ام غداء الارواح فطوبى لمن
 الاقويل فان فيه تعلما لمن اهتد عمل به واتقى عباد الله الله
 وارشاد لمن كان من ربه على ثم الحذر الحذر في اصحاب
 الهدى وتبكي لمن تكلم بغير رسول الله صلى الله عليه وعلى
 واسكات الشياطين الانس والاله وصحبه وسلم وعليهم
 من تفوه بالهوى ولطمأ على بالاتباع واياكم والاختراع لا
 وجوه الذين اسودت وجوههم لا شيء شر من الابتلاع والجماع
 وضل سعيهم في الحياة الدنيا احكم المحصون وخير البقاع و
 واني والله متوله في امة كتاب يد الله فوق الجماعة ولا يحتم

امتي على الضلالة ومن شذ	شمس الصبح سيدنا علي المرتضى
فقد ضل وغوى ولا يخفى على	وهو كما ترى وفي المواهب
من له اذ نمسكة من العلم	اللدنية واصحابه كلهم عدو
هو من ربه على الهدى ان	لظواهر الكتاب والسنة فلا يبحث
الا نساب لا تعطى المرء نفعا	عن عدالة احد منهم كما يبحث
فان الاكرم عند الله من هو	عن سائر الرواة وافضلهم
اتقى وان مدار الافضلية	عند اهل السنة اجماعا ابو بكر
عند الله ليس الا على التقى و	ثم عمر رضي الله عنهما فاما
لو كان على اقرب اولى القربى	على انه عثمان رضي الله عنه
فسيدنا ومولانا ابو محمد الحسن	انتقى وفي الفاسي شرح
سبط النبي احرى بان يكون	دلائل الخيرات والاجماع على
افضل واولى من سيدنا ومولانا	افضلية سيدنا ابي بكر
امير المؤمنين نور الهدى	بالصديق على سائر الصحابة

ولا يعتد بخلاف الرافض و
 من قال بقولهم وهذا مذهب
 الأكثر وقد سئل رسول الله
 صلى الله عليه وسلم عن حب
 الناس اليه فقال عايشة ^{رضي} قيل
 من الرجال قال ابوهار واه
البحاري وغيره وسئل
 مالك رحمه الله في المدينة
 من خير الناس بعد النبي صلى
 عليه وسلم فقال ابو بكر ثم
 عمر رضي الله عنهما ثم قال و
 في ذلك شك انتهى وفي
الصواعق المحرقة قال
 افضل الاصحاب اولهم
 صلى الله عليه وسلم سالت
 الله ان يقدمك يا علي فابى
 الا تقديم ابي بكر ثموني **نفحة**
اليمن والله دُرُّ قائله
 ان ارادت الفوز بالامل
 لذبطه سيّد الرسل
 ويقوم صاح ودهم
 جاء فيه النص وهو جلي
 اهل فضل خاب منكرهم
 دعوى لالة الجهل والخطل
 هم نجوم للهدى ولهم
 خير مدح في الكتاب تلى
 افضل الاصحاب اولهم

خذنه في الغار خيولي +

بعده الفاروق صاحبه +

من سما بالعلم والعمل +

ثم ذو النورين ثالثهم +

جامع القرآن شوعلي +

فارس الهيجا ابو حسن +

نجل عم المصطفى البطل +

جهم فرض وبغضهم +

موجب الايقاع في الزلل +

ضل من بالرفض ملازما +

داحضا للحق بالجبدل +

كيف من ذم الصحاب يري +

انه في اقوام السبل +

ذرحبي عصية رفضت +

سنة المختار لا تملى +

هو طغاة لا خلاق لهم +

تجوا في سائر الملل +

كتبه العبد الحقير

محمد ناصر علي الغياث قودي
الاسروي ٢٠ ربيع الاخرى
سنة هجرية يوم الخميس

العبد الضعيف تقي الدين احمد

اسروي عفا الله عنه

علماء السنة والجماعة قد

اتفقوا على تفضيل الشيخين

نحن نتقد عليه

الراي
محمد نور الحسن الاسروي

كانت جميعون مداداً وقصداً

محمد ناصر علي الغياث قودي
الاسروي ٢٠ ربيع الاخرى
سنة هجرية يوم الخميس

١٠٤

الاجام اقل ما لمكني احصاءه لا بل بما بره لا يكاد ان يصغى
ثناء هذا القسيس الادريس الى اياطيلهم واما نيمهم فانها
فانه قد واطى السالفين وضاهي ^{هي} بجمتها سفسطة او جزيرة
السابقين وضرب اعناق المبتد ^{عن} هنيئاً للذين تصدوا للتشيد
باسياف كلمات حقيقة وقطم اعلام الدين وتباً للذين تلقوا
رقاب الضالين بصماصيم بياناً باطماس راياته ورحباً للذين
اتيقه ولعري مذميطت عنه تفكر وفي نجوم القرآن وويل
التمائم وحيطت بي الغنائم فائق للذين خاضوا كاللذين خاضوا
رتق اذاني مثل هذا الارب في آياته فهو لاء على عرش السنة
النحرير احد من الاقاصي والاداني والجماعة وهو لاء على شفا حفرة
فليهد بهذ الاعلام اوليد خرفي من الرض فهل يستوى ماء
الجيوب والاكمام فما بال الذين عذب سائح شرابه وملاحج
ناظر واهذ الحبر لا بل جادلوا فمن جسر على تفصيل الصحابة

الأعلى ترتيب الخلافة بالأدلة

المدحفين حررة الطبيب

الواحدة كيوتو العناكب

الشغل بالرازيانج والتربيب

ایستغناء مرضاة السفراء فقد

محمد عبد السلام اني توطن

خسرنا مدينا ووقع في عناء

فہر وطنہ و حیتا سکن فہر مسکنہ

الجهالة ومزايل الضلالة

بلد کانپور

فعلی تلجلجہ اویتز عزم ویاہ

هو المصوب

لقداميه وسينكس على عقبيه

لقد اصاب المجيب وسرته

بل مثله کمثل من اجرې زورقه

نَجِيحٌ عِنْدَ اللَّيْلِ وَيُؤَيِّدُهُ مَا

قطاسية لا مجداف لها ولا خطا

في تكميل الايمان وهو هذا و

في بحر خطر فاذا اشتدت بها

الخلفاء الأربعة افضل الأصحاب

الرمح في يوم عاصف وقشت

چهار یار با صفا که خلفای راشدین

اجزاء ہا فلا یاوی ہووالذین

و جانشین مصطفی اند صلی اللہ

اتبعوه الى عاصم بن كنانة

عليه وسلم ورضي الله عنهم فاضلت

۴
در این کتاب که از علی
بن ابی طالب علیه السلام
نویسه شده است

اصحاب و نزدیکترین احباب او بند

حسره العبد الخامل محمد عادل

الی ان قال وفضلهم علی ترتیب

عالمه الله سبحانه بفضله الشا

المخلافه والمراد بالافضلية

وجعله من الامنين يوم الرحف

اکثرية الثواب بدانکه اینجا دو مقام

والنزال واصلح حاله بلطفه

ست مقام اول آنکه خلیفه برحق

الکامل فی العاجل والاجل

بعد رسول الله صلى الله عليه وسلم

محمد عادل

ابوبکر صدیق ست بعد از وی عمر فاروق

الجواب صحیح کتبه

بعد از وی عثمان ذو النورین بعد از وی

عبدالحق کانپوری

علی مرتضی رضوان الله تعالى عليهم لا يخفى على من تتبع الكتب

اجمعين واین مسأله نزد اهل سنت

الکلامية ان الحق المتبع هو

از یقینیات ست انتهى بقدر الحاجة فضل الخلفاء الراشدين علی

والله الموفق وهو اعلم بالصواب

ترتیب المخلافه فلا يصغى

وعنده ام الكتاب

مقالة من سلك مسلكاً

من دقائق فضائلهم واليس الفضيحة

الاما كان عند الله تعالى بالقرء

اليه وهو اكل يعيله الا هو لا سبيل

للعقل اليه الابما يوحى الى من

اصطفاه رسولا وكرمنا به

لا يعلم من المقال الا بدلالة الحما

فهم اعلم بمنطوق النصوص

المرحبة والمكتبة بها في الفضائل

بالقرائن والرجوع الى حضيرته

صلی اللہ علیہ وسلم ولینس

الفضيلة بحسن الانتظام

الملكية والسياسة المدنية

فَأَمَّا الْمَلَأُوكَ الَّذِينَ خَابَا

مأمو لهم الدنيا وما فيها وانما هي

بوجوه اخر فاجماعهم على ذلك

حجة قوية لا يتردد اليه ظاهراً

احقر الخلاق عبد الحق

السما من نفوس خادم طلب الملائكة

بلدة ياني پت

افضليت خلفاي راشدين علي

الخلافه مطلقاً بهمين ست نديب

اهل سنت مؤيد با حارث صحيحه و

اجماع امت و اثر حضرت علي رضي

عنه و تفضيل حضرت علي كرم الله وجهه

مخالفت صريح ست مرقول حضرت علي

رضي الله عنه را كه تفضيل دهنده را كذا

ميفر موزند و كفي بالصديقين شهادة فقط

كتبه العبد المنسل

عبد الرحمن عفي عنه

عبد الرحمن

فضيلت كلييه مدارا فضيلت برا

نيت مگر صديق اكبر را بر جميع صحابه

اگر چه فضائل خريسيه در ديگران هم يافته

ميشوند و هذا اجمال ما فصله

المحدث استاذ الهند الشيخ

الوالي الله ابن الشيخ

عبد الرحيم في قرة العين في

تفضيل الشيخين و ان الله الخلفاء

عن خلافة الخلفاء

مكتبة جامعة القاهرة
محمّد محفوظ الله
من احفاد القاضي
شاء الله يا بني
١٣١٣

حق ثابت لان خلافتهم وقعت بالاجماع
وما يقع بالاجماع اى باجماع الصحابة
فالكلالام فيه خطأ بل ضلالة

تَفْضِيلُ عَلَى رِضَى النَّعْدِ بِرَأْسِ أَصْحَابِ الشَّيْخِ تَأْيِيدُ الْقَوْلِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ظاہر و باہرست کہ خلاف کتب عقائد لایحتمل امتی علی الضلالة ولذا

اهل سنت و جماعت ست شاره | مصادر مذهب اهل السنة والجماعة

السنة ٨٩
العبد راجع الى رحمة

عبدالعزیز و بلوی در تحفہ انعام

تحریر فرموده اند کہ حضرت علی رضی اللہ

بلدة مراد آباد

عنه في مؤلفه كبره ابره محايه في فضل مياه الحجيب الذي اجاب معافق المذهب اهل

نہز نم اور اہستادورہ بہتان
المستة والجماعة الذي سعي سعيًا

والله اعلم بالصواب

مشكوراً مطابقاً له وسألك على سبيل

شیرین شربت عاصیان

فصلنامه

114

بلدة دہلی

الحق لا يتجاوز عما في هذا السبيل
فما ذابعد الحق الا الضلال

محمد بن حسين
سيد

الحق ان تفضيل الخلفاء الاربعة ثابت و
متيقن على ترتيب الخلافة عند اهل السنة

والجماعة كما كان في زمن النبي صلى الله

عليه وسلم فمن تفضل العلي على الخلفاء الثلاثة

فهو مبتدع ومخالف لمصاب سول صلى الله

عليه وسلم ولا اهل السنة والجماعة

كتبه في دار محمد بن الحسين بن دہلی في شهر ربيع الثاني سنة ١١٣٠

محمد بن حسين

شفيع مطلق الله

۱۱۳

قالذي كان علي اهل السنة والجماعة

ان خلفاء الاربعة افضل الاربعة

الانبياء عليهم السلام على ترتيب الخلافة

عند الله في كثرة الثواب

حرره الحق القس محمد شاه

اوصله الله الى ما يرضاه

ورؤوسها شاه
رست بن محمد

اصاب المجيب القويم اعطاه

الله الاحسن العظيم

محمد بن حسين
سيد

دہلی

بلدة لکھنؤ و اطرافش

در حقیقت کسیکه تفضیل حضرت علی

بر حضرات اصحاب ثلاثه رضی اللہ عنہم

اعتقاد نمایند بر و اطلاق تفضیل بجای

می آید صاحب تحفه اثنا عشریه

میفرماید فرقه دوم تفضیلیه مذہب

ایشان اینست کہ مرتضی افضل

الناس بعد الرسول است و صحابه

گرام را بخیر یاد میکنند و نسبت بظلم

و غصب و ضلال نمی نمایند در پیچ

مسأله مخالف فرقه اول نمیشوند مگر

در تفضیل فقط اتمی کلام مختصر او و مخالف

اجماع است حضرت ملک العلماء مولانا

بحر العلوم قدس اللہ العالی الاعلی

سوال علی الی یوم معلوم در شرح

فارسی فقه اکبر ارشاد مینماید و بر

تفضیل شیخین جمیع اہل سنت و جماعت

اتفاق دارند و آنچه از امام مالک

نقل میکنند الا فضل احدی علی

بضعت رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ

و سلم مخصوص بعالئم نسوان است

بقریہ بسوال کہ فاطمہ زہرا افضل

یا عائشہ صدیقہ و رفیقہ امام مالک رحم

نص کرده اند بر آنکہ ابو بکر افضل

اصحاب است پس عموماً پیچ اہل سنت

و جماعت شنیدہ نشد کہ تفضیل

شیخین را منکر باشد و مخالف

نیستند درین مسأله مگر شیعیان

امام بهام ابی حنیفه رح پر سید شریف می نگار و عرجیها ای شرح الافضلیه	که مذهب اهل سنت و جماعت محبت
التي نحن بصدد ها الى كثرة الثواب	امام جواب داد ان تفضیل الشیخین
والكرامة عند الله تعالى و	وتحب الحثین فرمود تفضیل را
ذلك يعود الى الکتساب	شیخین را و محبت داشتن هفتین را
للطاعات والاخلاص فیها	انتهی و تفضیل حضرت اصحاب ثلاث
انتهی و حضرت بحر العلوم در	رضی الله عنهم تریب خلافت من
شرح فقه اکبر میفرماید باینکه	و امور سیاست مدنی نیست بلکه
مراد از افضلیت اکثریت ثواب	از محبت دیگر فضائل و امور باطنی است
اعطیت مرتبه است نزد الله تعالی	شارح مقاصد می آرد الکلام
چه مناط مدح در عاجل و استحقاق	فی الافضلیه بمعنی الکرامه
ثواب در آجل برین است و شیخ	عند الله تعالى و كثرة الثواب
ابن بهام در شرح هدایه ربیب	انتهی و شارح مواقف
است گفته که ابو بکر رضی الله عنه علم صحابه بود	

و شیخ عبدالحق دهلوی در شرح

مشکوٰۃ نیز تقریر این کرده و امام فخر الاسلام

بزرگ و می قدس سره در کلام خود نیز

بر این نص کرده و شیخ ابن تیمیہ

که از اصحاب امام احمد است گفت که

اہل سنت و جماعت بر این اتفاق دارند

که ابو بکر افضل علم اصحاب بود و باجماع

الشیخین ثوابا و علما مذہب جمهور

اہل سنت و جماعت و اسخیه

عقائد ضدیه واقع شد است

که مراد از فضیلت اکثریت ثواب است

نه اکثریت علم و شرف اعتبار بان نیست

که از قلم نامسوخ باشد اتمی و در ولایت

بالمذنب حضرت اصحاب ثلاثہ راضی

عنہم دخل تمام از سابق ہم فضل و اگر

بود چنانکہ محیب اول تصحیح کمل نمود

اعظم العلی الاعظم ابحرہ البحر

یوم الحساب کما بذل سعیه

الجمیل فی اظہار الحق و تحریر

الجواب و اللہ اعلم بالصواب و

عندہ حسن الثواب و کتبہ

الفقیر الی العیال رب کلیم

ابو الاحیاء محمد المدعو بالنعیم

تجاوزا لہ عن سئایہ و کتب

فی الزہد و حسناتہ

هو العلی الرب الحکیم الجواب

الاول صحيح اصح وهو مقرون اهل السنة والجماعة من السلف
 بالحق والصواب والمجيب الاول والخلف فمن خالف بهذا الاعتقاد
 نجح انجح وهو مصيب عند اهل القويم فقد ضل عن الصراط
 الابواب جزاه الله تعالى خير السوي المستقيم كما في شرح
 الجزاء يوم الحساب لما نظرت العقائد النفساني افضل
 وامعنت في تقرير الجواب ^{جلاء} في قوله البشر بعد نبينا ابو بكر الصديق
 كله على الحق والصواب كما يشهد ثم عمر الفاروق ثم عثمان والنور
 عليه السنة والكتاب فمن يدعي ثم علي بن ابي طالب وخلافهم على هذا
 خلافه فهو رافض مفر كذاب الترتيب ايضا والله اعلم وحكمه
 ويؤيده ما في كتب الحديث ^{يف} اشهر احكام فقط
 والفقه المنيف وما في كتب العقائد حرره عبده الاسي القسبي الانتم
 وفي اقوال المشايخ العمائد حرفا خادما العلماء والفقهاء والرحماء
 بحرف وقد اتفق عليه جمهور محمد عبد الكريم عفا عنه الله

الكرم بمقام دار العلم فرنجي محل
 كفضل شيخين رضي الله عنهما از معتقدات
 منجولات خير البلاد لكهنوت
 فرقة حق سنيكثيرا الله سبحانه في البرية
 في التايج واحد وعشرين خلون
 وهما ناكه اين مساله اجماعي اهل سنت
 من شعبان المعظم يوم السبت
 والجماعة ست و در حديث ما طلعت
 سنة تسع وثمانين بعد الالف
 الشمس ولا غربت بعد النبيين
 والمائتين من هجرة رسول الثقلين
 افضل من ابي بكر وقطع نظر از روایات
 اللهم صل وسلم عليه على الله في الملوك
 واخبار و اماديت و آثار كلام ملك

۱۱۹

علام الذي لا ياتي به الباطل من
 خلف تنزيل من حكيم حميد ناموس
 بر افضليت و سبق مرتبة ابو بكر رض چنانچه

سنة تسع وثمانين
 بهو العلي الرب الحكيم عهد الانبياء
 العلماء و الفقهاء و الابرار و المحمدين
 عبد الله محمد بن عبد الله الكرمي

بر صاحبان انكار تاقه و آراي صاف
 ارشاد سيفرايد و الشايقون الاولان
 كه چشم شان كمل كمل انصاف و خالص
 من المهاجرين و الانصار و الذين
 از غلبه عتصاف ست متجب و مستر
 اتبعو ههبا عسان رضي الله عنهم

در رضوانه و از اصرح آیات بینات و فلیرجع الیه و لله درسه و علیه	بدیهیات اولیات که دلالت بر فضل
اجره و تیز پوشیده نماز که ^{فصلیت}	ابن بکر بن الصدیق رضا و آیه فارست
شیخین رضی الله عنهما در قدیم و حدیث	که کسی از اصحاب درین فضل مساهم
متفق بوده و کسی را از اسلاف و اخلا	و شریک او نیست و این فصلیت از
دران خلافت نبود و اما آنچه گفته ام لیل	خصائص آنجناب است
بر ان افادت بسیاری را از محققین ^{گفت}	این سعادت بزور بازو نیست و تان
در عقائد نسفیه مذکور است و افضل	خدای بخشنده و امام فخر الدین
البشر بعد نبینا صلعم ابراهیم	رازی در ذیل این آیه بسیاری
نصاری و یهودی و عجمی و عثمان	از نموده و مهمات مطالب ذکر فرموده و النورین ثم علی بن ابراهیم
و فرموده که مرخص صحابه ابو بکر ^{است}	و فرموده که مرخص صحابه ابو بکر
و بران بسیاری بکلام عرب وجود کامل مدقق فقیه لاثانی مستجمع فضائل	و بران بسیاری بکلام عرب وجود کامل مدقق فقیه لاثانی مستجمع فضائل
قائم فرموده من شاء الاطلاع کمکنه نوع انسانی سعد الدین تفتازانی	قائم فرموده من شاء الاطلاع کمکنه نوع انسانی سعد الدین تفتازانی

وشرح این کلام سیف را بدی علی هذا
 وجدنا السلف والظاهر ان الله
 لو لم يكن له دليل لما حكموا
 بذلك واما نحن فقد وجدنا
 دلائل الجانبين متعارضة انتهى
 كلامه آرمی و عثمان بن عفان
 و همین مراد از کلام شارح است که قول که مذنب صحیح جمهور محققین و اهل حدیث
 آن محقق فقد وجدنا النسخة ازل
 کوفه تقدیم علی منقول است عمده کفای و معتدیه بهمین است و از خلاف شریفه
 و المحدثین و ادانی و اقا صلی الله فیضه
 بن محمد علی افاسی جوهری
 من علم حدیث الرسول من یسید افضلهم
 علی الاطلاق ابو بکر شرف عو با جا
 این امر بسبب مزید اشتها حاجت

بیان نذر دامن بابر المینان قلوب عثمان لهذا اختارة الصحابة
 متعششان زلال ايقان بنقل كلام للخلافة وقد موهوهم اعلم و
 بعض امثال اعلام پرداخت می آید اعرف بالمراتب انتمی كلام الامام
 رئیس الحفاظ سید المحدثین محمد بن ابراهيم احله الله داسر المقام واز افادات
 ابی زکریا نووی رضی الله عنه بعض سادات محققین ظاهر و پدید است
 در تهذیب الاسماء واللغات که هر کسیکه تفضیل دهد علی رابر عثمان رضی
 عنو بسد واجمع اهل السنة علی ان پس تحقیق که او مخالفت کرد اثنا عشر
 افضلهم علی الاطلاق ابوبکر ثم هزار اصحاب رسول خدا صلی الله علیه
 عمر و قدم جمهورهم عثمان علی وسلم را حال آنکه ارتحال فرمود جناب
 علی رضی الله عنهم قال الخطابی راس التآب صلی الله علیه وسلم وارانها
 و قدم اهل السنة من اهل الکوفة راضی بود و هرگاه که مخالفت جمهور علی
 علیاً علی عثمان و به قال ابن خزيمة فی نفسه شیخ و شیخ است فکیف که مخالفت
 و الصحيح قول الجهم هو تقدیم اصحاب اولو الالباب جناب ختمی مآب

باشد خاتمه الحفظ قاضی القضاة شیخ
 علی المتبعین الفحول باقی ماند
 الاسلام ملک العلماء والاعلام حافظ ^{لحصر} تفضیل پس در بودن آن بعثت ^{صغیر}
 حاوی ملکات انسانی ابو الفضل ^{یمنی} نیست حافظ ابو عبد الله
 شهاب الدین احمد بن علی عسقلانی در میزان الاعتدال که نسخه
 در اصابت فی تمیز الصحابة ^{باید} یقیر عتیقه آن بفضل انیز مستعان ^{بیش} نظر
 وثبت عن الثوری فی ما اخرجہ ابن قسنت البال حاضرست نص
 الخطیب بسنده الصحیح انه برین معنی فرموده والله المسئول
 قال من قدم علیا علی عثمان فقد ^{ان} یهدینا سواء الطريق وان
 انزری علی اثنا عشر الفأمت یسلك بنا مسالك التحقيق و
 رسول الله صلی الله علیه وسلم ان یرزقنا التسدید والتوفیق
 وهو عنهم راض انتهى کلامه فانه علی ما یشاء قد یروبک الاجابة
 اعلی الله مقامه وکمل ذلك من جدير والله یقول الحق وهو
 الشواهد العدول کمال یجفی یمدی السبیل قاله بهنمه

وكتبه بقلمه العبد	نعمان الكوفي رضي الله تعالى عنه
الفضيل اقرع باد الله الخليل	واجمع اهل السنة والجماعة بحكمهم
اكثرهم زللاً واقلهم عملاً	على هذا الاعتقاد والتفضيلية
عبد العزيز وفقه الله للعمل في	فرقة مبتدعة من اقسام الروافض
يومه قبل ان يخرج الامر من	كما هو مستفاد من فتاوى الخلاصة
يده وابصره بعيوب نفسه	والعالم كيري والتخفة
هو الولي العزيز	الاثنا عشرية وغيرها وما
افضل الناس بعد رسول الله	اجاب المفتي الاول اعني مولاي
صلى الله عليه وآله وسلم ابو بكر	سيد علي اعظم فهو حق وهو
الصديق ثم عمر بن الخطاب ثم	ولله در المجيب المصيب جزاه الله
عثمان بن عفان ثم علي بن ابي طالب	خيراً ثمقه العاصي محمد مظفر كريم
رضي الله عنهم اجمعين كما صرح	عني عنه ساكن دريا آباد درو
امامنا سراج الامة ابو حنيفة	تراب اقدام تلامذة ملك العلماء

قدوة العرفاء مولانا بحر العلوم

عبد العلي محمد قدس سره

محمد بن محمد كرم

لا شك في افضلية الخلفاء على

حسب ترتيبهم في الخلافة في

كثرة الثواب وقد اتفق عليه

الجمهور من السلف والخلف

لا سيما فضيلة الشيخين على

من عداهم من حيث كثرة الثواب

فانه متفق عليه بين جميع اهل

السنة والله اعلم حرره الرازي

عفوره القوي ابو الحسنات

محمد عبد الحى تاجا وز الله عن

الحلي والخفي وحفظه عن موجبات

ابو الحسنات محمد بن محمد

صحة الجواب حرره

عنه
محمد حمزة الله

في الواقع افضليت خلفاء على حسب

ترتيبهم في الخلافة ثابت سنت كتبه

ابو الجيش محمد بن محمد بن عفي عنه

ابو الجيش محمد بن محمد

اصاب المجيب كتبه اضعف

عباد الله محمد فضل الله عفي عنه

واك فضل الله

لا ريب في فضيلة الخلفاء على

ترتيب الخلافة بانفسهم لا

بسبب الخلافة وعليه العلماء بالروايات الصحيحة المستندة
 من المتقدمين والمتأخرين وقاته قد نطقت الأحاديث القوية
 من خالفهم فقد خرج من اهل وقد وردت الاخبار الصحيحة بان
 السنة والجماعة والله اعلم فضل الخلفاء على حسب ترتيبهم
 بالصواب واليه المرجع والمآب في الخلافة رضي الله عنهم
 بنقه خادما ولياء الله الكريم اجمعين وعليه جمهور علماء
 محمد ابراهيم غفرله الله الرحيم اهل السنة من الاولين والآخرين
 ابن مولانا المولوي علي محمد المرحوم ومن اعتقد سوى هذا الاعتقاد
 والمغفور فرنجي محل القويم فقد مال عن الصراط
 السوي المستقيم كـ

محمد ابراهيم

هو الاعلم

الجواب صحيح موافق لما في الكتب

المعتبرة المعتمدة مطابق بما ثبت

المدعوب عباس عفا الله عنه
 ذنبه الخفي والجلي

هو المصوب

الجواب الاول مقرن بالتحقيق	هو الموفق والمعين
والصواب ومن يدعي خلافه	ما احسن ما اجابه المجيب و
فهو رافض مفتر كذاب اللهم	ما اتقن ما صححوه في تمام التقر
اجز المجيب عن سائر اهل السنة	وهذا التصحيح مني لاحقا ولقد
خير الجزاء وانت الشافي لاشفاء	نفقت في جواب هذا الاستفتاء
الاشفاء فاشفه عن الداء	سابقا امتثالا لامر المجيب العلي
كتبه العبد العاجز الراحي الى	الاعظم بحيث يسكت الناظر
رحمة ربه القادر الاحد تراب	المنصف ويفهم من اراد الاطلا
نعال اوليائه فخر الدين احمد	عليه يطلبه من عند هذا
اعطاه الله حبه واتباع سيد	المجيب لينزل ريب المرئ
المرسلين وحشرة في زمرة	وانا العبد الاسي العاصي
المساكين	الاواه محمد بن المذعوب الملقب
فخر الدين محمد	محبت خطايه وجعلت آخرته

خيراً من اولاه ويوم تحريرنا

هذا عشرين من جمادى الاخرى

لِسَنَةِ من هجرة نبينا محمد

المصطفى صلى الله عليه وسلم

وعلى اله المجتبي وصحبه اخوان

الصفاء خصوصاً الاربعة

المتناسبة الذين وصفوا

بالرحمة والرفقة وثبتت فضيلتهم

بترتيب الخلافة على الاجماع

المختار وان خرق فيه للبليد

المختار والله ولي الهداية

والتوفيق ومنه الوصول

الى سواء الطريق فقط

اصاب المحيب الاول فجوابه

حق والحق احق بالاتباع وخلافه

باطل والباطل الزم الاجتناب

لانه رفض وبدعة وخلاف

للسنة والاجماع فمن شذ شذ

في النار كتبه العاصي محمد عبد الوهاب

السائق في دار العلم والعمل ونجى محل

من محلات البلدة لكونه عفا الله عنه

محمد عبد الوهاب

الجواب صحيح لا ريب فيه

نمقة محمد شمس الدين عفي عنه

اصاب المحيب

نمقة محمد امان الحق عفي عنه

المجيب مصيب بهذا الجواب كسيك اعتقاد فضيلت حضرت علي	ومن انكر من فضائل خلفاء
كرّم الله وجهه بر اصحاب ثلاثه ميمارد	الراشد بن رضوان الله
وترتيب تفضيل خلافت منحصر بر امو	عليهم اجمعين فهو خاط ومفتز
سياست مدني ميگمارد بلا شك	كذاب كته الراجي الى رحمة
از حيطه اهل سنت وجماعت خارج ست	رب الفلق محمد لمعان الحق
وبلا ريب بدائرة تفضيل يا اخل كما	غفر الله ذنوبه وسائر عيوبه
صحر به المجيب المصيب	من اجاب فقد اصاب جزاءه الله
ناقل من الكتب المعتبرة و	خير الجزاء يوم الحساب
الاقوال المعتمدة في الجواب	حرره الراجي الى رحمة ربه
جزاء الله تعالى خيرا في يوم	الباري محمد عبدا الحبار
الحساب لانه سعه لاظهار	الملكافوري البرادي
الحق وتحرير الجواب بالصواب فقط	هو العزيز الحكيم
حرره الفقير الى رحمة ربه	

الرحيم محمد عبد العزيز

٨٦
محمد عبد العزيز
عنه

ابن مولانا الحكيم محمد نور كويم

المرحوم المغفور الدريابادي

مواطننا والقديسي نسباً

الذي في هذه الرسالة حق و

الحق الحق بالاتباع

كتبه جميل احمد عفا الله عنه بركاته

آصاب المحيب الجليل اعطاه الله

الاجل الجزيل وهو يهدي الى

سواء السبيل

كتبه محمد علم عفا الله عنه بركاته

هو المصوب

له
سعد مكرم
الاسياد علم ادب
وتحقيق بالملق
الحق في حق
الشيخ محمد عبد العزيز
بكرامته

قد اصاب من اجاب والله در

المحيب حيث اتي بتحقيق اتيق

وجاء بما هو الحق بالتصديق

ولا شك في فضل الاصحاب

الثلاثة على الرابع ولا شك ايضاً

في فضلهم على حسب خلافهم

والاجماع من عقد عليه وقد صح

حديث لا تجتمع امق على

الضلالة ولا ريب في ان الايات

والاخبار والاثار ناطقة على

هذا المرام واقوال المشائخ

الكبار نادية باعلى النداء على

تصديق هذا الكلام فلا شك

أيضاً في أن ترتيب الخلافة و
الفضل ما كان على الفضل الظاهر
كيف ولو كان كذلك لكان
السلطين الجائرة افضل
عند الله على الانبياء الذين
لم يدركوا الملك والمال نحو
بأ لله منه ولعمري الفضل عند الله
هو الفضل الباطني والظاهر
تابع له ولما دل لايات والاحاديث
النبوية واقوال الصحابة وانشاء
على فضلهم ثبت ان فضلهم
كان بالباطن اولاً وبالذات و
بالظاهر تبعاً وبالعرض والله

شاهد عليه وكفى بالله شهيداً
ولا شك ان الظاهر مطلقاً تابع
للباطن وليس الفضل فصل
الظاهر الذي خالف للباطن و
الله لا ينظر الى احوالهم بل الى
احوالهم ولو لا الاستعجال
لا ثبت بتصريح ما في البكال و
زدت توضيحاً للحقيقة الحال
كتبه محمد الممدوح بقطب الدين
الحنفى القادري اللكنوى غفر
له

[illegible]

ویشیب والا هر کما حقق من مذهب ان هذا الجواب قرين بالحق

جهنم اهل السنة ان الفضل والصواب كما لا يخفى على اولي

الكل الذي يوجب فضل الثواب الالباب حرمة احقر الطلاب

الاخرويين الخلفاء الرشدين محمد لطف الله عفا الله عنه

وراء هذا فقد سلك غير الصراط شك نیست در افضلیت خلفای

المستقیم وخلافه راشدين رضی عنہم ایشان از صحابه و من بعدهم

نمقه العبد الاثم الاواه اما اعتقاد افضلیت ایشان فیما بینهم

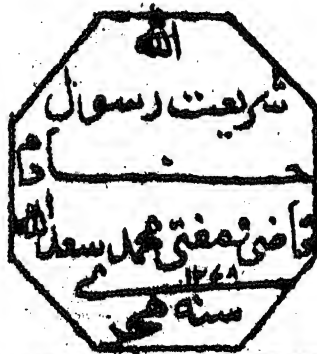
محمد سعد الله عفا الله عنه بحسب ترتیب ایشان در خلافت و

ما جناة و وفاقه لما یحب و یرضاه و در امور ظاهریه یا در علوم باطنیه باشد

مذهب اهل السنة و الجماعة است

فمن خالف فقد خرج من هذا

المذهب الشریف و سلك

مسلكاً آخر والله تعالى اعلم و

علمه اتم حرارة العبد الاثيم

محمد عبد الكريم عفى عنه

غلام اكبر خان
محمد
عبد الكريم خان ولد

عبد الكريم خان ولد غلام اكبر خان

مع الجواب والله اعلم بالصواب

نمقة عبید اللہ عفی عنہ

مشاوي خان
غلام اكبر خان ولد

غلام اكبر خان
عبد اللہ خان ولد

هذا الجواب مطابق لكتب اهل

السنة والجماعة

محمد عبد
العلي مدرس

محمد عبد القادر ولايتي مدرس

اما بعد فقد استمسك بالحرقة

الوثق من اقلع شواك شكوك

قلوب الشاكين بالجواب

الاسنة ولينظر الماهر ون الى

ما اجاب فليت ناس المتنافسون

الى ما اصاب

ظهور الحق
محمد عبد القادر

اصاب من اجاب

محمد جعفر علي عفى عنه

الجواب صحيح

محمد جلال الدين
مولو
محمد عبد القادر ولد

محمد عبد القادر ولايتي مدرس

الجواب صحيح والراي نجي

١٩
محمد بشارت الله
مدرس مدرسه

الجواب مطابق لمذهب

اهل السنة والجماعة

مولوي محمد سمح

محمد نور النبي ولد

محمد نور النبي عفي عنه فقيه رامپور

٨٨
سيد احمد
ولد
مولوي سيف الدين

مهر مولوي سيف الدين مدرس مدرسه

فاضل سندي

احمد شاه ولد

الجواب صحيح

٦٢ ١٢

محمد حبيب الله

فقيه رامپور

ما اجاب به المجيب هو الحق

الملتقى بالقبول الذي استقر

عليه اراء العلماء الفحول وهو

المقيد بالكشف الصريح المجمع

عليه لا كابر الا ولياء واما جدد

العرفاء وفيه النجاة من الشقاء

والعناء والله سبحانه الهادي

الى السبيل السواء

٨٤
محمد رشاد حسين

اصاب من اجاب والله دبر

١٣٣

لمن اجاب

الحنفي مذهباً والقادر في مشرباً
والفشاوري ثم الصواقي ووطننا

٨٩
١٢
عبد الوهاب

بلدة شاهجهان پور

الجواب صواب محمد حسين راسپوري

فاجاب به الاستاذ المقام و

الفاضل المام جناب مولوي

محمد ارشاد حسين دام فيضهم

معيناً لهذه الفتوى فهو الحق

القرايح والانصاف الصراح

وعليه اهل السنة والجماعة

رحمهم الله تعالى اجمعين

نقده المبداء اواب محمد عبد الوهاب

قد نظرت في هذا الجواب من

اوله الى اخره فوجدته على

اعظم تحقيق واتم دقيق وعلى

اسلوب عجيب وفجر غريب

جزى الله تعالى المحيبي خير الجزاء

وحشرة في زهره الصباية

الكبراء امين ثم امين ثم امين

خير خواه الامام محمد نظام شاهجهان پور

عفا عنه الله المنعم

شاد و ام فغانی و بیاد
 ای سینه و جفاقت
 بودان و یاد امانه
 میمید علی کرم الله
 و جفا و فغانی و بیاد
 رفی الله و بیاد امان
 که بی و فغانی و بیاد
 فغانی و بیاد امان
 امیر و بیاد امان
 بود و بیاد امان
 فضل و بیاد امان
 بلکه

فضل برائی اندر قبل از خلافت
 بلکه علمش شد از آنرا افضل
 سبب خلافت بنیامیر رسیدند
 منصب خلافت را
 او را پس حاصل شد
 او شان را افضل
 بسیارست مدینه
 فقط ایستایان مرد
 خلافت است درین
 حقیقه و قول او حق
 ۱۳۶

حقاً که از این سنسنت
جاست سنسنت
تعالی بانه آری جاست
بروی الطلاق نفی جاست
بانه افادت فرموده است
و بری شما اجاست
بنی بر طلاق الحاکم
بروی الطلاق

فصل فی بیان فضائل و مناقب
و احوال و عیال و اقارب
و احوال و عیال و اقارب
و احوال و عیال و اقارب

<p>بلدة طيبة مكة معظم</p> <p>ما قولكم دام فضلكم</p> <p>في رجل يدعى التسنن مع ذلك</p> <p>يفضل علياً كرم الله وجهه على</p> <p>الخلفاء الثلاثة رضي الله عنهم</p> <p>ويقول انه لا دخل لهم في الامور</p> <p>الباطنية ولا فضل لهم عليه</p> <p>بوجه من الفضائل قبل الخلافة</p> <p>بل حصل لهم الفضل بها بان</p> <p>فاخر وامنصبها اولاً منه فحصل</p> <p>لهم فضل السياسة المدنية</p> <p>فقط فهل هو مخفي في هذه العقيدة</p> <p>وقوله يخالف عقائد اهل السنة</p>	<p>والجماعة كثروا الله تعالى</p> <p>ام لا وهل يعبر عليه اطلاق</p> <p>التفضيلية ام لا اريدنا ولكم</p> <p>الاحبار</p> <p>الحمد لله من عدا الكون +</p> <p>استمد التوفيق والعون</p> <p>نعم يصح عليه اطلاق التفضيلية</p> <p>ويخالف قوله عقائد اهل</p> <p>السنة والجماعة وهو مخفي</p> <p>في هذه العقيدة ومبتدع</p> <p>بل شيعي رافضي في اخرا المواقف</p> <p>في بيان فرقة اهل السنة و</p> <p>الجماعة الامام الحق بعد</p>
---	--

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل في كتابه
الهدى والرشاد والبرهان
على كل من اتبعه في كل زمان
وسكان

بعد رسول الله أبو بكر ثم عمر ثم عثمان ثم علي والافضلية هذا	فضل الصحابة الاربعة على
الترتيب ولا تكفر احد من اهل	حسب ترتيبهم في الخلافة
القبلة الا بما فيه نفي للصائفة	انه ثم قال في آخره لك الكتاب
القادر العليم او شرك او انكار	لان الخليفة الحق بعد
للنبوة او ما علم بحجته عليه	نبينا محمد صلعم ابو بكر ثم
السلام به ضرورة او المجهر عليه	عمر ثم عثمان ثم علي والتفضيل
كاستحلال المحرمات واما	بينهم على هذا الترتيب اه وهكذا
ما عداه فالقاتل به مبتدع	في الكتب الكلامية الاخر وقال
غير كافد قال المحقق	الغوث الاعظم والقطب الا فخر
ابن الهمام في الاصل	الشيخ عبدالمقادر الجليلي
الثامن من الركن الرابع من	في كتابه غنية الطالبين
كتابه المسمى بالمساقين	وافضل هؤلاء العشرة الابرار
	الخلفاء الراشدون الاربعة

هذا هو الترتيب الذي عليه
الافاضة في كل زمان
وسكان ولا يكفر احد من اهل
القبلة الا بما فيه نفي للصائفة
القادر العليم او شرك او انكار
للنبوة او ما علم بحجته عليه
السلام به ضرورة او المجهر عليه
كاستحلال المحرمات واما ما عداه
فالقاتل به مبتدع غير كافد قال
المحقق ابن الهمام في الاصل
الثامن من الركن الرابع من كتابه
المسمى بالمساقين

هذا هو الترتيب الذي عليه
الافاضة في كل زمان
وسكان ولا يكفر احد من اهل
القبلة الا بما فيه نفي للصائفة
القادر العليم او شرك او انكار
للنبوة او ما علم بحجته عليه
السلام به ضرورة او المجهر عليه
كاستحلال المحرمات واما ما عداه
فالقاتل به مبتدع غير كافد قال
المحقق ابن الهمام في الاصل
الثامن من الركن الرابع من كتابه
المسمى بالمساقين

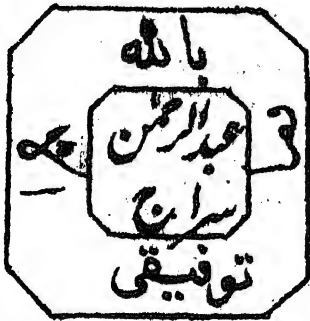
از ایشان که در عهد و زمان
بسیار تقدم فضل کرده
در مقامی مجایه بود
پسندیدیم و انتقای
بخوانان فرمودیم که
پس از این عهد و زمان
افراد و اهل

الأخيار وفضل الأربعة لبوبكر
ثم عمر ثم عثمان ثم علي رضي الله
تعالى عنهم اه ثم قال وخلافة
الأئمة الأربعة كانت باختيار
الصحابة واتفاقهم ورضاهم
ولفضل كل واحد منهم في عصر
وزمانه على من سواه من الصحابة
انتهى كلامه بالفاظه الشريفه
ثم قال في بيان الشيعة انما قيل
لها الشيعة لانها تشيعت
عليارض وفضلوه على سائر
الصحابة ثم قال قيل ان الشيعة
من لا يفضل عثمان على علي

والرافضي من فضل علي عثمان
ثم ذكر في بيان عقائد
الرافض ومن ذلك تفضيلهم
علياً على جميع الصحابة انتهى
امر برقمه خادم الشريعة
والمنهاج عبد الرحمن بن
عبد الله سراج الحنفى مفتي
مكة المكرمة حالاً كان الله
لها حامداً ومصلياً مسلماً

بالله
عبد الرحمن
سراج
توفيقى

الحمد لله وحده وصلى الله وسلم

خادم الشريعة المحمدية
والنجاح عبيد الله
الحضرة مفتي سراج
ملك الملوك
ما كان الله لها
سماوات مسيلة
٢٢
بسم الله الرحمن الرحيم
ويعلى الله وسليما

على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه
 والسالكين نفعهم بعدة اللّهم اني
 اسألك هداية للصواب الاعتقاد
 الحق المسطور في كتب اهل السنة
 والجماعة والمتوارث عنهم جيلاً
 بعد جيل ان الخلفاء الاربعة
 افضل الصحابة رضي الله عنهم
 اجمعين وان افضلهم ابو بكر
 الصديق ثم عمر بن الخطاب
 ثم عثمان بن عفان ثم علي بن ابي طالب
 رضي الله عنهم اذ اعلنت ذلك
 تبين لك ان صاحب العقيدة
 المذكورة في السؤال مخطئ في

عقيدته وانه يخالف لمقيدة اهل
 السنة والجماعة والله اعلم ابراهيم
 المرتجى من ربه الغفران احمد
 بن زيني دحلان مفتي الشافعية
 بمكة المحمية غفر الله له وللمسلمين

الحمد لله وحده والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده اجمع اهل
 السنة على تفضيل سيدنا
 ابي بكر ثم سيدنا عمر بن الخطاب
 ثم سيدنا عثمان بن عفان ثم
 سيدنا علي بن ابي طالب رضي

على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه
 والسالكين نفعهم بعدة اللّهم اني
 اسألك هداية للصواب الاعتقاد
 الحق المسطور في كتب اهل السنة
 والجماعة والمتوارث عنهم جيلاً
 بعد جيل ان الخلفاء الاربعة
 افضل الصحابة رضي الله عنهم
 اجمعين وان افضلهم ابو بكر
 الصديق ثم عمر بن الخطاب
 ثم عثمان بن عفان ثم علي بن ابي طالب
 رضي الله عنهم اذ اعلنت ذلك
 تبين لك ان صاحب العقيدة
 المذكورة في السؤال مخطئ في

١٣٩

ابن بنت محمد
 والله اعلم
 بوقته المبرور
 من سببه النفل
 احمد بن زيني
 دحلان مفتي
 الشافعية بمكة
 المحمية غفر
 الله له وللمسلمين

الحمد لله وحده
 والصلوة والسلام
 على من لا نبي بعده
 اجمع اهل السنة
 على تفضيل سيدنا
 ابي بكر ثم سيدنا
 عمر بن الخطاب
 ثم سيدنا عثمان
 بن عفان ثم سيدنا
 علي بن ابي طالب
 رضي الله عنهم

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

منه منظره العالم

الحمد لله

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام

عليه السلام
وعلى آله

بسم الله الرحمن الرحيم

میدیچی پس رفیق

ایک ایسی چیز ہے

۱۳۰۰

سید محمد علی

۱۰۰

طالعہ
بانیہ
بانیہ
بانیہ

سیکسیٹا
پنجاب
پنجاب
پنجاب

عزت و شرف

آن خطا
فجیر بنیادین

<p>عنه اجمعين فعمل من خالف من الروافض والله احل كتبه حسين بن ابراهيم مفتا المال كنية بمكة المحمية مصليا مسلما</p> <p style="text-align: center;">حسين عبد</p> <p>الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وعلى اله وصحبه اجمعين لا شك و لا ريب في افضلية الصديق ثم الفاروق ثم ذي النورين ثم ابي الحسنين على هذا الترتيب عند اهل السنة</p>	<p>والجماعة وما نقل في هذا السؤال عن يقول لا دخل للخلفاء الثلاثة في الامور الباطنية فهو نوعة شيطانية واما قوله فحصل لهم فضل السياسة المدنية فقط فهو خطأ عظيم ووبال وخيم يخشى على قائله الكفر والعياذ بالله تعالى فنحن بالله العظيم وبوجه الكبر من تنقيص اصحاب نبيه ذو القدر الفخيم وحمة دينه وشعر القوي والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم</p>
---	--

آن خطا خطیب
نه دست و پا نشین غوث
نصایحی که بیاید به نوحه
نخدا می خورند و می خورند
نواز از سینه می آید
نیا که در میان صاحب
جسم اندر ضلالت
می آید از خود می آید
می آید می آید
می آید می آید
می آید می آید

تسليم الحاشية
على صاحبها
المشرفة حاشية
مصلحة
مصلحة

كتبه الحقيق محمد بن عبد الله بن
حميد مفتي الخنا بيه بمكة المشرفة
حامداً مصلحاً مسلماً محسباً حقولاً

بلدة مطهرة مدينة على مينور

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَالِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

ما قولكم دامت فضلكم

علماء اهل السنة والجماعة

محاب الشريعة والطريقة

فيمن يدعى انه من اهل السنة

والجماعة ويفضل عليا رضي الله

عنه وكره وجهه على الخلفاء
الثلاثة ابي بكر وعمر وعثمان
رضي الله عنهما وبقول ما لم

فضل عليه رضي الله عنه في الامور

الباطنية او يقول لادخل

لازمیاب الثلاثة رضوان الله

تعالى عليها حتى الولاية الباطنية

او يقول انما حصلتم الفضيلة

بعد الخلافة لامن قبلها

فعلی معتقدی هذه الكلمات

يطلق اسم التفضيلية ويصح عليه

انه مخالف الاجماع اهم لا يفيدنا

ماجوورین

SECRET

کتابخانه عمومی
مکتب اعلیٰ اسلامی
کابل افغانستان
کتابخانه عمومی
مکتب اعلیٰ اسلامی
کابل افغانستان
کتابخانه عمومی
مکتب اعلیٰ اسلامی
کابل افغانستان

١٠٠

14

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

اصحاب غلامانہ

که حاصل شایسته نیست
فصلت

برای تقدیم این کتاب
به آقایان و خانمها
که در این کتابخانه
موجودند

مجلس عالی
مکاتیب و معارف
استانیه اصفهان
ایستاد خانقاهی
و مجمع خاندان
کرده خواند
الطالق قضاییه

و در روایت دیگر
که میگوید و حال دیگر
صلوات الله علی الشریع
و در روایت دیگر
که میگوید و حال دیگر
صلوات الله علی الشریع

[illegible]

من جملة ما
 في كتابه
 من فوائد
 كثيرة
 لا يمكن
 حصرها
 في هذا
 المكان
 بل هي
 كثيرة
 جدا

المصاحبة رضي الله عنهم
 وهو من حديث بن عمر رضي
 عنهما في صحيح البخاري
 قال كنا في زمن النبي صلى الله
 عليه وسلم لا نعدل بأبي بكر
 أحدا ثم عمر ثم عثمان ثم
 نترك أصحاب النبي صلى الله
 عليه وسلم لا نفاضل بينهم
 وفي رواية أبي داود
 كنا نقول ورسول الله صلى
 عليه وسلم حي افضل امة
 النبي صلى الله عليه وسلم
 بعده ابوبكر ثم عمر ثم

عثمان زاد الطبراني فيبلغ
 النبي صلى الله عليه وسلم
 فلا ينكره وفي البيهقي
 والجواهر الالهام الشعراني
 عن البخاري مثل رواية
 أبي داود وزاد ثم علي ولا
 ينكر ذلك علينا انتهى قال ابن
 الهيثم وصححه البخاري
 ايضا من حديث محمد بن الحنفية
 قلت لأبي يعنى عليا رضي الله
 عنه أي الناس خير بعد رسول الله
 صلى الله عليه وسلم فقال أبو بكر
 قلت ثم من قال ثم عمر وخفي

[illegible]

في هذا الخبر ما يدل على انه من كلامه عليه السلام
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا

<p> الشيخ عمر النسفي في عقائده هذا السوق لا ثبات افضلية المشارح العلامة الثاني المولى سعد الدين التفتازاني نحو ما نقلناه انفاً عن ابن الهمام واقعة العلامة الخيالي في حاشيته على شرح العقائد وايدة يقوله عليه الصلوة و السلام في حديث ابي الدحاء حين كان يمشي امام ابي بكر امشي امام من هو خيومتك والله ما طلعت الشمس ما عرت بعد النبيين والمرسلين على احد افضل من ابي بكر مثل العلامة عبد السلام </p>	<p> المذكور وبه يظهر ان ابا بكر افضل من سائر الامة ايضاً انتهى قال في شرح المقاصد و مثل هذا الكلام وان كان ظاهرة ثبوت افضلية الغير لكن انما يساق لاثبات افضلية المذكور انتهى وقد ذكر مثل ما عروناه انفاً عن الائمة المذكورين الاطام الزاهد النسفي في عقيدته الشهيد بابو الفضل المكي كما ترجمه العلامة عبد السلام </p>
---	--

في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا

في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا
 في قوله تعالى لا تاتوا في الدين حتى تخرجوا من الدنيا

[illegible]

الد اغستانى الملى

وزاد فان قيل روي انه عليه

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ قَالَ لَعَلِّي أَتَى

عن بئرلة هارون من موسى

لا انة لا ينبي بعدى وخلافة

ہرگز نہ ہو کہ اس کا تہذیب و تمدن بدل جائے

هنا فاجواب ان نقول فضلية

لا تكن من هذا الوجه الذي

توہمتوں لان النبی صلی اللہ علیہ

استخوان عاگراکالداستفاده

بعض الخبوات في قوله لا اله الا الله

الزراعة

فقال يا ابن آدم اني قد جعلتك خليفة في ارضي و

جلسه فی البیت و آخر باب

علي كرم الله وجهه فقال له

النبى صلى الله عليه وسلم

منی الحدیث ویدل علی ان

التشبيه ليس للخلافة ان

هرون مات قبل موسى انما يصح

هذا القول انت مني بمنزلة

يوشع بن نون وقد كان خليفة

وہم متواتر قبا... مال کل

نظام المتطلبات للاحتياجات

تاریخ ۱۷۱۷ء

سقطیه اده سنده ل سماحتر

به العلماء واما القول بان للتلاوة

لا دخل لعملي في المولاية والتمياط

فَمَا يَتَقَرَّنُهُ الطَّبْعُ السَّالِبُ

از وی بفرستادند و در خانه
گفتند منافقان که چه خبر
فرمود را بگویند تا آنکه
عاشق از آنکه عیال و سر
در آنکه از آنکه عیال و سر
و در آنکه عیال و سر
که از آنکه عیال و سر
از وی بفرستادند و در خانه
گفتند منافقان که چه خبر
فرمود را بگویند تا آنکه
عاشق از آنکه عیال و سر

بسمت علیکم السلام
۱۴۷

علی و ابی طالب

الحمد لله الذي جعلنا من عباده

برخودن تشبیه

مجلس شورای اسلامی

بازن

بسم الله الرحمن الرحيم

مجلس شورای اسلامی

पुस्तकालय

مجلس از آن چیز است که گفت می کند از آن که سلیم خان ۱۲
 خفای خود را در آن
 نظایر در آن
 باقی

[illegible]

محمد
بابی زاده
عبد

الحمد لله وحده وصلى الله على محمد وآله وصحبه
 لا نبينا بعده وعلى آله وصحبه
 تابعيه وحزبه أما بعد فما قرره
 هذا المحقق الامام مفتي مدينة
 المصطفى عليه الصلوة والسلام
 هو مذهب اهل السنة والجماعة
 الذي يعول عليه وغيره مذهب
 رافض لا يلتفت اليه وهو الحق و
 الصواب ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد
 اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
 رحمة انك انت الوهاب امين
 كتب الفقير الى الله تعالى محمد
 بن الحسين الشافعي المدرسي الحلي

<p>الحمد لله وحده وصلى الله على من لا نبينا بعده وعلى آله وصحبه و تابعيه وحزبه أما بعد فما قرره هذا المحقق الامام مفتي مدينة المصطفى عليه الصلوة والسلام هو مذهب اهل السنة والجماعة الذي يعول عليه وغيره مذهب رافض لا يلتفت اليه وهو الحق و الصواب ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب امين كتب الفقير الى الله تعالى محمد بن الحسين الشافعي المدرسي الحلي</p>	<p>المدرسي في عني عنه ○ العلامة ابن محمد بن محمد الحمد لله اما بعد فما قرره العلاقة الفاضل مفتي المدينة المنورة هو الحق واعتقاد اهل السنة الجماعة الذي يعول عليه وغيره مذهب الرافضة والمبتدعة لا يلتفت اليه ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب كتبه الفقير محمد بن احمد بن فواز المالكي</p> <p>محمد ابن محمد بن غور ان</p>
--	---

الحمد لله وحده وصلى الله على من
لا نبينا بعده وعلى آله وصحبه و
تابعيه وحزبه أما بعد فما قرره
هذا المحقق الامام مفتي مدينة
المصطفى عليه الصلوة والسلام
هو مذهب اهل السنة والجماعة
الذي يعول عليه وغيره مذهب
رافض لا يلتفت اليه وهو الحق و
الصواب ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد
اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
رحمة انك انت الوهاب امين
كتب الفقير الى الله تعالى محمد
بن الحسين الشافعي المدرسي الحلي

الحمد لله وحده وصلى الله على من
لا نبينا بعده وعلى آله وصحبه و
تابعيه وحزبه أما بعد فما قرره
هذا المحقق الامام مفتي مدينة
المصطفى عليه الصلوة والسلام
هو مذهب اهل السنة والجماعة
الذي يعول عليه وغيره مذهب
رافض لا يلتفت اليه وهو الحق و
الصواب ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد
اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
رحمة انك انت الوهاب امين
كتب الفقير الى الله تعالى محمد
بن الحسين الشافعي المدرسي الحلي

الحمد لله وحده وصلى الله على من
لا نبينا بعده وعلى آله وصحبه و
تابعيه وحزبه أما بعد فما قرره
هذا المحقق الامام مفتي مدينة
المصطفى عليه الصلوة والسلام
هو مذهب اهل السنة والجماعة
الذي يعول عليه وغيره مذهب
رافض لا يلتفت اليه وهو الحق و
الصواب ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد
اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
رحمة انك انت الوهاب امين
كتب الفقير الى الله تعالى محمد
بن الحسين الشافعي المدرسي الحلي

الحمد لله وحده وصلى الله على من
لا نبينا بعده وعلى آله وصحبه و
تابعيه وحزبه أما بعد فما قرره
هذا المحقق الامام مفتي مدينة
المصطفى عليه الصلوة والسلام
هو مذهب اهل السنة والجماعة
الذي يعول عليه وغيره مذهب
رافض لا يلتفت اليه وهو الحق و
الصواب ربنا لا تزعج قلوبنا بعباد
اذ هديتنا وهب لنا من لدنك
رحمة انك انت الوهاب امين
كتب الفقير الى الله تعالى محمد
بن الحسين الشافعي المدرسي الحلي

التجيب مصيب

الجواب حق والحق احق بالانبا

العبید
سید محمد یحیی
پیشاوری

العبید
سید امیر عفا الله عنه
المتوطن کاشغر

التجيب حق والمخالفة رافضي والسبأئت شيبي

العبید
الضعيف غلام احسن کاشغري

خاتمة الطبع

۱۵۳

الحمد لله العلي العظيم والصلوة على رسولنا الكريم كه اين مجموعه روزگار يعني فتوا
مشتل بر فضليت چارباير چمان و سابقيت بترتيب خلافت از افادات
قدرة العلماء عدة الفضلاء حضرت مولانا سيد علي اعظم صاحب
پهلوار وى مد ظله العالی كه يكى از اولاد حضرت مخدوم جهانيان سيد بلال بجا
قدس سره است متضمن بحقايد اهل سنت و جماعت و مذيب اولياء التدريس
كشند و استقامت سنى به بصيار المذنب مدلل و برين آيات و احوال

و کتب عقائد و فقه و مستند بکثرات و ملفوظات مشایخ صوفیه صافی و لیا اتم
 از هر سلسله خصوصاً سلسله عالییه قادریه و چشتیه و فردوسی و نقشبندیه و
 مجددیه و مثنوی و مشیقه به واسطه تحریرات و تصحیحات علمای اعلام و فضلامی
 مدرسین برده گرام معنی مفتیان هر چهار مذنب مکه معظمه و مفتیان و مدرسان
 مدینه منوره و الاسیما شیخ العلمای بلده طیبیه زاد هم التذ فضل و تعلیم و علمای عالم بقا
 رامپور و لکنو و دہلی و مراد آباد و کانپور و سمانپور و پانی پت و تعلیم آباد و بلده کلکتہ و غیر
 و مقصد و محلی بدستخط و قبولیت زبدۃ العارفین اسوۃ الفاضلین شیخ العالمین
 حضرت سجاد نشین قصبہ پہلواری و سجاد نشین حضرت مخدوم الملک شیخ
 شرف الدین احمد یحییٰ منیری بهاری قدس سرہ کہ در شمس العجمی تالیف شدہ
 بود اکنون در اوائل جمادی الآخرہ ۱۲۹۲ م حسب اجازت جناب صنف علامہ شہاب
 راجی غفران محمد عجب الرحمن بن حاجی محمد روشن خان و تربیت یافتہ حضرت
 برادر معظم محمد مصطفیٰ خان اذ علما التذ بحوثہ انجمن در مطبع نظامی واقع کانپور علیہ
 الطباع پوشید و لباس ارتسام در بر کشید

قصیده مشتمل بر چند سخنان متعلقه معیار المذهب و تاریخ طبع آن از

مولوی محمد بن سید سلیمان الدور قاه متخلص به سمرست پهلواروی

هزار صد و شصت و یکم کشف و منعم

شود بمجدتش لال طوطی خامه

محمدش چو بگوید بحمد کاف اخصی

مفضلیکه باختر المکاتیب منور

چه غیر خلق که گراونمیشد مخلق

ز نور حق چو منور شد آن سراج منیر

که بایان شود او صاف آن سعادتمند

امام خیل رسل خیر و افضل آنها

رسول رحمت عالم ملازم معانی

رسد ز حضرت حق در جناب اقدس او

کنم در انج اصحاب و آل او که مبدند

که فضل او ست برون از عقل احلام

رسد باوج کمالش چه مرغ و هم نام

که راست یار که آنرا کنون کند انجم

بخیر خواهد اتم هم خطاب خیر نام

نمی نهاد خلاق بملک هستی گام

پدید شد ز رخ انورش همه نام

ملا کند بدرگاد عالیش منام

چو انجم اندر سولان و آن جواه تمام

مشفق است و شفیع عصمت روز قیام

مدام تحفه مرصعیه در رود و سلام

رعایت است او و محامات دین اسلام

ایمان و ایمان

بجمله آل و صحابه که کلمه خیر اند
 مرا ازین سپس اظهار کردن مقصد
 کسی عقیده تفضیل کرد استفتا
 چه نمی سنت و ماحی ظلمت بدعت
 عدو رافضی و حارجی و و مابلی
 برای گردن تفضیلیان و مبتدعان
 عقیق و ذاکر و مترادف و شاعر و کاتب
 سوخته بیکه کند کار خلوتش جلوت
 سریره که بگردش گمی نگردد و هم
^{بمعنی از جمع آن سرانگه صریح}
 بجاه و حشمت و عزت و علم و شرف و نسب
 بزرگشانی و تدریس و ذکر خیر و بخلق
 بپسین جواب که تحریر کرد آن خیر
 هم از حدیث دوم اجماع صحب آل نبی^ص

رسد مراحم و رضوان این ایزد عظام
 ضرورت شد چو رسید و درین مقام کلام
 ز عالمیکه نخواست بر او هر راست امام
 حسین مذہب سنی و حامی اسلام
 ز سیدتش بگریزند این فرق صد گام
 دوام کلک گمر سلک او مثال حسام
 مطاع ما و مطیع خدا و خیر انام
 بودتش ندید کثرت جهان آلام
 چو آفتاب منور کند درم افهام
 نیافتند چو آن زان حسد بر ندعوام
 چنان بخلق شد شهر که عظمش شناس
 ز قول پاک خداوند منعم منعم
 هم از عقائد و اقوال صوفیان کرام

ازین جواب به بینی تجر آن خبر	خدا بهر دو جهانش و پدر برای تمام
نبود حاجت تصحیح کس برین فتو	مگر برای طمانینت قلوب عوام
مزینش ز سوا میر خوشی شدن	ز میند تا عبر جمله مفتیان عظام
کنون نماند کسی را مجال انکارش	مگر ورا که بود بهر نفس و شیطان راح
چو این عقیده ماسنیدان شده مطبوع	ز فضل این دو کونین اندرین ایام
<p>بگفت ملهم غنیم که طبع شد حسرت</p> <p>عقیدتیکه در رویت کس نکرد کلام</p>	
<p>ایضاً منہ تاریخ طبع معیار المذہب در شرفار</p>	
<p>عقائد با اصل سنت و جماعت</p>	
<p>ایضاً منہ تاریخ تالیف معیار المذہب در شرفارسی</p>	
<p>شفہ پاک احباب در مدارج چار اصحاب</p>	
<p>ایضاً منہ تاریخ تالیف در شرع</p>	
<p>نعم الکلام ما قال المجیب العلام هو لاحق بالاتباع من جدد و اوجد سواه بعد من الاتباع</p>	

۱۵۹
توضیح بیان این مسئله
مسلک اعظم
ساعتی
۱۵۹
باعث غلبه
تفصیل
عقائد
جماعت
تفصیل
عقائد
جماعت
تفصیل
عقائد
جماعت

ایضا منہ تاریخ تالیف

کردم تحریر چو آن اعظم دهر	روز تفضیلیه فتوای نفیس
سال تالیف بن هاتفت گفت	روز تفضیلیه پیشک نویس

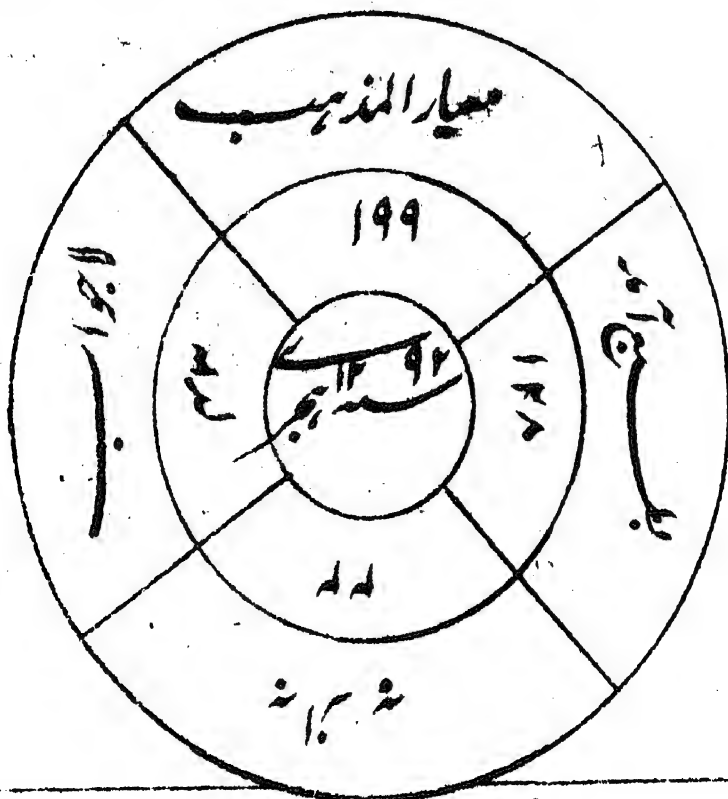
تاریخ دیگر بطرز جدید و عجیب از جمع علوم و فنون مولوی احمد کبیر صاحب ساکن قصبه پہلواری حیرت تخلص

تاریخ طبع فتوای سیدی عیار المذنب

۱۶۰

نوکر ز قلم هدایت رقم ہر سپہ شریعت ماہ فلک طریقت گل گلستان سخاوت
بلبل بوستان فصاحت بحر علم کوہ علم حضرت مولوی و مولائے
سید علی اعظم صاحب و قبلہ مدظلہم کہ در نشر از من احمد کبیر حیرت
بہ پیروی تخریر آمدہ پسند خاطر اصحاب سخن باد و علاوہ آن از ہر جہ کہ فرض
کند تاریخ طبع بر آید و طریق استخراجش اینست کہ اگر عدد مفروض طاق باشد
از ہر خانہ یکہ خواهند شمار کنند و ہر عدد کہ زیر خانہ را انتہای شمار بیاہند علیحدہ
بنویسند و باز از خانہ ہم پہلویش ابتدا کنند و عدد خانہ انتہای شمار انچہ بیاہند

زیر همان عدد که نوشته اند علی الترتیب نوشته باشند حتی که دایره تمام شود
 میزان دهند ۹۲ هجری سال مطبوع بر آید و اگر عدد مفروض جفت باشد از
 هر جا که خواهند ابتدا کنند و عدد خانه انتهای شمارانچه بیابند علیحد بنویسند و
 خانه انتهای شمار را باز مبدأ قرار داده شمار کنند و عدد انتهای آن نوشته باشند
 حتی که دایره تمام شود میزان دهند ۹۲ مطلوب بر آید و از جمیع اعداد و غیرا^{ستثنای}
 و از جمیع الفاظ خواه موضوع باشد یا ممل انچه بر زبان در آید از آن سنج
 این نسخه مشبر که ازین قاعده دایره بر آید انچه بدست آید علی ذلک +

مشرقا تاریخ طبع از وحید العصر فرید الدین مولوی احمد کبیر صاحب تخلص
 بحیرت ابن جناب بی مولوی محمد فرید صاحب رحمۃ اللہ علیہ ساکن قصبہ پہلو
 کہ از ہر طرف ۹۶۰ ہجری برمی آید و اگر از زاویہ امین محرف تا زاویہ الیہ شہانہ
 ۸۵۰ عیسو موصول گردد و اگر از زاویہ الیہ محرف تا زاویہ امین مگر ۸۵۰ فصل
 بی کم و کاست ظاہر شود

سال طبع جدید معیار المذہب		۹۲ ۱۲۰۰ ہجری	
این گنجینہ پاک بجاوایا می آید	بابہ لطف رب	موقوفہ مولانا	وسید نامو لو
علی	اعظم	صاحب	مہ وجوہ
اکمل	وارج	پیرایہ	ترکیب مطبع
درآمدہ مطبوع اہل حیا شد	اول سن ۱۲۰۰	این اجوبہ	از باب این زوایا حاصل
ایضاً منہ			
مولوی سید علی اعظم مدبر		ہست خورشید سپہر عالمان	
چونکہ شد فتوای آن مطبوع طبع		سال آن نوشت حیرت ارغمان	

فہرست مضامین و بعض فوائد و حیا للذہب			
صفحہ	باب	مضامین و فوائد	اسامی کتب منقول عنہما
۳	متن	ثبوت افضلیت خلفاء رضی اللہ عنہم قبل خلافت	شرح عقائد نسفی وغنیۃ الطالبین و عبارت فنیۃ الطالبین و بین الود و صغیر واقع مست
۳	حاشیہ	ثبوت تقدم ورجحان حضرت صدیق رہنما قبل خلافت	عوارض المہدیہ خنیۃ الحق محدث دہلوی
۴	حاشیہ	ترتیب افضلیت از آدم علیہ السلام تا علمای امت محمدیہ علی اللہ علیہ وسلم	مناقب السالکین الذکر العکبر قاضی الطایف علیہ السلام
۵	متن	ثبوت افضلیت خلفائے ثلاثہ رضی اللہ عنہم	صحیح بخاری و سنن ابی داؤد
۵	حاشیہ ایضاً	تیسیر الوصول	
۸	متن	جہاد اعلیٰ تفضیلیان الاقل حضرت سیان ثوری رحم	سنن ابی داؤد
۹	متن	ثبوت افضلیت عثمان رضی اللہ عنہ	صحیح بخاری
۱۰	حاشیہ	افضلیت ہر چہار یار بترتیب خلافت باجماع صحابہ و خصوص	بالا ہر ذیل قاضی الطایف علیہ السلام
۱۲	متن	ثبوت افضلیت بترتیب مذکور از اقول جمہور سلف	شرح عقائد نسفی و شرح خوا
۱۳	متن	حدیث بروایت حضرت علی رضی اللہ عنہ و فرمودن حضرت ابوبکر ہاک خواہد شد	مشکوۃ شریف
۱۳	حاشیہ	ثبوت افضلیت علیہ صحابہ ثلاثہ خصوصاً شیخین و حدیث سہ و بصرف فرمودن رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم و شیخین	صحیح بخاری

ردیف	مضامین و فوائد	اسم کتاب و مؤلف
۱۵	تفسیر جامع و مفصل و شیوہ و الفاضل و مستقیم و مرکب کبیر و بودن تفسیر و پند حضرت علی رضی اللہ عنہ بر اصحاب ثلاثہ رضی اللہ عنہم	تفسیر ابو عکرمہ صالحی شرح موافق تفسیر اثنا عشری و فتاویٰ حنفیہ و فقهیہ اہل بیت
۱۵	تسبیح کون سنگریز ہار دست و شجرہ اعلیٰ اللہ علیہ السلام و خلفای ثلاثہ و در دست علی رضی اللہ عنہم غیر	تسبیح ابو عکرمہ صالحی شرح موافق تفسیر اثنا عشری و فتاویٰ حنفیہ و فقهیہ اہل بیت
۱۹	مستفصل الخلفاء علی الترتیب عامی ست و مخالفین عقیدہ راضی ست	شرح فقہ الکبیر لعلی قاضی
۱۹	صدیق کبیر فضل اولیای اولین و آخرین ست	شرح فقہ اکبر
۲۱	شہرت فضل صدیق کبیر عند الناس از اختلاف ست اما فضل کبیر عند السداد سہی ست کہ نہادہ شدہ در قلب شریف	احیاء العلوم انام محمد غزالی
۲۲	شہرت فضل حضرت عمر رضی اللہ عنہ الناس از سیاست و عدل ست و فضل می عند اللہ از علم باللہ ست کہ در نہ عشر آن بزم موت و غیر فضل می عند اللہ بقصد تقرب او در ولایت عدل و شفقت می بر خلق و این امور باطنی ست در سترویی اند	احیاء العلوم
۲۲	ثبوت افضلیت باطن حضرت صدیق	رسالہ تفسیر طہ و طہ حضرت بہاء الدین نقشبند قدس سرہ
۲۳	مستند ثبوت کتاب قواعد العقائد تصنیف امام غزالی و توفیقش موافق حقانہا و الہی و الجماعہ و تمام کمال خواندہ نشدہ نشدہ مجلس شریف رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم و پسند فرمودن ہر مرد شہل شہادت فرمودن حضرت سرور دنیا علیہ الصلوٰۃ و السلام بحال امام غزالی و حقایق حکایت خواندن ایما لہ کتاب خود را و دلالت بحال ایشان ہمہ مال شہنشاہ ہر صاحب شہادت یک افضی مع اجزای عقیدہ باطن خود و جہان فرمودن اورا و انداختن ہر مالیش نام بیرون کہ نشانی مجلس شریف	فہمات جہامی رحم

ردیف	نویسنده	مضامین و فوائد	اسامی کتب متعلقه
۲۳	حاشیه	مقتضیها و ازلفظتوتنا که در احیاء العلوم واقع شده برین معنی که سلسله اشخاص بر وجه ترتیب از یقینیات است عند الاولیا	مؤلف
۲۹	متن	اتصاف و کتب صدیق اکبر مقامات عالیة بر فوق و خضع و مقام انبیا علیهم السلام	احیاء العلوم
۳۰	متن	اعرف بالله یعنی اکمل در عرفان ولایت بودن حضرت ابوبکر صدیق رضی	احیاء العلوم
۳۱	متن	عظمی استحضار حضرت یازدهار و مقامات ولایت انبیا الفضل حضرت علی علیه السلام کتوبات دو کتب حضرت شیخ شرف الدین حمیدی ابنی بباری قدس سره	کتوبات دو کتب حضرت شیخ شرف الدین حمیدی ابنی بباری قدس سره
۳۲	متن	استدلال امام غزالی بر تفصیل صدیق از آیه که نیکو بائس اولو الفضل منکم و السعة	احیاء العلوم
۳۳	حاشیه	آیه من شیخ محمد بن محمد و بطریق در تفصیل صدیق اکبر این آیه لا بائس اولو الفضل منکم و السعة و این بیت حکیم سنائی رحمه الله بود چندان کرامت و تفشش + که اولو الفضل خوانند و تفشش +	مناجی النبوة
۳۴	متن	نما آمدن حضرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم را بنسب حجاج از حضرت رب العزت به آواز ابی بکر و استیناس حضرت خیر البریه در آن مقام به استماع این کلام فرمود خدای تعالی که ترا و ابوبکر را از یک طیفنت آفریدم	فتوحات مکیه و طریح النبوة
۳۵	حاشیه	نشان در احیاء العلوم بر این نکته که حضرت رسالت مآب صلی الله علیه و سلم در حق آنحضرت جناب صدیق اکبر را با حضرت علی رضی الله عنهما شریک مساهم فرموده و بر آن بزیادتی فضل حضرت صدیق از حضرت معاویه غلبت و اینست که سرافراز نموده	احیاء العلوم
۳۵	متن	قام مقام بودن صدیق اکبر رسول خدا را صلی الله علیه و سلم و مقامات عالیة در حال حیات و علی علیه و سلم نبود کسی با علی از صدیق اکبر که محجوب میکرد و او را از آن مقام محی الدین بن العرس	فتوحات مکیه و طریح النبوة
۳۶	متن	بیان قطبیت خاصه اسرار آن بودن آن مقام تنگ و اعلی و احق و اتم و اجماع و این و بیشتر ثابت است با صدیق اکبر و در آن مقام که متمکن بودن بگروان	فتوحات مکیه

ردیف	موضوع	مضامین و فوائد	اسامی کتب منقول منها
۳۴	من	قطب قطب بودن حضرت صدیق اکبر و غوث مسد الجاهل و مقرب بودن حضرت ایشان و همچنین بقیه خلفای ثلاثه حضرت امام حسن و امامان خود با جماع بودن این خلفای اربعه و حضرت امام حسن و دیگر اشخاص معدوده آن کتاب خلافت ظاهری و باطنی را در زبان خود باطنی الله عنهم	فتوحات مکیه
+	+	فائدۀ غوث آن است که عالم السبوی او محتاج باشد که کافی شرح الثنوی مللانا بحر العلوم قدس سره و سید آن است که فائق باشد بر قوم خود در تفسیر آنکه رجوع آرد خلق السبوی او در مصیبت و شدت سابق قائم ماند و سرور شد آند آنها و دفع کنند آن بلاها را از آنها که کافی شرح المسلم للام الثنوی شرح	این فائدۀ جدیده است که در رساله نفیست
۳۵	من	ثبوت مقام نبوت که بالای حقیقت فراتر از نبوت است مصدق اکبر را از همان مقام اشاره کرده است بهایت بالسلطانی و قریب صدره و بسبب آن سرافصل از سایر مصدقین شد	فتوحات مکیه
۳۶	من	بسبب همین مقام حاصل شد مصدق اکبر را سرگردانده شد و نفس شریف وی و ظهور قوت آن سرور وقت خود و چون آنحضرت صلی الله علیه و سلم در مرض موت خود برای امامت نماز صدیق اکبر را فرمود حضرت هاشمیه عرض نمود که ایو یکمرد رفیق القلب و متجربین است دیگری را امر فرما تا واسطی الله علی الله علیه و سلم شناساندی در انعام کار بسبب همان سرگزینی شناختند دیگران پس کسی را نثار صحاب بر روز قات وی صلی الله علیه و سلم که تهاذ نموده از مقام خود و اختلاط اند و عقل وی بجز ابو بکر صدیق مدینه که رفت بر خبر و شناسا کرد و مضامین خود که دستگیر کرد و بحال با او در جسد را	فتوحات مکیه
۳۷	من	محمد صلی الله علیه و سلم در زبان نبوت خود قطب بود و صدیق اکبر عبد الملک و عمر عبد المطلب بن ابی طالب بود و همچنین رسول الله صلی الله علیه و سلم	فتوحات مکیه

ردیف	تألیف	مضامین و فوائد	اسامی کتب منقول منها
		وفات فرمود صدیق اکبر قطب شد و عمر عثمان بن عبد الملک و عبد السبع بن سلمان شد و همچنین است نظام قطب امامان ناز و قیامت	
+	+	فائده در مجالس شین محفوظ حضرت غوث اعظم سیدنا شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه در مجلس یوم الثلاثاء الثامن شعبان هجری مرقوم است قطب آنست که نورانی آشامیدن و تعریف کردن او مثل اکبر تعریف نبی صلی الله علیه وسلم باشد و تعریف آن قطب مثل تعریف نبی چرا نباشد و حال آنکه قطب غلام یعنی کوکبی نائب خلیفه نبی است و راست او آن خلیفه رسول و خلیفه حق تعالی است این خلافت باطنی است امام سائر مسلمین است مقدم بر همه و این خلافت ظاهریست قطب آن کس است که حلال نیست کسی از مسلمین ترک متابعت اطاعت او استی مترجما	این فائده جدید و غریب رساله است
۳۴	متن	ملاقات کردن صاحب فتوحات مکیه از حضرت علی مرتضی و صدیق اکبر و عمر رضی الله عنهما و آنچه تقریبات از آنحضرت میسر آمده	حاشیه بر میرزا ابراهیم مصنفه بحر العلوم ملک العلما قدس سره که از کتاب التجلیات صاحب فتوحات نقل فرموده
۳۵	متن	ثبوت تفصیل علی ترتیب الخلافة	آداب المبررین مصنفه شیخ ضیاء الدین ابو نجیب سهروردی که بر شیخ حضرت شیخ الشیوخ شیخ شهاب الدین سهروردی شیخ نجم الدین کبری است

ردیف	موضوع	مضمین و فوائد	اسامی متنفذین
۴۶	متن	ثبوت تفصیل علی ترتیب الخلافة	شرح آداب المریدین تصنیف مخدوم جهان قطب الدین حضرت شیخ شرف الدین ابوالحسن میری بساط قدس سره
۴۷	متن	استدلال بر فضیلت از دو حدیث یکی دال بر فضیلت مطلقه و دیگری دال بر فضیلت مطلقه و فضیلت علم باطن بالخصوص	شرح آداب المریدین
۴۸	متن	استدلال عقلی بر فضیلت جامعیت حضرت صدیق اکبر علیه السلام	شرح آداب المریدین
۴۹	حاشیه	تأیید دلیل عقلی مذکور از حدیث شریف	احیاء السلام
۵۰	متن	ایضا از صاحب شباه و نظائر در مع حضرت امام اعظم	اشباه و نظائر
۵۱	حاشیه	بیان بعضی از احوال حضرت مخدوم جهان ممدوح قدس سره و ذکر شرح	اجماله الاخبار از شیخ عبدالحق محدث دهلوی
۵۲	متن	عبارت راحت القلوب	مغنیة حضرت شیخ الاسلام شیخ فرید گنج شکر قدس سره
۵۳	متن	استدلال بر فضیلت هر یک از ائمه برتر بخلافت از ائمه محمد رسول الله و ولادین حقه لایه	شرح آداب المریدین
۵۴	متن	تفصیل باین الفاظ (بدین دلیل آمده که عثمان بهتر از علی بود)	شرح آداب المریدین
۵۵	متن	استدلال بر فوقیت و برتری صدیق اکبر علیه السلام از دو حدیث شریف	آداب المریدین
۵۶	متن	تقریر و پسندیده در شرح این قول	شرح آداب المریدین
۵۷	متن	دلیل بر زود و قوت قطبیت صدیق اکبر علیه السلام که بروز و قوت حضرت سرور کائنات صلی الله علیه و سلم از وی برتر بظهور آمده	آداب المریدین
۵۸	متن	تقریر و بیان قوت ولایت از صدیق اکبر علیه السلام تا آنکه کسی و گمراهی بودند در آن وقت که صدیق اکبر علیه السلام بر رفت و خطبه خواند آن	شرح آداب المریدین

ردیف	نوع	مضامین و فوائد	اسکات نقل شد
۵۳	متن	نندگان اینجا میگویند که مانند آن صدیق چه دیده بود تا ستروی چنان شغول آن بود که هیچ چیز وی را از جای نبردی	شرح آداب الیهین
۵۴	متن	سوال و جواب	شرح آداب الیهین
۵۵	متن	اشعار شکر معنی حدیث مؤثرا قبل آن شود و از مردود آن حضرت صلی الله علیه و سلم که هر کسی خواهد که در راه پرزین فنده و زنده بیند و جانفش بر آسان باشد صدیق اکبر را پیشند که اتقی و امیر صدیقان است و قال بحر العلوم قدس سره فی شرح درین آن از بحر العلوم ابیات اشاره است بسوی این حدیث شریف من اراد ان یظفر الی میتی علی و یحمله فی نعش فلینظر الی ابن ابی قحافه کیسکه اراده کند که بنید سوی میت که می رود بر سطح زمین پس بنید سوی ابن ابی قحافه که فانی است و مامد و بانی به بقا او و او مبدل ساخته اوصاف خود را باوصاف قدیم مخلوق باخلاق الله شده	شرح آداب الیهین
۵۶	متن	اشعار به کمال قرب طایف و حاصل آنکه از زبان افضل الصلواتین بنا بر حکم که جاری می شد از حق که بی حیات است نیز حق بود و در پرده و وقایع بود زیرا که ملازم مع انسان کامل قایم حق می شود و افعال چنانکه شیخ اکبر قدس سره تحقیق آن فرموده بعض فوائد پس افعال انسان کامل افعال حق اند و منسوب بسو انسان کامل و بیت آیند و بعد شرح و بحر العلوم ابیات میفایده مرد و عالم غیر از آن نیست کس با بیعت تالی دی یعنی معبود قدس سرها غیر از حق نیست پس نیست تاثیرات مکررات حق را و از انجمله کلام و ارتعاست لیکن در پرده اسباب و نمایی اگر چه عام است لیکن پیش انسان کامل مشهود است لهذا آنکه انسان کامل گفته حق است که بر تقدیر نظر بر خاسته است پس گفته صدیق اکبر رضوان الله گفته حق است از آنانی شرح بحر معلوم قدس سره و ایضا قال قدس سره فی شرح بذا الشرح و الا من سه مستیع او قائل الی احتجاب و از آنکه الاذنان من ما من اعی مشاب و در حدیث شریف از قدس سره الاذنان من الماس گوش شما از جمله را	شرح آداب الیهین

شرح آداب الیهین
نشان بخشید و در حدیث
که هر کسی خواهد که در راه
پرزین فنده و زنده بیند و
جانفش بر آسان باشد صدیق
اکبر را پیشند که اتقی و امیر
صدیقان است و قال بحر العلوم
قدس سره فی شرح درین آن از
بحر العلوم ابیات اشاره است
بسوی این حدیث شریف من اراد
ان یظفر الی میتی علی و یحمله
فی نعش فلینظر الی ابن ابی
قحافه کیسکه اراده کند که
بنید سوی میت که می رود بر
سطح زمین پس بنید سوی ابن
ابی قحافه که فانی است و
مامد و بانی به بقا او و او
مبدل ساخته اوصاف خود را با
وصاف قدیم مخلوق باخلاق
الله شده

خاتم خاندان داد و خیر
آن سرور و آن فرزند
سودا هست که در دل آن
من کیست و در حقیقت
بیعت کس نیست و معنی ازین
تفکر خاتم خاندان است
مطابقت مصطفی صلی الله
علیه و آله و سلم می یابید
محلت خیر و بد و احوال

ردیف	موضوع	مضامین و فوائد	اسامی کتب و مؤلفان
۵۴	متن	پس از شرح تابع راس باشد اگر آب ملوئیده نباید حاصل معلوم آنکه چنانکه گفته شد بظاهر عضو مستقل بنیاد یکدیگر و حقیقت از سرست همچنین صدیق اکبر و بلکه انسان کامل همو اما اگر بظاهر لاجت تعیین غیر حق ویده می شود و لیکن حقیقت اوست که تعیین او از نظرش بر خاسته است	مثنوی مولانا روم مع بعضی فوائد شرح از سراج العلوم قدس سره
۵۵	متن	استلال بر بیانات و شجاعت حضرت صدیق اکبر و حکایت سوال عرالی و جواب از حضرت رسول مقبول صلی الله علیه و سلم شعر کمال قرب و اتصال و تفرد صدیق اکبر و تبعه نوشتن مخدوم جهان معلوم شد که اورا در محل خاص بود که دیگران را نبود	آداب الکریمین بلا شیخ ضیاء الدین ابو نجیب سهروردی شرح آن از مخدوم جهان بهاری
۵۵	حاشیه	غزل در بیان حال صدیق اکبر و تفردش در کمالات نبوت	دیوان حضرت مولوی شاه نیا ناصر قدس سره
۵۶	متن	توضیح تشریح و حدیث یک لم یفضل ابو بکر کثرت صلوة الخ و دیگری صاحب الله شیخانی صدی الا و قد صبت فی صدر ابی بکر و بیان علو ربه صدیق رضی حضرت مولانا مظفر علی قدس سره	کتوبات بست بهشت حضرت مخدوم الملک موسوی حضرت مولانا مظفر علی قدس سره
۵۷	متن	عبارت مشتمل بر معنی حدیث ان الصدیق تجلی للخلق حالت ولابی بکبریا مشتمل	کتوبات صدی
۵۸	متن	عبارت مشتمل بر معنی حدیث ان الصدیق تجلی للخلق حالت ولابی بکبریا مشتمل	کتوبات صدی
۵۸	متن	در بیان حدیث صاحب الله فی صدی الا و فرمودن این معنی که (تا عالم است مثل اینچنین بر بعضی محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم مثل چنین مراد یعنی صدیق اکبر رضی الله عنه دیده و شنیده و شنود) این چنانکه مثل خاتم النبیین متفق و محال است همچنین مثل این افضل الصلوة فیمن متفق و محال	فوائد کنی حضرت مخدوم الملک بباد علی قدس سره
۵۹	حاشیه	تأیید بر این معنی بر سر	کنج فیاضی منقول از

ردیف	موضوع	مضامین فواید	اسامی کتب متناهی منها
۵۸	متن	حدیث لم یفضل ابو بکر کثره صیام آخ	قول حضرت سلطان سید اشرف جهانگیر قدس سره
۵۹	متن	سند برو حدیث یعنی ماصب الدائم ولم یفضل ابو بکر کثره صیام آخ والکلیت حضرت صدیق تاطق است	مدارج النبوة
۵۹	متن	عبارت شتمه خصوصیت و نقبت عظیمه صدیق اکبر که بی اعانت او کسلی گذرد و بارگاه رسالت دشوار است	مکتوبات قدوسیه قطب الوقت شیخ الحداد گنگوئی الحشتی قدس سره
۵۹	متن	صدیق اکبر بار غار بود کمال جمال او این مقدار بود که پنج کس از اولیای اهلین و آخرین بر تبه او نرسید	مکتوبات قدوسیه
۵۹	متن	درین مقام صدیق اکبر چنان بلند رفت که دست هیچ ولی از ابتدای عالم تا آخر گردد این اعلای او نگشت صورت او بصورت محمد صلی الله علیه و سلم در محوای دل پدید گشت الخف از اینجا معنی تشبیه بالنبی اصلی الله علیه و سلم که بعضی علماء و معنی افضلیت آنرا قرار داده اند تصور باید کرد اینجا عجیب تقریر دقیق در تحلی صدیق اکبر با آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرموده که (محمد رسول الله در قاب توسین او ادنی و او بادی بیک صورت و بیک معنی لاجرم امتخا خلت بصورت حاجت نیامد که در معنی هر دو بیک معنی آمد)	مکتوبات قدوسیه
۶۰	حاشیه	بجای رسنید صدیق اکبر این ادب قائم مقام و امام گردانید بعد از وی و بجای رسنید که هیچکس رسد انتی تشبیه بطن این فتوی این فقره را بغور ملاحظه فرمایند که (بجای رسنید که هیچکس نرسد)	مدارج النبوة

ردیف	موضوع	مضامین و فوائد	اسامی کتب منقول منها
۹۰	متن	حدیث ماصب الله الخ به تقریر نو	مکتوبات قدوسیہ
۹۱	متن	حضرت صدیق رضی اللہ عنہ کمال رسانید و در غار یار غار شد و گفت هر خدای تعالی را در جان محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم دیدم ابو بکر و علی را در فقر داشتی و عثمان و عبد الرحمن بن عوف را بر غنا گماشتی چون بفروان میرود هیچ زیان نداشت بلکه همه کمال به کمال بود و محمد جمال و جمال می افزود و راجع	مکتوبات قدوسیہ
۹۱	متن	غیر معجانی اگر چه در مرتبہ رفیع رسد و صاحب ولایت و صاحب تصرف و خطا گردد و بر توبه صحابہ کرام رسد که فضل صحبت کلی است و آن فضل جزئی و فضل جزئی با فضل کلی برابر نبوده از اینجا است که صدیق اکبر را بر جملة اولیای عالم افضل آمد که از ابتدا تا انتها فضل صحبت یافت ماصب الله شیئا فی صدری الا وقد صحبت فی صدری ابی بکر شتافت	مکتوبات قدوسیہ
۹۲	متن	از علامات اہل سنت و جماعت تفصیل ششین و صحبت ختین پس هر کس تفصیل و بدر ششین فشی را یا عشی را اولی را یا علی را پس تفصیل دہندہ از باب خلافت است و محتاج است از اصحاب ہدایت اصرار بر حصیان ایمان اسلب میکند معاذ اللہ من ذلک پس چون حال ایمان انچنین شد پس از کجا حالات و مقامات خواهند بود انتہی مترجم و ملخصا	مکتوبات قدوسیہ
۹۲	متن	علی را بر جملة اصحاب فضل و بدر و آن را فضیلت است	مکتوبات قدوسیہ
۹۳	متن	حدیث لم یفضلکم ابو بکر بکثرة صلوٰۃ و لا بکثرة صوم و انما ہو بشئ و قرنی صدرہ و نہ گویم کہ علی را شجاع تر از ابو بکر بود بلکه علی شجاع و ادینی ابو بکر شجاع تر گمانی الجواب	فتاویٰ برہنہ
۹۳	متن	شعر در معنی ہر دو حدیث لم یفضلکم الخ و ماصب الله الخ ص ۱۰ دین صدیق اکبر قطب حق بود و ہمہ چیز از ہمہ بردہ سبق بہ انچه حق از بارگاہ کبریا بہ ریخت و در صدر شریف مصطفی امیر آن ہمہ در سینه	منطق الطیر حضرت نزد الدین عطار رحمۃ اللہ علیہ

بها	مضامین و فوائد	اسامی کتب منقول عنہا
	<p>صدیق ریخت : لا جرم تا بود ز تحقیق ریخت</p> <p>فائدہ : حضرت قاضی ثناء اللہ ہائے بقی قدس سرہ درین سال بعد از قول غیبیان از تجسیم حضرت صدیق اکبر فرمایند چون این اثر مذکورہ دانشی دانستی کہ ابو بکر جامع جمیع جہات افضلیت و کمال مشابہت پیغمبر است من حیث الازمان کہ با وی برابری ندارد کہ پاکی طہیئت و کمال صفای باطن و قوت عقل و فراست و کثرت صحبت بلکه دوام صحبت از اول تا آخر و صرف ہمت بر نصرت دین برویہ اتم و اجتماع اسباب و شرائط بتایید آئی و آمدن تلمیذ دین از دست از قوت بفعل در بدو اسلام و توسط قاتر یعنی بعد وفات رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم و ظهور جمیع انواع عبادات بدنی و مالی بروست او کمال و رفارت و علم و تقاہت آنچه اورا میسر شدہ دیگر ی را میسر نشدہ و لهذا شافعی گفت کہ مردم مضطربند در رجعت الی بکر کسی را زیر آسمان بہتر از دنیا یافتند انشی</p>	<p>فائدہ مجدد بہکات</p>
۶۳ متن	<p>سہ ای بار خراسید و صدیق نامور بہ مجموعہ فضائل و گنجینہ صفات</p>	<p>شرح شیخ مصطفی الدین سعدی شیرازی رح</p>
۶۴ متن	<p>تقریر فیض تخمیر و افضلیت صدیق اکبر و در تجسیم صدیق و سبقتش در اسلام افضل القواد ملفوظ حضرت ملا توقیف و نوشته بودن نام حضرت صدیق اکبر بر قرص آفتاب مذکور شد</p> <p>تقریر استوانہ کعبہ ہر روز قسم دادن ملاکہ ہام صمدی و طہیق آن گنجینہ انان</p>	<p>افضل القواد ملفوظ حضرت ملا توقیف و نوشته بودن نام حضرت صدیق اکبر بر قرص آفتاب مذکور شد</p>
۶۵ متن	<p>روزی آمدن حضرت جبریل علیہ السلام کلیم پوشیدہ در حضور سرور انبیا و پروردگار</p> <p>آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ انجیل لباس ست عرش کردن حضرت جبریل سلطان الاولیا مدوح کہ امر و ہماہم را فرمان شدہ است کہ ہر موافقت صدیق اکبر باہم این لباس پوشیم</p>	<p>افضل القواد ملفوظ حضرت ملا توقیف و نوشته بودن نام حضرت صدیق اکبر بر قرص آفتاب مذکور شد</p>

بها	تالیف	مضامین و فوائد	اسامی کتب مقبوله
۴۵	متن	بیان حدیث الیوم تمسک فرجه المم که در مرض اخیر خود حکم بند کردن جمله دروازه جانب سبزه کشاده داشتن صرف یک دروازه مکان صدیق اکبر خواجه عبید الله احرار از حضور سلطان الانبیا صادر شد و تقریر از باب تحقیق که صدیق اکبر را قدس سره کمال نسبت بجی حبیب خدا صلی الله علیه وسلم ثابت و اشاره فرمودن آنحضرت بانب این نسبت که همه نسبتها بقابل نسبت بجی مفضل است و رابطه عبارت ازین نسبت جی است ۵۰ بین درجه سبزه یوسف بازگشت و در شگافش فرجه آنرا کن +	رشتان تلفظ حضرت
۴۶	متن	تأیید یونین معنی در حدیث آمده که ابو بکر در پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم سنگریزه در دهان گرفته می نشست تا سخن بتواند کرد و نظر جمیل آنحضرت در وقت رابطه محبت انگاه میس داشت	مدارج النبوة
۴۷	متن	ضمینت کبری مقامی است پس عالی و مخصوص بحضرت صدیق و حدیث ماصت الدینی صدر آخ مخبر بران است	مقامات حضرت برزانه جنانان جلاله
۴۸	متن	خلافت عام است از ظاهری و باطنی و خلفای آنحضرت صلی الله علیه وسلم جامع هر دو خلافت هستند	مقامات منظره منکوه
۴۹	حاشیه	در تأیید خلافت ظاهری و باطنی نقل عبارت شیخ و مرشد مؤلف گنج فیاضی مولفه شایع گنج فیاضی که بکبری داده بودند که (بر طریق اهل سنت و جماعت باشند) علام شرف الدین قادیانی یعنی خلافت ظاهری و باطنی از رسول صلی الله علیه وسلم خلیفه اهل ابوبکر تنبیهی که شیخ ایشان از صدیق بعد از آن بحضرت عمر فاروق بعد از آن بحضرت عثمان بعد از آن اولاد و خلفای حضرت بحضرت علی رضی الله عنهم رسیده اعتقاد کامل کند و افضلیت خلفای شاه یوان عبد الرشید را بعد از ترتیب خلافت اعتقاد کند (آخ) تا کلمه حضرت غوث اعظم چون پوری انقدس سره برای استقامت بر امور شریعت	گنج فیاضی مولفه شایع علام شرف الدین قادیانی تنبیهی که شیخ ایشان از صدیق بعد از آن بحضرت عمر فاروق بعد از آن بحضرت عثمان بعد از آن اولاد و خلفای حضرت بحضرت علی رضی الله عنهم رسیده اعتقاد کامل کند و افضلیت خلفای شاه یوان عبد الرشید را بعد از ترتیب خلافت اعتقاد کند (آخ) تا کلمه حضرت غوث اعظم چون پوری انقدس سره

ردیف	مضامین و فوائد	اسامی کتب متون و مآخذ
۶۵	در معنی حدیث جفا معنی جفا و الا صغری جفا و الا کبر و حکایت آمدن رسول فیض نورد عمره و ولز و افتادن بر و از سبب و وجود خواب عمره و بعد و غایت حضرت عمره و الشک مع خاطر و برالش را آباد کرد و بعد از آن گفتش شما دقیق و صفات پاک حق نعم الرفیق و بعد از ارشاد فرمودن صاحب مقام چون ساختن او را و شیخ کامل در آن حضرت عمره در آن وقت و فرمودن حضرت مولانا روم و تفضیلیه ای برادر چون بینی قصر او چونکه در چشم دلت است و همچنین دیگر مقام معصومه کی توان باشی گفتن از عمره کی توان بر لب زردن در پیش کرد	شعری مولانا روم حدیث
۶۰	قصه پیچیده و الهام شدن عمره و رسانیدن نقد و حبس لوی و در گریه افتادن بر چنگی و دستگیری عمره که آن گریه که مقام هستی است بسوی استغفار آوردن و کامل و وصل ساختن و ظهور کمال زور و ولایت و طبیعت حضرت عمره	شعری شریف
۶۰	ثبوت شیخی و تفسیر حضرت عمره در زمان خود بطریق عقلی و نقلی	مؤلف
۶۱	هر که از مرید و شیخ بر توبه اهل سنت مجامعت نباشد و حکایت او موافق کتاب ابد و منت رسول الله نباشد و در حقیقت یکی از راه زمان است	ماحت القلب بلطف حضرت شیخ فرید گنج شکر در مجمع شیخ المتلخ حضرت مولانا اولیایح
۶۲	استشهاد بر همین معنی مذکور است که گننت با جماعت ترک کرد و چنین مسج زخون خویش خورد و این	مثنوی شریف
۶۲	دو حدیث مشتمل بر همین معنی مذکور	مشکوٰۃ شریف
۶۳	پایان واردات وقت خلافت حضرت عثمان رضی و غلبه وقت و طبیعت حضرت عمره و تفسیر بر نفس عامه و پیش از آنکه از نیر و ان صحن بام و این	مثنوی شریف

ردیف	مضامین فوائد	اسامی کتب و اشخاص
۴۳ ۴۴ ۴۵	بیان فراست و کمال تصفیه و قوت ولایت اطاعت حضرت عثمان رضی الله عنه	فتوحات
۴۵	چون اهل بیت در بشت فرو آیند ناگاه برنی تبار جلال اهل بشت چنان نور گرفتند که همه در سجده افتاد و گویند که پروردگار بر ما تجلی کرد پس آنرا آنکه جنین ست بلکه امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه از حجره بجزو نقل فرموده است گوشه ردای اوقاتنا هست که این تجلی از او شده	مکتوبات صدق مقدم شیخ شرف الدین احمد نجفی منسب

تسویه فواید دیگر در ضمن تصحیحات علما را سخنان و فضیلتی معصومین علیهم السلام مخصوص علما و متقیان صریح شریفان بسیار تقریر
شیخ العلمای اصفی اخلاف و تالیفیه زادها الله شرفا و عظیما با جریست که مشتمل است بر اعتقاد اجماع صحابه کرام و تابعین ائمه
مجتهدین و معتدیان بر عصر و صحن علمای را سخنان بر ترتیب انضلیت خلفای راشدین و تصریح شیخ ابن حامد محقق تصفیه
در سائره و شاگرد ایشان در شرح آن و بودن صدیق اکبر افضل صحابه علیا و قراره و قطعا و در مقام حدیث بخاری و سنن
ابی داود و یحیی بن محمد و ابن عبد الله بن عمر که بودیم در زمان نبی صلی الله علیه و سلم که برابر یکدیگر و ما بابا ابوبکر ثم عمر ثم عثمان
کس را بعد از ما که استیم اصحاب که افضلند از ما پس پسیدان قول بحضور رسالت تا صلی الله علیه و سلم و احکام
نیز بر او بر آن و فرمودن حضرت علی رضی الله عنه که خبر الناس بعد رسول الله صلی الله علیه و سلم ابوبکر ثم عمر ثم عثمان
از بخاری و فرمودن رسول صلی الله علیه و سلم از بود و در هر که و الله و ظهور کند آن کتاب و غروب شود بعد از انبیا
بر کسی که افضل از ابی بکر باشد و دلیل بر ولایت و خلافت باطنی خلفای اربعه از فتوحات مکتبه و عبارت بواقیت بود
تصفیه نسطب ثلثی ریح که افضل الاولیا الله من ابوبکر ثم عمر ثم عثمان ثم علی ثم محمد بن ابی طالب و بودن این سلسله تفضیل از یقینات
تطبیقات و حدیث صحیح فضا که ابوبکر کثیر و صمد و از خاصه حسنه و انجید نخند شده است در سیمه کمال معرفت با ائمه
و بعد آن فرمودن شیخ العلماء که نه انتم انکس که از فر کرده است آنها را تفضیلیه و جزین نیست که تفضیل میده موسوم
به افضلی و شیده است و بیان که است حضرت عمر بر سر نیزه + انتقی منتخب

شتر تاریخ طبع کتبه محمد مقصود علی پهلواروی عفی عنه

فَاعْتَبِرُوا بِأَوَّلِ الْأَنْبَاءِ

صحت نامه عیال المذهب							
صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱	۲ متن	شیخین برین	خلغای راشین	۲۳	۹ بیلین	سردو	سربندو
۴	۳۴ حاشیه	ما	اما	"	۱۰ "	مردمان	مردان
"	۱۱ متن	خود	خوداشتی	۲۸	۲ متن	بعید	بعیست
۵	۹ ۶	بنی واز	بنی از	۳۱	۱ "	تعالی	تعالی انتی
۸	۱۳ "	آسمان	آسمان انتی	"	۸ حاشیه	المنتهی	منتهی
۱۲	۵ "	همها	همها	"	۳۴ "	لِذَنْبِكَ	لِذَنْبِكَ
۱۴	۱۱ حاشیه	اموار	امور	۳۳	۱۳ "	مقاس	مقاربت
۱۵	۳۴ "	ابیع	اشیع	۳۴	۱ متن	یکر	بکر
۱۹	۵ "	وبد	وبد	۳۵	۳ "	الخ	الخ انتی
"	۱۳ "	ابوبکر الصدیق	ابوبکر الصدیق	۳۶	۵ "	هستند	هستند انتی
"	۳۱ "	للبقدی	للبتدی	"	۱۲ "	تا آخر	تا آخر انتی
"	۱۲ متن	هر چار	هر چار	۳۶	۴ "	جاز	حاز
"	۳۵ حاشیه	الاساس	الاساس	"	۱۸ حاشیه	فوقار	فتوحات
۲۰	۱۰ متن	برجت او	برجت او انتی	۳۸	۴ متن	قلبه	قلبه
۲۱	۹ ۶	روزها	روزه ها	۳۹	۶ "	قیامت	قیامت انتی
۲۳	۳۴ حاشیه	جلوها	جزوها	"	۶ "	بمجر	بمجر
"	۳۴ ۶	رسول	رسول	۴۰	۳۱ حاشیه	یرمدان	مردان
"	۳۴ ۶	بوس	بوس	۵۸	۴ متن	بگوید	گوید
"	۳۴ ۶	الاخبار	الاخبار	۶۰	۲۱ حاشیه	لخصاً	لخصاً
"	۹ ۶	جذب	جذب	۶۳	۱ متن	انفیا	انفیا

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۹۶	۳۳	حاشیہ	داند	۶۹	۱۰	میں جواب	میں جواب
۹۰	۱	یعنی صاف	صاف	۹۲	۹	حدود	حدود
۶۲	۲۹	بروں	برآن	۹۹	۸	علمکے	علمکے
۶۳	۹	تفصیل	تفصیل	۹۸	۲	عمر الفاروق	عمر الفاروق
۳۲	۳۲	رقی	ترقی	۹۷	۷	الامانی	الامانی
۶۴	۳	أوحی	أوحی	۱۰۲	۱۹	شیر شجاع علی	شیر شجاع علی
تتمہ صحت نامہ معیار المذہب				تتمہ صحت نامہ معیار المذہب			
۱۰۷	۸	المدونہ	المدونہ	۱۳۸	۱۳۸	من فضل علی	من فضل علی
۱۰۷	۱۷	دتر	دتر	۱۳۸	۱۳۸	عثمان	عثمان
۱۰۹	۲۷	غناہب	غناہب	۱۳۳	۲۲	قراءۃ	قراءۃ
۱۰۹	۱۱	قشت	قشت	۱۳۶	۷	افضلیۃ	افضلیۃ
۱۱۲	۲۲	ظلمہ	ظلمہ	۱۳۶	۲۲	طرقہ	طرقہ
۱۱۳	۱۸	النسبی	النسبی	۱۳۶	۸	مارون	مارون
۱۱۶	۳	تفضیل	تفضیل	۱۵۱	۲۵	ابن حمد	ابن حمد
۱۲۹	۲۶	رہ	رہ	۱۶۱	۱۶۱	معیار المذہب	معیار المذہب
۱۳۱	۲۶	شکر اللہ	شکر اللہ	۱۹۹	۱۹۹	۱۹۹	۱۹۹
۱۳۲	۹	فاضل ہندی	احمد شاہ ولد فاضل ہندی	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳
۱۳۳	۱۲	الملتقى	الملتقى	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳
۱۳۳	۱۸	النجاء	النجاء	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳	۱۳۳

مکتبہ دارالعلوم دیوبند

ردیف	موضوع	مضامین و فوائد	اسامی متنفذین
۴۶	متن	ثبوت تفصیل علی ترتیب الخلافة	شرح آداب المریدین تصنیف مخدوم جهان قطب الدین حضرت شیخ شرف الدین ابوالحسن میزبانی بساط قدس سره
۴۷	متن	استدلال بر فضیلت از دو حدیث یکی دال بر فضیلت مطلقه و دیگری دال بر فضیلت مطلقه و فضیلت علم باطن بالخصوص	شرح آداب المریدین
۴۸	متن	استدلال عقلی بر فضیلت جامعیت حضرت صدیق اکبر علیه السلام	شرح آداب المریدین
۴۹	حاشیه	تأیید دلیل عقلی مذکور از حدیث شریف	احیاء السلام
۵۰	متن	ایضا از صاحب شباه و نظائر در مع حضرت امام اعظم	اشباه و نظائر
۵۱	حاشیه	بیان بعضی از احوال حضرت مخدوم جهان ممدوح قدس سره و ذکر شرح	اجماله الاخبار از شیخ عبدالحق محدث دهلوی
۵۲	متن	عبارت راحت القلوب	مغنیة حضرت شیخ الاسلام شیخ فرید گنج شکر قدس سره
۵۳	متن	استدلال بر فضیلت هر یک از ائمه برتر بخلافت از ائمه محمد رسول الله و ولادین حه لایه	شرح آداب المریدین
۵۴	متن	تفصیل باین الفاظ (بدین دلیل آمده که عثمان بهتر از علی بود)	شرح آداب المریدین
۵۵	متن	استدلال بر فوقیت و برتری صدیق اکبر علیه السلام از دو حدیث شریف	آداب المریدین
۵۶	متن	تقریر و پسندیده در شرح این قول	شرح آداب المریدین
۵۷	متن	وکیل برز و قوت قطبیت صدیق اکبر علیه السلام که بر روز وفات حضرت سرور کائنات صلی الله علیه و سلم از وی رفته بطور آمده	آداب المریدین
۵۸	متن	تقریر و بیان قوت ولایت از صدیق اکبر علیه السلام تا آنکه کسی و گمراهی به	شرح آداب المریدین
		بودند در آن وقت که صدیق اکبر علیه السلام رفت و خطبه خواند آنکه	